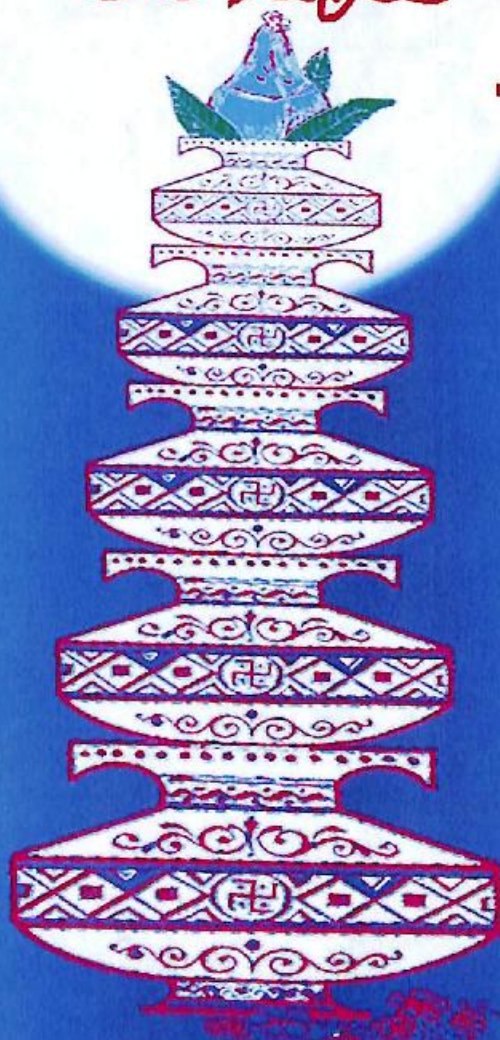

ಜೊಸಪದ ತಲೆದೂವು

೧

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨

ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ.ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರಗೌಡ

ಡಾ. ಚಕ್ಕಿರೆ ಶಿವಶಂಕರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨

Janapada Talemaaru -2

(A collection of articles on Folklorists of Karnataka)
edited by Prof: Hi.Shi.Ramachandre Gowda & Dr. Chakkere
Shivashankar Published by: M.Muniraju, Registrar, Karnataka
Janapada and Yakshagana Academy, Kannada Bhavana,
J.C.Road, Bangalore -560002. Phone: 080 - 2215509

Pages: X+146

Rs:70/-

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು - ೨

(ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ)

ಸಂಪಾದಕರು : ಪ್ರೊ.ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ
ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಎಂ. ಮುನಿರಾಜು, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು -೫೬೦ ೦೦೨.
ದೂರವಾಣಿ : ೦೮೦ - ೨೨೧೫೫೦೯

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ : ಬಿ.ಡಿ. ಜಗದೀಶ

ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ :

ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್
ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನ

ಮುದ್ರಕರು : ಜಿ.ಕೆ. ಕಲರ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ನಂ. ೧೫/೧, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿವಾಸ, ೧೪ನೇ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ,
೬ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೦.
ದೂರವಾಣಿ : ೦೮೦ - ೨೫೦೩೩೬೯೫

‘ಒಂದೆ ಚಿತ್ತದಿಂದ ನೆನೆದು’

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರಿನ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ನಾಡೋಜರ ಕಥೆ ಹೇಳ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ನಾವು ಕಂಡಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ದೊಂದು ಕಥೆ ಇರಬಹುದು! ಅದನ್ನು ಒಡಚಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ತಲೆಮಾರಿನ ನೆನಪು ಯಾಕೆ ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ತಲೆ ಇರುವವರು ತಲೆಮಾರು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ ; ಅದಿಲ್ಲದವರು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಧರ ‘ನಾವು’ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮಧ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಳೆಕೊಳ್ಳುವ ಅವಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ.

‘ಆಧುನಿಕ’ ಎಂಬ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ತಲೆಮಾರೆಂಬ ಹಳಮೆ, ಹಿರಿಮೆ, ಮಹಿಮೆ, ಮಹತ್ತು, ಸೌಶೀಲ..... ಇಂಥವು ಗುಣ ಗೌರವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆಯಲ್ಲ; ಅದರೊಡನೆ ‘ನಾವು’ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳೂ ನಿರಾಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವಲ್ಲ! ಜ್ಞಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಹೌದು; ಜ್ಞಾನದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ನಮಗೆ ಯಾಹೊತ್ತು ಬೇಕು, ಆದರೆ ಯಜಮಾನಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆದರೆ ಅದರ ಸನಾತನತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಯಾಹೊತ್ತೂ ಅನಾಹುತಕಾರಿ. ನಾವು ಪರಂಪರೆ : ಜಾನಪದ ಎನ್ನುವಾಗ ಸನಾತನ ವಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ, ನಿರಂತರವಾದ, ನಿರ್ವಂಚಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿಕಾಸ ಪ್ರಚೋದಿತ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕೈನೀಡಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉದ್ಯಮವಾಗಿರುವ ‘ಆಧುನಿಕ’ವೆಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ದೂರುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅದರಿಂದ ಸಾಧಿತವಾಗುವ ತಲೆಮಾರನ್ನೂ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಮೇಲಿನ ಚಿಂತನೆಯ ವಿವೇಕದಿಂದ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಎಂಬುದು ಜಾತಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಕಲಿತ ಜಾತಿಯ ಒಂದು ಕೂಸು ಕಲಿಯದ ಜಾತಿಯ ಹಿರಿಯನನ್ನು ಏನೊ ಅಂದಾಗ ಆತ ಹಿನ್‌ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ‘ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ, ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮದೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಎಂಬುದು ‘ಆಧುನಿಕತೆ’ ಆದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಂಚಿ ಪ್ರಾಣಿ ಕಂಡರೂ ಕೂಡ ಭಗವಂತ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಂಡು ಉನ್ನಾದಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಲ್ಲ! ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ‘ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ’ ಪುರುಷ ಇವನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆ? ಏನು ಹೇಳುವಿರಿ : ಯುಗಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಾಲಗಳ ಸಂಪತ್ತು ಈ ‘ಆಧುನಿಕ’ವೆಂಬ ಏಕಕಾಲ ಜ್ಞಾನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಧಾಳಿ ನೀವು ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದುಂಟೆ!

ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಕುಸಿತ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದ ಏರಿಕೆಯ ಮೂಲ. ಈ ಕುಸಿತ ಎರಡು ರೀತಿಯದು. ಒಂದು, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಏಕ ಮುಖ ಅಥವಾ ಪರಸ್ಪರ ಶೋಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿರುವುದು. ಎರಡು, ನಾವು ಕುಸಿದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸ್ವಯಂ ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆಧುನಿಕತೆ ಚಾತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಒಡೆಯಿತು ಎಂಬುದು ಅಮೋಘ ಸಾಧನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಬಡವರ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತಲ್ಲ ಅದು ನಮ್ಮ ಮರಣ ಶಾಸನ. ನಾವೀಗ ನಮ್ಮ ಮರಣ ಶಾಸನವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಆದರೆ ಜಾನಪದ ಜೀವಂತ, ಅದು ಸಾಯಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಉಳಿಕೆ ಎಂದರು, ಕೆಲವರು ಪಳಯುಳಿಕೆ ಎಂದರು, ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ ಜೀವಂತ ಪಳಯುಳಿಕೆ ಎಂದರು. ಇದೆ 'ಆಧುನಿಕತೆ' ಬರೆದ ಮರಣಶಾಸನ. ವಿಜ್ಞಾನ ಹೀಗೆ ಹೇಳದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕತೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರಗಳು, ನಮ್ಮ ಪುರಾತನರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ಚಕ್ರದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಚಾಲನೆಗಳು. ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಪತಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾಗ ಅದು "ಆಧುನಿಕ" ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ ಉದ್ಯಮದ ಚಿನ್ನೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶೇಷ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯದ ಶೋಷಕ ಅಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಳತೆಗೋಲು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ; ವಿಶೇಷವೆಂಬುದು ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಜ್ಞಾನ. ವಿಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದ ಬದುಕು ಇಲ್ಲ. ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ. ಈ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಆ ಸಮಾಜದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತತ್ವಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಜಾನಪದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಈಗ 'ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು' ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಜನಪದ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹಳಹಳಿಸಿದವರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ 'ಆಧುನಿಕ' ಎಂಬ 'ಉದ್ಯಮ ವಿಜ್ಞಾನದ' ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವರು, ಜನಪದಕ್ಕಿರುವ ನೆಲ ಮತ್ತು ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು. ಆ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕಡಿತಗೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಅಹರ್ನಿಶಿ ದುಡಿದವರು. ಇವರು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲ; ವಿಜ್ಞಾನದೊಳಗಿನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೊಡೆಯಲು ಸದ್ವು ಮಾಡಿದವರು.

ಜನಪದದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬದುಕಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೧೮೪೬ರಲ್ಲಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಶುರುವಾದದ್ದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು. ಅಂದು ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂಬುವವರು ಜಾನಪದವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನಮ್ಮದೆಂಬ ದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ಸ್ವದೇಶಿ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿಯಾದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆಯಲು ನೆರವಾದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ಇವರನ್ನು ದೇಶ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ದೇಶದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ದೇಶೀ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವವನ್ನು ಇವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಸ್ವದೇಶಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಾನಪದ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಯಾವುದೇ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸ್ವದೇಶಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅನುಕರಿಸುವ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಒಬ್ಬ ಮುಗ್ಧ ತರ್ಜುಮೆಗಾರ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

‘ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತರುವ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರೆಂಬ ಈ ದೇಶಿ ತತ್ವಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ದೇಶಿ ಅರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಭಾರತದನ್ನು ಕಟ್ಟಬಯಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಈ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿ. ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಈ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಯಾಕಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಜಾನಪದ ಕಲಿಯುವವರು, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು ಈ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ಮೇಸ್ತರಿಕೆ ಕೆಲಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಈ ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಾಧಕರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರನ್ನು ೧೯೫೦ಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ತಲೆಮಾರಿನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಇಡುವಾಗ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷವನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಕೃತಿಯು ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಹಾಲಿ ಆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಜ್ಞಾಪಕದ ವರ್ಷದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿತನವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲಿಗಿ

ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪರಿಚಿತರಾದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ತಲೆಮಾರು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರದ ಬೇರೆ ಸಾಧಕರು ಇದ್ದಿರಲೂಬಹುದು. ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದೆ ಹೋದವರನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಗಣಿಸದೆ ಓದುಗರು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನದ ಕೆಲಸ ಇದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪುಗಳು ಅವರಿಗೇ ಸೇರಲಿ. ಈ ಕೃತಿ ಮಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಇದೆ. ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್, ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಅವರು ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಚಕ್ರೇ ಮತ್ತು ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆಲೆಗಿಂತ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಬೆಲೆಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವರು ಈ ಮಾಲಿಕೆಗೆ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟವರು. ನಮ್ಮ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಮುನಿರಾಜು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್‌ಕುಮಾರ್ ಮುದ್ರಕರು, ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ- ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಈ ಕುಂಭ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೧೯೫೦ ರಿಂದ ೧೯೭೦ರವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹಾಡು ಪಾಡನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಪೋಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರು ಒಂದು ಜನಪದ ಧ್ವನಿ. ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರು ಒಂದು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಡಾ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಬ್ರಹ್ಮ', ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧಿನಾಯಕ. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು. ೧೯೬೬ ರಿಂದಲೇ ಜಾನಪದ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದರು. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದು. ಜಾನಪದ ತತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಜಾನಪದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ದೇಬಗೌ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದು ಈಗ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ಸಾಧಕರಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಜಾನಪದ ಜಂಗಮ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜಾನಪದ ಜೋಗಿ ಕಲಾವಿದ ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಡಾ.ದೇ.ಜವರೇಗೌಡರು ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು

ಬೆಂಬಲದಿಂದಾಗಿ ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಿ.ಆರ್.ಟಿ. ಅವರು ಕ್ಯೂರೇಟರ್ ಆಗಿ ಮನನೀಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾನಪದ ಪ್ರೇರಣೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಜಾನಪದ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಜಾನಪದದ ದೊಡ್ಡ ಜಾಡನ್ನೇ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು, ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೇ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾಗಲು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ತಯಾರಾದ ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೂ ಸಾಧನೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಆಯಾಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಸಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಜಾನಪದದ ಧ್ವನಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಾನಪದದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಅಂತ ಇರುವುದು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಗಳೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾ ತತ್ವಗಳು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ದುರಭಿಮಾನ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಜಾನಪದದ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿ ಎಂದರು. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿ ಯುವಕರ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಡೆಯಿರಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಿ ಎಂದರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಅವರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಜಾನಪದ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ನಾಯಕ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗ ಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಭಾಷಾ ಪ್ರೀತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಪ್ರೇರಕರು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು, ಸಂರಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರವರ್ಧಕರು ಕನ್ನಡದ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ?

ಮಾಸ್ತರಿಕೆಯ ಹೊರಗೂ ಮಹಾನ್ ಜಾನಪದ ಸಾಧಕರಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡೋಜ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಿದೆ. ಧೀರಗಂಭೀರವಾಗಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಾನಪದ ಸೇವೆ ಅನುಪಮವಾದುದು. ಈ ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಜಾನಪದ ಸನ್ಮಾನ ಇದೆಯಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಯಾವ ಜಗದ್ಗುರುವೂ

ಮಾಡಲಾರ. ಮಾಜಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೇಯರ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೇತಾರ ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಣ, ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಣ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರು ಕಟ್ಟಿದ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ ಅವರ ಶ್ರಮ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದು.

ಆರಂಭಿಕ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರರಿಗಿಂತ ನಾಡ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾಡ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ ಹೀಗೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಯಾವನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಎರಡನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಇಂದಿನ ನಾವು ಅಧ್ಯಯನಕಾರ ರೆಂಬ ಕಟುಕರಾಗಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅಥವಾ ನೆಲೆ ಅಳಿಯುವ ಸರಪಳಿಯಥರ ಆಗಿದ್ದೇವೆಯೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತಲೆಮಾರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಡೆ, ದಂಡು... ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕಡಿಮೆ. ಅವರ ಭಾವದಲ್ಲೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಮುಗಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಹಿರಿಯ ಚೇತನಗಳ ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಒಂದೆರಡು ತಜ್ಞರ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನ ಬಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಒಂದು ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದು, ಎಷ್ಟು ಕೇಳುವುದು? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೋತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆ ತಜ್ಞರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮರುಮುದ್ರಣ ಆಗಬೇಕು. ಜನ-ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು ೧ ಮತ್ತು ೨ ರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ, ಮಿತ್ರರೂ ಆದ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ಫಾಹೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಡಾ. ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಅವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ

೯.೧೨.೦೩
ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕುಂಭ ಸಾಲು-೨

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ

೧.	ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ	೧
೨.	ಗೊ.ದು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ	೪
೩.	ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿ	೭
೪.	ಎ. ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್	೯
೫.	ಕ.ರಾ. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ	೧೭
೬.	ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ (ಜೀಶಂಪ)	೨೨
೭.	ಸ.ಚ. ಮಹದೇವ ನಾಯಕ	೩೧
೮.	ಕೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡ	೩೩
೯.	ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	೩೫
೧೦.	ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ	೪೨
೧೧.	ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ	೫೦
೧೨.	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ	೫೩
೧೩.	ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆ	೬೧
೧೪.	ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ	೬೪
೧೫.	ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ (ದೇಜಗೌ)	೬೯
೧೬.	ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ	೭೬
೧೭.	ಜಿ. ನಾರಾಯಣ	೮೨
೧೮.	ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ	೮೪
೧೯.	ನಂ. ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್	೮೬
೨೦.	ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕ	೮೮

೨೧.	ಡಿ.ಲಿಂಗಯ್ಯ	೯೧
೨೨.	ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ	೯೬
೨೩.	ಎಂ.ಟಿ. ಧೂಪದ್	೧೦೧
೨೪.	ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್	೧೦೩
೨೫.	ಚ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ	೧೦೮
೨೬.	ಮುದೇನೂರು ಸಂಗಣ್ಣ	೧೧೪
೨೭.	ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ	೧೨೦
೨೮.	ಪ್ರೊ. ಸುಧಾಕರ	೧೨೩
೨೯.	ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ	೧೨೮
೩೦.	ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ	೧೩೨

ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ

ಹನುಮಂತ ಮೇಲಿನಮನಿ

ಡಾ.ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೂತನ ಆಯಾಮ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಆಚಾರ್ಯ ಪುರುಷ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬದಾಮಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆರೂರು ಇವರ ಗ್ರಾಮ. ತಾಯಿ ಶಿವಗಂಗಾದೇವಿ, ತಂದೆ ಸಾವಳಿಗಯ್ಯ. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಜನನವಾಯಿತು. ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇವರು ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯಾಸಂಗ ವಿಸ್ತರಣಾ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟನಾ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ದಿನಗಳ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರಂಭವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದ್ವಾಂಸರು. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಹೊಂಬಳೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸದಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಟವಾದುದು ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಲಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡವು. ನಾಲ್ಕು ನಾಡಪದಗಳು (೧೯೫೨), ಕಂಬಿಯ ಹಾಡುಗಳು (೧೯೫೫), ಜನತಾಗೀತೆಗಳು (೧೯೫೯), ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಟಾಣಿ (೧೯೫೯), ಕುಮಾರರಾಮನ ದುಂದುಮೆ (೧೯೫೯), ಲೋಕಗೀತೆಗಳು (೧೯೬೦), ಇವರ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು (೧೯೬೩), ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಬರಹಗಳು (೧೯೮೮) ಇವು ಇವರ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು:

ನಾಲ್ಕು ನಾಡ ಪದಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥ ಶಿವಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಾಲ್ಕು ಕಥನಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಬಿಜ್ಜ ಮಹಾದೇವಿ (೯೦ ನುಡಿಗಳು), ಬೇಡರ ಕನ್ನಯ್ಯ (೮೯ ನುಡಿಗಳು) ಕೋಳೂರು ಕೊಡಗೂಸು (೭೧ ನುಡಿಗಳು) ಗೊಲ್ಲಾಳ (೭೭ ನುಡಿಗಳು) ಈ ಎಲ್ಲ

ಶಿವಭಕ್ತರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. “ಕಂಬಿಯ ಹಾಡುಗಳು” ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಂಬಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಭಾಷೆ, ಸಂದರ್ಭಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ಗೊಳಿಸುವುದು, ಕಂಬಿಯ ಹಾಡು, ಉರ್ದು ಮಿಶ್ರಿತ ಹಾಡು, ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು, ಮಂಗಳಾರತಿಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

‘ಜನತಾ ಗೀತೆಗಳು’ ಈ ಗ್ರಂಥ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಹಾಡುಗಳು ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ದುಂದುಮೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಘಟನೆ, ಸಂದರ್ಭ ಮೊದಲಾದವುಗಳ-ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹಂತಿಯ, ಹೋಳಿಯ, ಬೀಸುವ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಾಡುಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. “ಮಲ್ಲಮಲ್ಲಾಣಿ” ಎಂಬುದು ಶೃಂಗಾರ ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದೀರ್ಘ ಕಥನ ಕವನ. ಇದನ್ನು ‘ಮಹಾಶೃಂಗಾರ ಹಾಡುಗಬ್ಬ’ ಎಂದು ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಲುಹಣ - ಮಲುಹಣಿಯರ ರೂಪ-ಲಾವಣ್ಯ, ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೀತಿ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ವರ್ಣನೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಥನ ಕವನವು ಪೀಠಿಕೆ, ಮಲ್ಲಾಣನ ಬೇಟೆ, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲಾಣಿ ಸೋಬತಿ, ಶಿವದರ್ಶನ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

“ಕುಮಾರ ರಾಮನ ದುಂದುಮೆ” ಇದು ಕುಮಾರರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೩೧ ಪದಗಳಿವೆ. ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದುಂದುಮೆ, ದುಂದುಭಿ, ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳ ದುಂದುಮೆಗಬ್ಬಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಈ ಕಾವ್ಯ ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕುಮಾರರಾಮನ ಬದುಕನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಈ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಕುಮಾರರಾಮನ ಬದುಕನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಕರವಾಗಿದೆ. “ಲೋಕ ಗೀತೆಗಳು” ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಕೋಲಾಟದ ಪದಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ, ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬರೆಯಲಾದ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ.

‘ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು’ ಇದು ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ. ಇದೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ರಸ ವಿಮರ್ಶೆಯುಳ್ಳ ಕೃತಿ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಉನ್ನತ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇವರದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಭಾವಾನುಸಾರ ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು

ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ತುತಿ-ಪದಗಳು, ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಾಡುಗಳು, ರಸಾವೇಶದ ಹಾಡುಗಳು, ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳು ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿವೇಚನೆಯಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ' ಇದುವರೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೌರ್ವಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅರ್ಜುನ ಜೋಗಿಯ ಹಾಡುಗಟ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. "ಗದ್ದ ಗಿಮತರ ಬರಹಗಳು" ಇದು ಇವರ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು', 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಾವಲೋಕನ' ಮತ್ತು 'ಕಲಾರಾಶಿ' ಎಂಬ ಮೂರು ಬರಹಗಳಿವೆ. 'ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು' ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿಯ ಪೀಠಿಕೆ ಮತ್ತು 'ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಬ್ಬಗಳು' ಎಂಬ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರೊಡನೆ ದುರಗಮುರಗಿಯರು, ಗೊಂದಲಿಗರು ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಾವಲೋಕನ' ಭಾಗವು ಬಯಲಾಟಗಳು, ಗೀತ ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾನುಸಾರ, ಕಥಾನುಸಾರ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದ ಗಿಮತರು ಜಾನಪದ ಕಥನಗೀತೆ, ಬಿಡಿ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳು, ಜಾನಪದ ಶಬ್ದಕೋಶ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಬಯಲಾಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ದುರಗಮುರಗಿಯರು ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯತ್ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದ ಗಿಮತರು ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ, ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಚೇತನ. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ (೧೯೫೦.೬೦) ಇವರಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಕಲೆ ಹಾಕಿದರು. ಕಲೆ ಹಾಕಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ, ಜಾನಪದ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ನಡುವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜಾನಪದ ರಾಶಿ ಅಷ್ಟೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೊಂದು ಖೇದದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೂ ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದ ಗಿಮತರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಉಲ್ಲೇಖನಾರ್ಹ.

ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಡಾ|| ಎಂ.ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ ದಿಗ್ಗಜರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವವರು ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಇವರ ಸಾಧನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವರ ಜಾನಪದೀಯ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ಜಾನಪದದ ಸೊಗಡು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತರೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗೊಂಡೇದಹಳ್ಳಿಯ ರುದ್ರಪ್ಪ ಗಿರಿಗೌಡರ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ 1930 ರ ಮೇ 18 ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಗೊ.ರು. ಚ.1948 ರ ವೇಳೆಗೆ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. 1962-64 ರವರೆಗೆ ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1963-64 ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಇವರು 1964 ರಿಂದ 68 ರವರೆಗೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1968 ರಿಂದ 72 ರವರೆಗೆ 'ಜಾನಪದ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1973ರಲ್ಲಿ UNICEFನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. 1976ರಲ್ಲಿ Co-ordinator ಆಗಿ BBC - Filming unit ನಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಭಾರತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಯೋಜನೆಗೆ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸೌಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗೈಡ್ಸ್‌ನ Head Quarters Commissioner ಆಗಿ 1987 ರಿಂದ 92 ರ ವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸು ಗೊ.ರು.ಚ ಅವರದು.

ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಬೆಳಗಿರುವುದು ಅವರಲ್ಲಿನ ಸಂಘಟನಾ ಚತುರತೆಯಿಂದ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು

ಗಮನಿಸಿದ ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರು ತಾವು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದೊಡನೆ 'ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನಿಂದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ' ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಪರ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಗೊ.ರು.ಚ.ರ ಬೇರುಮಟ್ಟದ ಸಂಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದುದು ಇಲ್ಲಿಯೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗೊ.ರು.ಚ. ಆಯ್ಕೆಕೊಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಗೊ.ರು.ಚ.ರ ಮೂಲ ಸೆಲೆ ಅಡಗಿರುವುದು ಅವರ ಜಾನಪದೀಯ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ. ಅವರೊಬ್ಬ ಯಶಸ್ವಿ ನಾಟಕ ಕರ್ತೃ ಕೂಡ. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಿ ಕಲ್ಲು, ಬೆಳ್ಳಿ ಹಿಂಡು ಬೆದಿರಾಂವೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.

ಗೊ.ರು. ಚ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿ ಆಕರ್ಷಕವಾದುದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವಂತಹುದು, ಹೃದಯ ತಟ್ಟಿ ಹೇಳುವಂತಹುದು. ಬಾಗೂರು ನಾಗಮ್ಮ, ಜೋಗದ ಜೋಕ್, ಮೈದುನ ರಾಮಣ್ಣ, ಗ್ರಾಮ ಗೀತೆಗಳು, ಹೊನ್ನ ಬಿತ್ತೇವು ಹೊಲಕೆಲ್ಲ ಇವು ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಜನಪದ ಕೃತಿಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು'. ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ಜನಪದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಗುಣ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಜನಪದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು. ಈ ಕಲೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಗೊ.ರು.ಚ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಅತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಎನಿಸುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಅವರು ಏಕವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಅವರೊಂದು ಸಮೂಹ ಶಕ್ತಿ. ಅವರಿರುವ ಕಡೆ ಹತ್ತಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆರಾಧಕರು ಸೇರಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಇಂದು ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಗೊ.ರು. ಚ ಅವರು ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫೆಲೋ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ

ಸದಸ್ಯರು, 'ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, 'ಕನ್ನಡ ಶ್ರೀ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ Governing Council ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಗೊ.ರು.ಚ. ಅವರ ಬಹುಮುಖಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅನಾವರಣಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

1967 ರಲ್ಲಿ ತರೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 'ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಪ್ರಥಮ ಸಮ್ಮೇಳನ' ನಡೆಯಿತು. ವಿ. ಕೆ.ಆರ್. ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅದರ ಚಾಲಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅನೇಕ ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆ ಅವರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಒಬ್ಬ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಗೊ.ರು.ಚ. ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಜಾನಪದ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯೆ ನನ್ನನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಅವರದೇ. ಅವರ ಅನುಭವ ಅಂಟಿಸಿದ ಹಣತೆಗಳು ಹಲವಾರು" (ಗೊ.ರು.ಚ. ೧೯೭೯. ಗ್ರಾಮ ಜ್ಯೋತಿ). ಒಬ್ಬ ಸಾಧಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಾಧಕನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಇಂತಹ ಗುಣಗಳೇ ಅವರಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಎತ್ತಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಗೊ.ರು.ಚ. 1987 ರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿ

ಶಂ.ಗು. ಬಿರಾದಾರ

ವಿಜಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಬಿಜ್ಜರಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಅಮಗೌಡ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮತ್ತು ನಾಗಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಕೊನೆಯ (ಏಳನೆಯ) ಮಗುವಾಗಿ ದಿನಾಂಕ:10-5-1929ರಂದು 'ಈಶ್ವರ' ಜನಿಸಿದನು. 'ಕಡೇ ಹುಟ್ಟು' ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಅದು ಸಹಜ. ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು (ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ಸಜ್ಜೆ) ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲುಗಳಿದ್ದವು. ಬೆಳಕು ಮೂಡುವ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಮುಂಚೆ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಓಣಿಯ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಜೋಳ ಬೀಸಲು ಇವರ ಮನೆಯೇ ಆಸರೆ. ಜೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬೀಸುವಾಗ ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವ ರಸವತ್ತಾದ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಆನಂದಿಸುವ ನಸುಕಿನ 'ಅಂದಿನ ಸಂಭ್ರಮದ ದಿನಮಾನಗಳು ಇಂದು ಏನು ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಬಂದಾವು?' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರು.

ಗರತಿಯರ ಹಾಡಿನ ಸವಿಯೂಟವನ್ನು ಎಳೆತನದಿಂದಲೇ ಸವಿಯುತ್ತ ಬೆಳೆದ ಬಾಲಕ ಈಶ್ವರನು ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ. ಗ್ರಾಮದ ಜಾತ್ರೆ, ಓಕಳಿ, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ, ಬಯಲಾಟ, ಡೆಕ್ಕಿನ ಪದ, ಲಾವಣಿ ಹಾಡುಗಳಿದ್ದಾಗ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ (ಆಗ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕ) ಈಶ್ವರನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಹಾಡುಕೇಳುತ್ತ ಬೆಳೆದ. ಜಾನಪದ ರಾಗ, ಲಯ, ತಾಳ, ಧಾಟಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ. ಈಶ್ವರ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದದ್ದು ಜೂನ್ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ. ಪುಣೆಯ ಸಿವಿಲ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಕೌಂಟ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

೧೯೪೪ ರಿಂದ ೪೮ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಕತೆಗಳು, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖನಗಳು, 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ', 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ' ಕುರಿತಾದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳು ನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಉಷಾ' ಡೈಜೆಸ್ಟ್, 'ಜನಪ್ರಗತಿ', 'ಪ್ರಜಾಮತ'ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಪುಲವಾದ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿತ್ತು. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಬಂಧು' 'ಕರ್ಮವೀರ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳಂತೂ ಸರಿಯೆ.

ಕೇವಲ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿ, ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಮುಗಿಸಲಾರದ ಸಾಹಿತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅರ್ಹತೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕ ನೌಕರಿ ಸಿಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸಿತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಶ್ರೀ ಎ.ಎಸ್. ಸಾನೆಯವರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ೧೯೪೮ ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲೂಕಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭ. ತ್ರಿಭಾಷಾ ತಜ್ಞ ತಾಲೂಕಾ ಮಾಸ್ತರ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದು ಪೋಷಿಸಿತು. ಅಪ್ರತಿಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಇವರ 'ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ' ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬಂದುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಈ ಮೊದಲು 'ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಗಿಲು' ಕೃತಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬಂದುದನ್ನು ಅವರು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಗಿಲು, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ, ನವಸಾಕ್ಷರರ ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ. ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಠದ ಪುರಸ್ಕಾರ. 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಕೃತಿಗೆ ಗೊರೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. 'ಭಕ್ತಾನುರಾಗಿ ಬಂಧನಾಳ ಶಿವಯೋಗಿ' ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಇಲಕಲ್ಲ ವಿಜಯ ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಮಠದ 'ಬಸವ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಹೀಗೆ ಇವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮತ್ತು ಏಳನೆಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅವರ ಒಲವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರ ಕೆಳಕಂಡ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

1) ಗರತಿಯರ ಮನೆಯಿಂದ ೧೯೫೫	2) ಜ್ಯೋತಿಯೇ ಆಗು ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ೧೯೮೦
3) ಒಡಪುಗಳು ೧೯೭೯	4) ಜಾನಪದ ಜ್ಯೋತಿ ೨೦೦೨

ಎ. ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್

ಡಾ|| ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ

ಪ್ರೊ. ಎ. ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಧೀಮಂತರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಕವಿಯಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ಅನುವಾದಕರಾಗಿ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಮೌಲಿಕವಾದುದು. ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳದ ಅವರು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಮಾನುಜನ್ ೧೯೨೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯ ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಅವರ ತಂದೆ ಅತ್ತಿಪೇಟೆ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು. “ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಮ್ಮ ಪಿತೃಭಾಷೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿದ್ದವು” ಎಂದು ರಾಮಾನುಜನ್ ಸಂದರ್ಶನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ಅವರು ೯ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬರೋಡಾ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಧುರೆ, ಕೈಲಾನ್ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಪುಲ್ ಬ್ರೈಟ್ ಪ್ರವಾಸವೇತನವನ್ನೂ ಸ್ವಿತ್‌ಮಂಡ್ ವ್ಯಾಸಂಗವೇತನವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಮೆರಿಕಾದ ಇಂಡಿಯಾನಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಓಕಾಗೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕತೆಗಳು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತರ ಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕನ್ನಡ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಹಾರ್ವರ್ಡ್, ಬರ್ಕಲೇ, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಬರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಲೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ, ನಾದಬಿಂದು ಮತ್ತು ಗಾನಪ್ರಿಯ ಅಥವಾ ಬಡಪಾಯಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಎಂಬ ಎರಡು ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಕುಂಟೋಬಿಲೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪದ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಎರಡು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ The Striders Relations, selected poems, second sight ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ 'ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು, ಶೌರಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನು "ಹಳದಿ ಮೀನು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು, ಎಂ.ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಆಡಿಗರ 'ಭೂಮಿಗೀತೆ'ವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Speaking of shiva ಶರಣರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಚನಗಳ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. The Interior land scape ಸಂಕಲನ ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಹಾಗೂ Hymns for drownings ನಮ್ಮೊಳ್ಳರ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ Poems of love and war ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳಿನ ಕಾವ್ಯಗಳ ಅನುವಾದಗಳಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಹಲವು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ ಎದುರಿನ ಗೊಲ್ಲ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಗಳ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರುವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ವತಃ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ವೆರಿಯರ್ ಎಲ್ವಿನ್‌ರ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಓದಿ, ತಾವೂ ಕೂಡ ಅವರಂತೆ ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ, ಅವರೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ವಿನ್‌ರ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರೂ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜನಪದ ಗಾದೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಆರಂಭಿಕ ಕೆಲಸಗಳು. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಾನವೆಂದು ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕುರುಬೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ರಾಮಾನುಜನ್ ಆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಂಪೋಸಿಷನ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದಲೋ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರಿಂದಲೋ ಕೇಳಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಥಾರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆದು

ಕೊಟ್ಟರು. ರಾಮಾನುಜನ್ ಜನಪದ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ 'ಹಂಚಿ' ಕಥೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಗ್ರಹವಂತೆ.

ಇದೇ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾದ ಫ್ಲಾರಿಡಾದಿಂದ ಎಡ್ವಿನ್ ಕಿರ್ಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬುವವರು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಮೆರಿಕನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ರಾಮಾನುಜನ್ ಬೆಳಗಾಂ ಕಾಲೇಜಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಿರ್ಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ರ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಆಳವಾದ ಪರಿಚಯವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರೆಂಬುದು ಅದರಿಂದ ಅರಿವಾಯ್ತು. ಅವರು ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸಾದ ಬಳಿಕ ರಾಮಾನುಜನ್ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಸ್ಪಿಡ್ ಥಾಮ್ಸನ್ ಅವರ The folk tale ಗ್ರಂಥದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಾಮಾನುಜನ್‌ರಿಗೆ Type ಮತ್ತು Motifಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವು ಮೂಡಿದ್ದು ಇದರಿಂದಲೇ. ರಾಮಾನುಜನ್‌ರು ಬರೆದ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಿರ್ಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ತಾವು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ Southern Folklore ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಕಿರ್ಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರು ತಮ್ಮ Bibliography & South Asian Folklore ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ರಾಮಾನುಜನ್‌ರಿಗೆ Standard Dictionary of Folklore Mythology and Legend ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಕಿರ್ಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರಿಂದ ದೊರೆಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದರಲ್ಲದೆ ಗ್ರಿಮ್ ಸೋದರ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಜನಪದ ಕಥಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತರು.

ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 500-600 ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೨೦- ೧೩೦ ವರ್ಗಗಳ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈಡಿಪಸ್ ಕಥೆಯ ಐದಾರು ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ನಂತರ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನೆರವಿನಿಂದ ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅವರು ಬಳಸಿದ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ: ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅಂತಹುದೇ ಇತರ ಕಥೆಗಳು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ದೊರಕಿ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಭಿನ್ನ ಪಠ್ಯಗಳು ಸಂಗ್ರಹವಾದವು. ಇಂಥ ಹಲವಾರು ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭಾರತದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು Folk tales from India ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತರ ಜನಪದ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಥೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲ, ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಆಯ್ಕೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ತಲೆಬರಹ Folk tales of India ಎಂದಿರುವುದರ ಬದಲಾಗಿ Folk tales from India ಎಂದಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಮಹಿಳಾಕೇಂದ್ರಿತ, ಕುಟುಂಬದ ಬಗೆಗಿನ, ಸಾವಿನ ಬಗೆಗಿನ, ದೇವರ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಕಥಾ ಚಕ್ರಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಾದ-ಸಂವಾದ ಕಥಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗಳು ಭಾರತದ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಪರಿಸರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೆಲವು ವಿಮರ್ಶಕರದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಭಾರತೀಯ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಅತೀ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಂಬುದಂತೂ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಸಂಕಲನ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂತರರಿಸ್ತಿನ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'Indian oedipus' ಹಾಗೂ Hanchi : A kannada Cindrella ಎಂಬ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳು, Folktales of India ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿ ಹಾಗೂ Folktales from India ಗ್ರಂಥ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. Indian oedipus ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಈಡಿಪಸ್ ಕಥೆಯನ್ನು, ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ಕಾಣುವ ಸಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

Hanchi : A Kannada cindrella ಇದು ಎ. ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಹಂಚಿ' ಎಂಬ ಜನಪದ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂರಚನಾವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಪ್ ಮತ್ತು ಲೆವಿಸ್ಟಾಸ್ ಅವರ ಸಂರಚನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ Symbolism ಮತ್ತು ಯೂಂಗ್‌ನ

Individualation ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ Emmanuel cosguin ಅವರು ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ ಕಥೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರ ಬೇಕೆಂಬ ಊಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ ಮಾದರಿಯ ಕಥೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಹಂಚಿಯ ಹತ್ತು ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಶಯ, ರಚನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಥೆಗಳು ದೊರೆಯುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಕುಂತಲೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಹಂಚಿ, ಜರ್ಮನಿಯ ಸಿಂಡ್ರೆಲಾ ಕಥೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸ್ವರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗಾದೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆಯೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಗಾದೆಗಳು ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರು ಬೆಳಗಾನ ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ಗಾದೆಗಳ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗಾದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮುಂತಾದುದರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಈ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೇವಲ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಅದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಗಾದೆಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ ಇದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಕಥೆ-ಗಾದೆಗಳಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟು ಜಾನಪದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಸಮೀಕ್ಷಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

‘The relevance of South Asian Folklore’ ಇದೊಂದು ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನ. ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳೀಯವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಆದ ವಿವಿಧ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ (ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ಆಟ, ಕಥೆ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಆಗಿರುವ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಜಾನಪದ ತತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಫ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ ತತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು ಹೊಂದುತ್ತವೆಯೇ? ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂಥ ಕಥೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಎರಡೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವೇ? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಮತವಿದೆಯೇ? ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು? ಹಾಗೆಯೇ ಕಥೆಗಳ ಬಗೆಗೇ ಇರುವ ಕಥೆಗಳ (Meta folklore) ಪಾತ್ರವೇನು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹುದು ಐದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಐದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

1. Mela Folklore
2. Karma and its Alternatives
3. Psycho analysis and Indian folklore
4. The Goddess revisited
5. Folk poetics : Tale Theater and Ritual

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಲೇಖನಗಳು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ರಚಿತವಾದುವು ಎಂಬ ಅಂಶ ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದು, 1980ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಭಾರತಗಳ ಜಂಟಿ ಸಹಯೋಗದಿಂದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು Indian Folklore I & II ಎಂಬ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು.

Another Harmony ಸ್ಪುವರ್ಟ್ ಬ್ಯಾಕ್‌ಬರ್ನ್ ಅವರೊಡನೆ ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಕೃತಿ Another Harmony. ಇದು oxford university press ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆ ಬರೆದಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ Two Realms of Kainada Folklore ಎಂಬ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪೀಠಿಕೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಥೆ ಕಂಠಸ್ಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಗಮಗೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಸಂಗ್ರಾಹಕ ಅದನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬಹುದು. ಈ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪ ಜನಪದ ಕಥೆಗಾರನಿಗೆ ತಲುಪಿ, ಅದರಿಂದ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪಗಳು ಅಥವಾ ಕಂಠಸ್ಥ ರೂಪಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ, ಗೀತೆ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಆಟ, ಕಥೆ, ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. Performance analysis ಮತ್ತು contextual analysis ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿನ

ಒಂಬತ್ತು ಲೇಖನಗಳು Overviews, Transformations, narratives in performance, Symbols Structures ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ.

A Selected Bibliography of Indian Folktales ಪುಸ್ತಕವು ಭಾರತೀಯ ಜಾನಪದವನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪೂರ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ (a Cultural whole) ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಜಾನಪದವನ್ನು ಇವೇ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅನಿಸಿಕೆಯೇ ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಬಿಂಬಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವಂತಹ ಲೋಕ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೌಖಿಕ ವಹನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು ಮುದ್ರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ. ಜಾನಪದ, ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಮಾತನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯ. ಒಂದೇ ವಸ್ತು ಈ ಮೂರೂ ರೂಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಲೇಖನ 'Two Reatrurns of Kannada Folklore' ಸೇರಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ Akam ಮತ್ತು Puram ಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾರಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ Ethnic Genre ದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ ನಂತರ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಕಥೆಗಾರನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ವೃತ್ತಿಪರ ಕಥೆಗಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು. ಈ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಥಾ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಪುರಾಣ ಮೂಲದ ಕಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಜನಪದ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಾಂತರಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿರುವ ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ದೇಶಿಪರಂಪರೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಒಂದು ಜನಪದ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ. "ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ದಾರಿಹೋಕನೊಬ್ಬ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲೇಕೆ ಹುಡುಕುವೆ ಎಂದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನ ಬಳಿ ದೀಪವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಾದರೆ

ಬೀದಿಯ ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹುಡುಕಬಲ್ಲೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮುದುಕಿಯ ಹಾಗೆ ನಾವೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಳಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರದ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸುಳಿವುಗಳು ಜನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ. ಅವನ್ನೇಗ ಹುಡುಕಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ನಮಗಿದೆ ಎಂಬುದು ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ, ಭಾರತದ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಪಾರ. ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರು. ಹೀಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಜಾನಪದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತೀ ವಿರಳ.

ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅಮೆರಿಕಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮೆಕಾರ್ಥರ್ ಫೆಲೋಷಿಪ್ ಬೀನಿಯಸ್ ಅವಾರ್ಡ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಸಂಘದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಇಂಥ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಕ.ರಾ. ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ|| ಕೆ.ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಆರಂಭದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಕ.ರಾ.ಕೃ. ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಂಬದಹಳ್ಳಿಯ ರಾಮಣ್ಣ ಗೌಡರ ಮಗ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಕರಾಕೃ' ಎಂದೇ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯರಾದವರು. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹದ ಗೀತೆನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಕರಾಕೃ ಅವರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ಕೇವಲ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಜೀವನದ ಧ್ಯೇಯವೇ ಅದು ಎಂಬಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವೂ ತೀರಾ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ, ಕ್ಯಾಮರಾ ಮೊದಲಾದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯದ ಅಥವಾ ತೀರಾ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ಮಲೆಸೀಮೆಯ ಒಳನಾಡುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅಪಾರಶ್ರಮದಿಂದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದರು. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ವತಿಯಿಂದ ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. 1957ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನ "ಜೀನ ಹನಿಗಳು" ಯಿಂದಾರಂಭಿಸಿ 1963ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಕಲನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 25ನ್ನು ದಾಟಿತ್ತು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದರು. ಹೆಸರಾಂತ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜೀಶಂಪ, ಕರಾಕೃ ಅವರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಕರಾಕೃ ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೂ

ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಆರ್.ಎಸ್, ನಾಯ್ಡು ಮತ್ತು ಎಸ್.ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿಯವರ ರೇಖಾ ಹಾಗೂ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕಲನಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಬರಹಗಳಿವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ 'ಚೆನ್ನಿಗ ಚೆಲುವಯ್ಯ' ದಂತಹ ಕೃತಿಗಳು ಕೇವಲ ಸಂಗ್ರಹಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಅನೇಕ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಪೂರಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಕರಾಕೃ ಸಂಗ್ರಹಗಳು 50 ರಿಂದ 70ರ ದಶಕದವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವೆಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗ್ರಹವೂ ಅನೇಕ ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ಅವರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದವು. ಆಯ್ದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಸಾ.ಕೃ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು "ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಕರಾಕೃ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈವರೆಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸವು ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕರಾಕೃ ಸಂಗ್ರಹಗಳು:

1957ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಜೇನ ಹನಿಗಳು' ಕರಾಕೃ ಅವರ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನ. ಇದರ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ವಿಷಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಂಬಿಗರ ಗಂಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಾಡುಗಳು' 'ಜಾನಪದ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳು' ಇವೂ ಸಹ 1957 ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. 'ಜಾನಪದ ಪ್ರೇಮ ಗೀತೆಗಳು' ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿ ಇದೆ. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗುತಾವೆ' ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಗೀತೆ, ಕೋಲುಗೀತೆ, ಪ್ರೇಮಗೀತೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಕುಟುಂಬ, ಪ್ರೇಮಪೂಜೆ, ಕೋಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಲೆ, ರಣಕಹಳೆ ಬಿಡಿ ಹೂ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ವರ್ಷ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಡಹಾಡುಗಳು ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿರೂಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿವೆ. ಆಯ್ದ ಮುತ್ತುಗಳು ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನೀತಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೂರು ಬಿಡಿಗೀತೆಗಳಿವೆ.

1959ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಜಾನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕಥನಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕರಾಕೃ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, 1960ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಅಡಿಚುಂಚನಗಿರಿ' ಎಂಬ ಸಂಕಲನ ಅಡಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಕೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೇತ್ರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು

ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಮುನ್ನುಡಿ, ಅನಕೃ ಅವರ ಹರಕೆ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳು, ಅರ್ಥಕೋಶ ಇದೆ. ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ (1962) ಸೂಸಿಹರಿದಾಳೆ ಶಿವಗಂಗೆ (1962) ಚೆನ್ನಿಗ ಚೆಲುವಯ್ಯ (1962) ಇವೂ ಸಹ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತ 14 ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ, ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 'ಗಿರಿಕಾಣೆ ಮೂಡಲಗಿರಿ' (1912) ಎಂಬುದನ್ನು ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ ಸುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಗೀತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾದೇಶ್ವರನ ಪವಾಡಗಳು ಎಂಬ ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್.ಎನ್. ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇವೆ.

ಯದುಗಿರಿಯ ಚೆಲುವನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ವರನಾಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಚೆನ್ನಿಗ ಚೆಲುವಯ್ಯ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾಕೃ ಅವರು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಜನಪದ ಕಥನ ಗೀತವನ್ನು ಕೆಲವು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಗೀತೆಗಳೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ನಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇದನ್ನು ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಚೆಲುವಯ್ಯ ವರನಂದಿ ಕಾವ್ಯಕಥೆಯ ಗದ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಜಾನಪದ ಕವಿಗಳು ಹಾಡಿರುವ ಈ ಕಥೆ ತುಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಲಾವಿದ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಯದುಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೇಲುಕೋಟೆಯ ವಿವಿಧ ದೃಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು ಎಂಬ ಅಂಶ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೋಟೆಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಕರಾಕೃ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಸಹ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಮೇಲುಕೋಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಪೀಠಿಕಾ ಪ್ರಬಂಧ, ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬುವವರು ಮೇಲುಕೋಟೆಯ ಸ್ಥಳಪುರಾಣದ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಬೀಬಿ ನಾಚಿಯಾರ್ ಎಂಬ ಕಥೆ, ಡಾ. ಎಂ.ಕೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಸುಂದ್ರಂ ಎಂಬುವವರು 1958ರಲ್ಲಿ ನವನೀತ ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ 'ಮುಸ್ಸಿಂಮೀರಾ' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ (ಜೀಶಂಪ ಅವರಿಂದ) ಪ್ರಜಾಮತ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಿ.ಟಿ. ಸಂಪತ್ತುಮಾರಾಚಾರ್ ಎಂಬುವರು ಮೇಲುಕೋಟೆ ಚೆಲುವರಾಯಸ್ವಾಮಿ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಲೇಖನ, ಎಸ್.ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕರಾಕೃ ಅವರ ಮುತುವರ್ಜಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರಗಳು, ಐತಿಹ್ಯಗಳು, ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಕೃತಿ ಮೇಲುಕೋಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಕಥನ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಒಳಗೊಂಡಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕರಾಕೃ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆಗಳು (1959) ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತ (1942) ಗುಡ್ಡಾಡಿನ ಹಾಡ್ಡತೆಗಳು (1963) ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ಈರಬಡಪ್ಪ (1963) ಅಂಬಿಗರ ಗಂಗ ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ಜನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು (1962) ಕಾಳಿಂಗರಾಯ (1963) ಮೊದಲಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಗುಡ್ಡಾಡಿನ ಹಾಡ್ಡ ಘೆಗಳು ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಜಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಗುಡ್ಡ ಗಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ತಂದ ಹಾಡುಗಳಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ ಯವರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಇದೆ. ಎಸ್ ನಂಬುಂಡಸ್ವಾಮಿ ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತ (1962) ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹ ಸುಭದ್ರೆ, ಅರ್ಜುನ, ದ್ರೌಪದಿ, ಜೋಗಯ್ಯ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರದಂತಹ ಈ ಕೌತುಕಕಾರಿ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೇಳಿದವರು ನಾಯಕರ ರಂಗಜ್ಜಿ, ಹರ್ಷಿಕೋಟಿ. ಇದು ಹಿರಿಯೂರು ಪ್ರಾಂತದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನತೆ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥಾನಕ ಎಂದು ಕರಾಕೃ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'ನಾಡಮೇಲೆಲ್ಲ ಹರಿದಾವೆ' ಎಂಬುದು ದೈವ ಸ್ತುತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನ.

'ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟೇವು' (1962) ಇದನ್ನು ಜನಪದ ಮದುವೆಯ ಮಂಗಳ ಗೀತೆಗಳ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಸಂಗ್ರಹ ಎಂದು ಕರಾಕೃ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮಂಡ್ಯ, ತುಮಕೂರು, ಮೊದಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯಾ ಜನಾಂಗದ, ಕೋಮಿನ, ಬೆಡಗಿನ ಮದುವೆಗಳ ರೀತಿ ನಿತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಇವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಹೇಳುವ ಮದುವೆಯ ಹಾಡುಗಳಾಗಿದ್ದು ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುಶಂಕರ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಎಸ್. ನಂಬುಂಡಸ್ವಾಮಿಯವರ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ವಿಳೇವ ತಿದ್ದೇವು ಎಂಬುದು ಸಹ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಕಲನ.

ಜನಪದ ಹಾಸ್ಯಲಹರಿ (1963) ಇದು ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಂಧುಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಹೋದ ಕರಾಕೃ, ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಇಂಥ ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಹಾಸನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಾಸ್ಯದ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ' ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಲೇಖನವನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕರಾಕೃ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಸುಗ್ರಹಗಳ ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮುಂಬರಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು

ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಜಾಹೀರಾತು ಆಯ್ದು ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳ ರಕ್ಷಾಪುಟದಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ: ಕರಾಕೃ ಅವರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ 1500 ಪುಟಗಳ ಬೃಹತ್ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಗ್ರಹ. ಮುನ್ನುಡಿ ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್, ಮೆಚ್ಚುನುಡಿ ಸಿ.ಡಿ ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ಹರಕೆ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ.

ಸಾವಿರಾರು ಕಲಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳು

50 ಜಾನಪದ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳು

50 ಜಾನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು

50 ಜಾನಪದ ಮಂಗಳ ಗೀತೆಗಳು

50 ಜಾನಪದ ಕೋಲಾಟ ಗೀತೆಗಳು

ಜಾನಪದ ಮಹಾಭಾರತದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು

ಜಾನಪದ ರಾಮಾಯಣದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು

ಜಾನಪದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಲಾವಣಿಗಳು

ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಹಾಗೂ ಮಲೆಸೀಮೆಯ ಅನೇಕ ಚಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ತಂದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇದು ಕರಾಕೃ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹದ ಜಾಹೀರಾತಿನ ಮಾದರಿ.

ಕರಾಕೃ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ, ಉತ್ತಮ ಸಮೀಕ್ಷಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ, ಅವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಲ ಪಠ್ಯದಿಂದ ಅತ್ತ ಸರಿದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಅವರು ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ತೀರ ಒಳನಾಡುಗಳಿಂದ, ಅಚ್ಚ, ಜಾನಪದೀಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆ, ಪಠ್ಯ, ಪಾರಾಂತರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅವು ಅಭ್ಯಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಹಾಡುವವರಾಗಲೀ, ನೆನಪಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರಾಗಲೀ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರಾಕೃ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವ ಕಾಲಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕರಾಕೃ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕರಾಕೃ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ: ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹ, ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ'.

ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ (ಜೀಶಂಪ)

ಡಾ|| ಡಿ. ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ

ಡಾ. ಜೀರಹಳ್ಳಿ ಶಂಕರಗೌಡ ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರು ಜೀಶಂಪ ಎಂಬ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತನಾಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಭಾರತದ ಬಹು ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದವರು. ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾದವರು. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಪಾದನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ ಹಲವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತವರು ಜೀಶಂಪ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಘಟಕರಾಗಿ, ಕಲಾರಾಧಕರಾಗಿ, ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸದಾ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು.

ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಬಲಜೀರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೩ ನವೆಂಬರ್ ೧೨ ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಶಂಕರೇಗೌಡ, ತಾಯಿ ರಂಗಮ್ಮ. ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಅದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂತಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಲಿಸಬೇಕು.

“ನನಗೆ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಅಂತ ಅಂದರೆ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮೂರಿನ ಮದುವೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಂತಹ ಸೋಬಾನೆ ಪದಗಳು, ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬರ್ತಾ ಇದ್ದಂತಹ ಕಿಳ್ಳೆಕ್ಕಾತರು ಮೊದಲಾದವರು, ನಮ್ಮೂರಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಬೆಳ್ಳೂರಿನ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ, ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಯಕ್ಷಗಾನ

ಬಯಲಾಟಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡ್ತಾ ನೋಡ್ತಾ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವಂತಾದವು. ಮುಂದೆ ನಾನು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿತೀನಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬರೆದಂತಹ ಎಲ್ಲ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಿದ್ದೀನಿ. ನನ್ನ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಬಂಧ ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲೂ ಜನಪದ ಜೀವದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ”.

ಜೀಶಂಪ ತಮ್ಮ ಓದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಎಂ.ಎ. ಸೇರಿದರು. ಆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಓದಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಲೆದಾಟ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಗಳಿಕೆ, ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ವೃತ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಪ್ರೊ. ದೇಜಗೌ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ. ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕ ಅವರುಗಳ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಕನಸಿನ ಫಲವಾದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಕವಡಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಯೋಜನೆಗೆ ಜೀಶಂಪ ತಕ್ಕ ಸೂತ್ರಧಾರರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಯಾವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ದುಡಿಮೆಗೆ, ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಜೀಶಂಪ ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವೇ ದೊರೆತಂತಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗವೊಂದನ್ನು ತೆರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡರು. ಪ್ರೊ.ದೇಜಗೌ ಅವರ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಪೂರ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನಿತ್ರ ಕಲಾವಿದ ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರನ್ನು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆತಂದರು. ಪ್ರೊ. ದೇಜಗೌ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆರಂಭವಾದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ಈರ್ವರ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು.

ಜೀಶಂಪ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳು ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳಲು, ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದವರು. ಕಲಾವಿದರು ಅಂತಹವುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದು ಎಂಬುದು ಅವರ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು. ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವು ಅಪೂರ್ವ ಬಗೆಯವು. ಕಲಾವಿದ ಉಳಿದರೆ ಕಲೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಅವರು ಕಲಾವಿದನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುವ ಹಣ 'ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರೆಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆ' ಎಂಬಂತೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೂಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಕೆಲವೊಂದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು 'ಒಂದು ಸುತ್ತಿನ ಜಾನಪದ' 'ಒಂದು ಊರಿನ ಜಾನಪದ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಕಲಾವಿದರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಅವಕಾಶ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕೈತುಂಬ ಹಣ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸು ತುಂಬುವ ಅವಕಾಶವನ್ನಾದರೂ ಏಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬುದು ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಈ ಆಲೋಚನೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಕಲಾವಿದರ ಸಂಘಟನೆಗೂ ಅವರು ಶ್ರಮಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಢಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಕಲೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅಪೂರ್ವ ರೀತಿಯವು. ಶ್ರೀ ಬಿದರೆಯಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ತಿಪಟೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊನೇಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮೂಢಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಕಲೆಯ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು, ಆ ಬಗೆಗಿನ ಕಮ್ಮಟಗಳು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ನಾಡಿನ ಹಲವು ಕಲಾವಿದರು, ಭಾಗವತರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಅದೊಂದು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಢಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರೊಡೆಯುವಂತಾಯಿತು.

ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತ ಬಂದವರು ಜೀಶಂಪ. ಆ ಬಗೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು, ಸಲಹೆಗಳನ್ನು

ಯೋಜನೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ರಕ್ಷಣೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಚುರುಕಿನಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಜೀಶಂಪ ಅವರು ವಿದೇಶವನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಸುತ್ತಿಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ ಬಂದವರು. ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆದದ್ದು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು. ಅವುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿರುವ ಬಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಯಲು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ (open air museum) ಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನಸು ಕೊನೆಗೂ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಪ್ರೊ. ದೇಜಗೌ ಅವರು ಜೀಶಂಪ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. “ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀಶಂಪ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಗಟ್ಟಿಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರಳ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳೂ ಮೂಲೆ ಮೊಡಕುಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಸುಪರಿಚಿತ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಉಸಿರಾಗಿತ್ತು. ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಗಂಡನೊಬ್ಬ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ಮಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅವರು ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತರೆಂದರೆ ಸಂಗೀತದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯವಾಹ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಿರರ್ಗಳತೆ, ಮೋಹಕತೆ, ಅರ್ಥ, ಭಾವ ... ಅವರ ವಾಗ್ಮಿತೆಯೆ ಲಕ್ಷಣ. ಸಮರ್ಪಣ ಮನೋಭಾವದಿಂದ, ಅವಿರತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಅವರು ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಬಾಳಿದರು, ಬಾಳಿ ಬೆಳಗಿದರು”.

ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗುರುಗಳಾದ ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ ನಾಯಕ ಅವರು ಹೀಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ “ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರ ಹೆಸರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹೆಸರು. ಅವರು ಶ್ರದ್ಧಾವಂತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಲೇಖಕರು, ಒಳ್ಳೆಯ ವಾಗ್ಮಿ, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಅವರು ಜಂಗಮ ಜಾನಪದ. ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿ, ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿ ಕಥೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳನ್ನೂ ತಿರುಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ

ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ”.

ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಬಂಧುಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ “ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡನೆಯ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಲು ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ದುಡಿಮೆ, ವಿದ್ವತ್ತೂ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು?”.

ಡಾ. ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ದೊರತ ಮಾನ್ಯತೆ ಅವಾರ. ಅವರು ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದವರು. ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಗೌರವ, ಹದಿಮೂರನೇ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಟ್ಟಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೌರವಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಇನ್ನಿತರರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಿರುದುಗಳೂ ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ : ಜಾನಪದ ಪಂಪ, ಜಾನಪದ ಭೀಷ್ಮ, ಜಾನಪದ ಜಾಣ, ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಜಾನಪದ ಜಂಗಮ, ಜಾನಪದ ತಿಮಿಂಗಲ, ಜಾನಪದ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ, ಜಾನಪದ ದೀಕ್ಷಾಗುರು, ಜಾನಪದ ಜೀವನಾಡಿ ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ಬಹುಮುಖಿಯಾದದ್ದು. ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಪಾದನೆ, ಸಂಘಟನೆ ಹೀಗೆ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದವರು ಜೀಶಂಪ. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆರಸಿ ಅಂತಹ ಒಂದು ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರಣವಾದವರೂ ಅವರೇ.

ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲಚೂಲಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದಂತೆಯೇ, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದವರಲ್ಲಿ ಜೀಶಂಪ ಮೊದಲಿಗರು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಜಾನಪದ, ಜಾನಪದ ಸಂಗಮ, ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು, ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಜನಪದ ಕಲಾವಿಹಾರ ಈ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳು ಜೀಶಂಪ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ

ಹಾಗೂ ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವಿಗೆ ಮೂಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಅದರ ಆಳ ಅಗಲಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹದಿನೆಂಟು ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಗ್ರಹ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಆ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯ ಸೊಬಗು, ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದದ ಬದುಕು, ಅವರ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತಿ, ಬಂಧುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅದರ ಸೊಬಗನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

ಡಾ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಬರೆದ ಯಾವುದೇ ಲೇಖನವಾಗಲಿ, ಕೃತಿಯಾಗಲಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಿರದೆ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ನೋಟದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೋ, ವಿಮರ್ಶೆಯೋ ಆಗಿರದೆ, ಅವುಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನೋ ಗೀತೆಯನ್ನೋ, ಗಾದೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಕಲೆಯನ್ನೋ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಜಾಲಾಡುವ ಜಾದೂಗಾರರಾಗಿ ಅವರು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಜಾನಪದದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತಹುದು. ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅವರ 'ಜಾನಪದ ಸಂಗಮ' ಕೂಡ ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ವಿಚಾರಪೂರಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಲೇಖನಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಾನುಭವ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಅವರು ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆಯ ಸೊಗಡಿನಂತೆಯೇ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳ ಸೊಗಡು ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಮತೂಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಒಂದು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸೀಮಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಜೀಶಂಪ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಾಗಿಯೂ ಹೆಸರಾದವರು. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಇವೆರಡೂ ಜೊತೆ

ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಗಳು. ನಂತರ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು' ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿತ್ತಾದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಲೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಜೀಶಂಪ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ಜೀಶಂಪ ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಪೂರ್ವ ರೀತಿಯದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಾಗಲಿ ಅವರ ಪರಂಪರೆ 'ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ಯ, ವೇಷಭೂಷಣ, ವಾದ್ಯವಿಶೇಷಗಳು, ಬಳಸುವ ಲಾಂಛನಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕವಾದ ಅವರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜೀಶಂಪ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾವಿದರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ, ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಚಿಂತನೆ, ಮರುಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಆ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮಹಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಇದು ಪ್ರೇರಕವಾಯಿತೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೇ, ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಕೃತಿಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಮುನ್ನುಡಿ ಕೂಡ ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತತ್ವತಿಭೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹುದೆಂಬುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳ ಕಡೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಸೃಜನಶೀಲಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು

ಎಂಬುದರ ಕಡೆ ಅವರು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀಶಂಪ ಆ ಮರ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವರು ಹಾಗೂ ಉಳಿದವರಿಗೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವರು.

ಡಾ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಸಂಶೋಧಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೇ ಸಾಕು. ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರವೇಶ ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಪುಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದರೂ ಸಾಕು ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ಮಹಾನ್ ಶಕ್ತಿ ಜೀಶಂಪ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಗಳು:

1. ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕ ಕಾವ್ಯಗಳು
2. ಹೆಳವರ ಕಾವ್ಯಗಳು
3. ದೊಂಬಿದಾಸರ ಲಾವಣಿಗಳು
4. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಕಥೆಗಳು
5. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು
6. ಜನಪದ ಖಂಡ ಕಾವ್ಯಗಳು
7. ಜನಪದ ವೀರ ಕಾವ್ಯಗಳು
8. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯ
9. ಎರಡು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳು
10. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಕಾಳಗ
11. ಭಾಗವಂತಿಕೆ ಮೇಳ
12. ಮುಡುಕುತೊರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
13. ಅವರ ನೆನೆದೇವು

ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳು :

1. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು
2. ಜಾನಪದ
3. ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು
4. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ

5. ಜಾನಪದ ಸಂಗಮ
6. ಗಂಡಸರ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು
7. ಹೆಂಗಸರ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು
8. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ನೀಲಗಾರರು
9. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ವಾದ್ಯಗಳು
10. ಕಂಸಾಳೆಯವರು
11. ಮೈಲಾರಲಿಂಗ
12. ದೊಂಬಿದಾಸರು
13. ಕಿನ್ನರಿ ಚೋಗಿಗಳು
14. ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ
15. ಜನಪದ ಅಡುಗೆಗಳು
16. ಜನಪದ ಕಲಾವಿಹಾರ
17. ಮೂಡಲಪಾಯ
18. ಜಾನಪದ ಸಿರಿ
19. ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು
20. ಜಾನಪದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಪಾದಿತ ಜಾನಪದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು:

1. ಜಾನಪದ
2. ಮೂಡಲ ಪಾಯ
3. ಜಾನಪದ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಇವಿಷ್ಟೂ ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದದ್ದು, ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದದ್ದು. ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಲಿ, ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಲಿ, ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲಿ; ಇಲ್ಲವೆ ಕಲಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಲಿ ಈ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾದದ್ದು. ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ನಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದವು ಅವರಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿವೆ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅವರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಉಳಿದಿದೆ, ಬೆಳೆದಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೂ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಸ.ಚ. ಮಹದೇವ ನಾಯಕ

ಡಾ|| ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಮೊಳೆತ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಅತೀವವಾದ ಅಭಿಮಾನ ದೇಶಿಗರಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಇಂತಹ ದೇಶೀ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದವರು ಹಿರಿಯ ಚೇತನವಾದ ಸ.ಚ. ಮಹದೇವ ನಾಯಕರು.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರಗೂರಿನವರಾದ ನಾಯಕರು ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೆಗ್ಗಡೆದೇವನಕೋಟೆ, ಮೈಸೂರು, ಯಳಂದೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಕುದೇರು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನಾಯಕರ ಪ್ರಕಟಿತ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಕಲನಗಳು; ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು (೧೯೫೮) ಜಾನಪದ ರಸಗಂಗೆ (೧೯೯೨), ಸಂಪೀಗೆ ಅರಳಿವೆ (೧೯೯೨).

ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪದಗಳು, ಮದುವೆ ಪದಗಳಲ್ಲದೆ, ನಂಜುಂಡ ಚಾಮುಂಡಿ-ದೇವೀಲಿ, ಗಿರಿಜೆ ಗಂಗೆಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಂತಹ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥನಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಸಂಪೀಗೆ ಅರಳಿವೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹದೇಶ್ವರ, ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗ, ನಂಜುಡೇಶ್ವರನ ಬಗೆಗಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಸರಗೂರು ಪ್ರಾಂತದ ಈ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಡಾ. ಜಿ. ವರದರಾಜರಾಯರು ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾವಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬೆಸೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಯಕರು, ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು; ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಏಕಮೇವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜಾನಪದ ಸರಸ್ಕೃತಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು. ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ತಲೆ ನೋವು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು, ತಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ನಡೆಸಿದವರು. ಆಹೊತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಿದವರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನಾ ಕ್ರಮ ಸರಿ ಇಲ್ಲ; ಹಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು, ಹೀಗಿರಬೇಕಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು,

೩.೨ / ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಗೀತ ಸಂಕಲನಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದಾರತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾಯಕರ ಜಾನಪದ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಜಾನಪದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡ

ಡಾ|| ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೦೧.೦೭.೧೯೩೫ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬಿ.ಕಾಂ ಪದವೀಧರರಾದ ಕೆ.ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರು ಅಪ್ಪಟ ಹಳ್ಳಿಗರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡವರು. ಫಲವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. 'ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇವರ ಒಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ವಾಲಿತು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಪದಗಳು (೧೯೬೮), ಹೊಲಮನಿಯ ಪದಗಳು (೧೯೬೯) ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ (೧೯೭೨), ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಥೆಗಳು (೧೯೭೩), ಜಾನಪದ ಸಂಚಯ (೧೯೭೯) ನಡಿಯಪ್ಪ ನಮ್ಮ ನಾಡೀಗೆ (೧೯೮೧) ಇವು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರ ಪ್ರಕಟಿತ ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳು. 'ಶ್ರೀ ಕೊಟ್ಟೂರೇಶ್ವರ ಪ್ರಕಾಶನ' ಎಂಬ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ, ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಪದಗಳು, ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು, ಹಳ್ಳಿಯ ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗೊಂದಲಿಗರ ಪದಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಮೃದ್ಧ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರವೇ ಇವರ ಬಳಿ ಇದೆ.

ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರ ಜಾನಪದೀಯ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. 'ಹಳ್ಳಿಯ ಪದಗಳು' ಬಹುಶಃ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಜಾನಪದ ಗೀತ ಸಂಕಲನ ಎನ್ನಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಪೆಂಡಕೂರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಜಾನಪದ ಸಂಚಯ' ಕೃತಿಯು ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು, ಕೋಲು ಪದಗಳು, ಹಂತಿ ಪದಗಳು, ಬೀಸುವ-

ಕುಟ್ಟುವ ಪದಗಳು, ಒಗಟಿನ ಪದಗಳು, ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ಕಥೆ ಹೀಗೆ ಜಾನಪದದ ಬಹುತೇಕ ಶಾಬ್ದಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆ ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡಾ ಆಗಿದ್ದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರು ಸಮರ್ಥ ಸಂಘಟನಾ ಚತುರರು, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರು, ಸೃಜನಶೀಲರು. ೧೯೭೯ ರಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಮಹೋತ್ಸವ, ೧೯೮೨ ರಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಮೇಳದ ಪ್ರೇರಕರು ಮತ್ತು ರೂಪಾರಿಗಳು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರು.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ ಕಲಾವಿದರಾದ ಎಡ್ರಾಮನಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡ ಭರಮಪ್ಪನವರ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟ ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಯ ಬೋಖಿಂನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೌಡರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಬರ್ಲಿನ್, ಹ್ಯಾನ್ನೋವರ್, ಸ್ಟುಟ್‌ಗಾರ್ಟ್, ಹೈಡೆಲ್‌ಬರ್ಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ವಿದೇಶೀ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿ.

ಪಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ನಾಡಗೌಡ

‘ಎಳೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಹಾಸನ್ನೇ ನುಂಗುವ’ ಸ್ವಭಾವದವರಾದ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅಪರಿಚಿತನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಡರೋ ತಿಳಿಯದು. ಮೊದಲ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ಜನ್ಮದ ನಂಟೋ ಸನಿಹದ ಬಂಧುವಂತಾದರು. ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದಲೇ ಬಂದವನಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹದ ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಏಳೆಂಟುದಿನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದೆವು. ಹೀಗೆ ಅಂದು ಅಂಟಿದ ನೆಂಟು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಗಾಢವಾಗುತ್ತ, ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬೆಳೆಯಿತು.

ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂಧಾಗ ಇನ್ನೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ದೇಜಗೌ ಅವರು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಆಗನಾನಿನ್ನೂ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ ಅದು ಡಿಸೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯವಾರವಿರಬೇಕು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಬಿಡುವು ಅಂದೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆ ವರ್ಷ ಮಳೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಂಗಾರು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಭೀಮಾತೀರದ ಅಗರಖೇಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ‘ಅಗರಖೇಡದ ಅಣ್ಣ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಆ ಊರಿನ ಗೌಡ ಅಣ್ಣರಾಯ ಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಹೆಸರಿನ ಅವರ ಮಗ ಶಿವರಾಮ (ಎಸ್.ಎ. ಪಾಟೀಲ) ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದು ಬರಬರುತ್ತ ಬಂಧುವೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಗರಖೇಡ ಗೌಡರ ಗೆಳೆಯನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಂಟು ಆ ಊರಿನವರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕುರಿತು ಬಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ.

ಅಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಏಳೆಂಟು ದಿನವೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ತಿಂಡಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಾದರೆ, ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸೀತನಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ. ಕರೆದವರು ಕರೆದಂಟು ಸೊಗಲ

ಮೇಲೆಲ್ಲ ಕೆನೆಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಿಸದೆ ಲಂಡನ್ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದ 'ಪುಸ್ಸಿಕ್ಯಾಟ್' ರಾಣಿಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಓಡಾಡುವ ಇಲಿಯನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಣ್ಣು ಜಂತಿ, ಜಗುಲಿ, ಗೋಡೆ, ಅಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಯೋಗ್ಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಪುಸ್ಸಿಕ್ಯಾಟ್'ಗೆ ಇಲಿಮರಿ ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಇವರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮೌಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದೇವಾಡಿ ಎನ್ನುವವರು ಗೌಡರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ಗಾಣಿಗರ ಮನೆತನದವರು. ಆ ಮನೆತನದ ಇಬ್ಬರು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಮನೆಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗುವ ಪಾಳಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಒಳಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ದುಂಡಗಿನ ಪಾತ್ರೆಯಂತಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಿದ್ದರು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಹುಡುಕಾಟದ ಕಣ್ಣು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. 'ಇವೆಲ್ಲ ಏನು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವು ಎಣ್ಣೆಯ ಬಿದ್ದೆಲಿಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪರಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ, ಒಂಟೆಯ ಡುಬ್ಬದೊಳಗೆ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇವರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ವರದಾನದ ವಸ್ತುವಿದಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಡುತ್ತ ಬಂದ ಆಸ್ತಿ ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸಿದರು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ಅರಸುವ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲಿಗೆ ತೊಡರಿದಂತಾಯಿತು. 'ಒಂದನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾ?' ಎಂದರು. ಗೌಡರಿಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೊಡುವ ಆ ಮನೆತನದವರು 'ಇಲ್ಲ' ಎನ್ನಬಹುದೆ? ಏನೂ ಅನ್ನದೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಒಂದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು, ಧೂಳು ಝೂಡಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಅಪರೂಪದ ಬೇಟೆ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಆದ ಆನಂದ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯವರಿಂದಲೇ ಒಂದು ಜೋಳತುಂಬುವ ಚೀಲವನ್ನು ಈಸಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರು. ಮರುದಿನ ಲಚ್ಚಾಣ ಸ್ಟೇಶನ್ (Station) ಗೆ ಹೋಗಿ ರೈಲಿಗೆ ಹಾಕಿಯೂ ಬಂದರು. ಅಂದು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕ ತೀರ ಹಳೆಗಾಲದ ಕೀಲಿ, ಕೀಲಿಕೈ, ಅಡಿಕೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹದ ಚೀಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಅಂದೇವಾಡಿ ಅವರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಸೀತನಿಗೂ ಆಪಂತ್ರಣವಿತ್ತು. ಆ ಅನುಭವ, ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿತ್ತು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಗೆದು ತಗ್ಗುಮಾಡಿ ಒಲೆ ಮಾಡುವುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಹೆಂಟೆ, ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಿಚ್ಚು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಹಸಿ ಹಸಿರುಕಾಳಿರುವ ಜೋಳದ ವಂಚನ್ನು ಕಿತ್ತು ತರುವುದು, ತೆನೆ ಮುರಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಲೆಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕುಳಿತು ತನೆಗಳನ್ನು ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ತುರುಕಿ ಸುಟ್ಟನಂತರ ಹಾಸಿದ ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಉದಿಸುವುದು (ತಿನ್ನುವವರು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕುಳಿತು) ಕೈಯಲ್ಲಿ ಊದಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು, ಅಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಡಗಾಯಿ ಬದನೇಕಾಯಿಯೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ನೆಂಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೊಡನೆ ತಿನ್ನುವುದು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಈತನಕ ನೋಡದ ಕೇಳದ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ರೊಡನೆ ಸೀತನಿ ತಿಂದು,

ಅದರ ಸವಿಯನ್ನುಂಡು ಸೀತನಿ ಸುಡುವ ಒಲೆಯನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರಿದು ಸುಡಲು ಹಾಕಿದ ತೆನೆಗಳನ್ನೂ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡದಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಮೊಟ್ಟೆಬಾರಿ, ಮೇಲು ಹಗ್ಗದ ಕೊಂಬರಗಾಲಿ, ನೀರು ಬೀಳುವ ಬಚ್ಚಲು, ನೀರು ಸಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕಾವಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಅಗರಖೇಡಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಉಣ್ಣಿಸುವ ಸಿದ್ಧವು ಹಾವಳಿಗಿ, ಭೀಮತ್ಯಾ ಬಿದರಕ್ಕಾಟಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಹೊರ ಬಂದಾಗ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ 'ಶ್ರೀರಂಗ'ರ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮನೆಯನ್ನು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀರಂಗದ ರಂಗನಾಥನ ದಿವ್ಯದೇವಾಲಯ ಕಂಡವರಂತೆ ಹರ್ಷ ಪುಲಕಿತರಾದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ತಾಸು ನಿಂತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಪೆನ್ನಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ಚಿತ್ರ ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗರಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಡೆದುಬಂದ ರಚಾವಧಿ ಮುಗಿಯಲು ಬಂದುದರಿಂದ ಅವರ ರಚಾ ಮಂಜೂರಾತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಡಾ. ದೇಜಗೌ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರಬರೆದದ್ದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ ಎಂದೋ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಡಾ. ದೇಜಗೌ ಅವರು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕಾರ್ಯ ಕುಶಲತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನೀವು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಈಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಲ ಐದಾರು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಗರ ಖೇಡದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋರಬೆವು. ಮರುದಿನ ವಿಜಾಪುರದಿಂದ ೨೨ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮೂರಾದ ಮನಗೋಳಿಗೆ ಹೋದವು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಹಳೇವಸ್ತುಗಳು ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶಿವಪ್ಪ ಕುಂಬಾರ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದವು. ಆತ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದು, ಹೊಸಬರಾದ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕೆಸರು ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ಕೂಡಿಸಿದ. ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ತಾನೂ ಬಂದು ಕುಳಿತ. ಕ್ಷೇಮ ಸಚೂಚಾರದ ಮಾತುಗಳಾದ ನಂತರ 'ನಮ್ಮ ತಮ್ಮಗೆ ಸೀತನಿಯ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾನೇದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ' ಎಂದ. 'ಮಾನ್ಯದ ಹೊಲ' ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸಂತೋಷನಾ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿ, ಶಿವಣ್ಣ ಈ ಜಮೀನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ? ಹೇಗೆ ಬಂತು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು. 'ನಾಯೇನ ಸಾಲಿ ಓದಿದದನಲ್ಲ, ಬಾಳ ಏನ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಚಿರಾಡ (ಸರಕಾರಿ ಕಂದಾಯ) ಇಲ್ಲದ ಈ ಹೊಲ ಹಿರೇರಿಂದ ಬಂದದ. ಹಿರೇರಿಂದ ಹೇಳಿಕೋತ ಬಂದ ಧ್ಯಾಡೆ ಬಾತಮಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ; ಇಜಾಪೂರ ಪಚ್ಚಾ

(ಬಾದಶಹ)ನ ಈ ಹೊಲ ನಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಇನಾಮ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಾನಂತೆ. ಯಾಕ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಾನನ್ನೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನಾವು ಬಂದ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕುಂಬಾರ ಮಂದಿ ಮ್ಯಾಲ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಂತೆ. ಜಗಳ ಜಾಪತ್ರಿ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರೇರ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯ ಬಗೆಹರಿಸಿದ್ದಂತೆ. ಮದವಿ, ಜಾತ್ರೆ ಮದಲಾದವು ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮದಲ ಚಾಜ (ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಹಕ್ಕು) ಕೊಡತಿದ್ದಂತೆ. ತಿಗರಿ (ಕುಂಬಾರಿಕೆಯ ಚಕ್ರ)ಗಿ ವರ್ಸಕ್ಕೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಕರೆ ಬರತಿದ್ದಂತೆ. ಊರ ಬಸುವಣ್ಣದೇವರ ಪೂಜಾರಿಕೀನು ನಮಗೆ ಇತ್ತಂತೆ. ಇಜಾಪುರದ ಗರಾಜಾ ಕೊಟ್ಟ ಎಟ್ಟೊ ದೊಡ್ಡ ಜಾಗ ಇತ್ತಂತೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದ ಕಂಚಿನ ಕಾಗದ ಇದ್ದು ವಂತೆ. ಅವನ್ನ ಯಾರೋ ಮಸಲತ್ತ ಮಾಡಿ ಕಸಗೊಂಡಾರಂತೆ. ಒಂದು ಸಂದೂಕ (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ) ತುಂಬಾ ಹಳೆ ಕೋರಿ ಕಾಗದ ಇದ್ದು, ಮಸಿ ಸೋರಿ ಈಗ ಅವೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಪಾಚ್ಚಾನ ಸಿಕ್ಕಾ ಇದ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಸುತ್ತಿ ಬಿದರೆ ಕೊಳವಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಎಡ ಮೂರು ಕಾಗದ ಇದ್ದವು, ಅವು ಈಗ ಈ ನಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಅದಾವ. ಬೇಕಂದ್ರ ನೋಡಿ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯರು ದೇಶಮುಖರಾದಂಗೆ ನಾವು ನಾಡಿಗಿ ಗೌಡರು-ನಾಡಗೌಡರು ಅಂತಾ ಆ ಸನದಿನ ಕಾಗದದಾಗ ಬರದಂತೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಇಪ್ಪತ್ತರಷ್ಟು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಪುರುಷ ಒಬ್ಬನೇ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಬಾಬುಗಳು ಈಗಿಲ್ಲ. ಮಾನೇದ ಹೊಲವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದದ. ಈ ನಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಅಪ್ಪ, ನನ್ನ ಕಾಕಾ 300 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಗಳಿಸಿ ಊರಿಗೆಲ್ಲ 'ಸಾವಕಾರ' ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವ ಕಲತು ಮುಂದೆ ಹೋಗ್ತಾನೆ. ಅದಕ ಈ ಜಮೀನು ನಮಗೆ ಉಳ್ಳಾಕ ಬಿಟ್ಟಾರೆ. ನಾ ಗಡಗಿ ಮಡಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅದೀನ, ಇವು ಅದ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಕಲೆ" ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಿವಿ ಈ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಕಣ್ಣು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ಕುಂಬಾರಿಕೆಯ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನಸ್ಸು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ತಡಬಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಅಣ್ಣಾ ! ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಕಸಬುದಾರರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಂದವರೆಲ್ಲ ನೋಡಲೆಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಮಾಡತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಅಗರಬೇಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಕುಂಬಾರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಈ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ನೀವು ಕೂಡ ಕೂಡ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬರೆದು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಏನೊಂದು ಆಡದೆ ಮೌನಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸಮ್ಮತಿ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಗೋಡೆಗೆ ಅನಿಸಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ತಿಗರಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದರು. ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಮತ್ತಿದ ಅರ್ಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಒಡೆದು ಬಡಿದು ತೆಗೆದರು. ದುಂಡಗಿನ ಹಣಿಮಣಿಗೆ ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಆರುಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಳಚಿದರು, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಚೂಪಾಗುತ್ತಬಂದ ನೆಲಗೂಟವನ್ನು ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ

ಅಗದು ಹೊರತೆಗೆದರು. ಚಕ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಕೈಬಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಅವುಗಳೊಡನೆ ಇಟ್ಟರು. ತಿಗರಿಯ ಕೋಲಿನ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಳುವಾಗಿ ಬಡಿಯುವ 'ಸುಣಾ'ವನ್ನೂ ಒಳ ಮಗ್ಗಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಡಿಗಲೊಂದನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಚಕ್ರಸಾಲಿ (ಕುಂಬಾರ)ಯ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಿಲದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮಾಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಿಡಿಕೆ-ಬಟ್ಟಿಲದ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದರು. ಅದರ ಹೆಸರೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗಂತೂ ಅದೇನೆಂಬುದು ಅದರ ಹೆಸರೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಬಿಸಿಯಿರುವ ಹುಗ್ಗಿಯನ್ನು ನೀಡುವ 'ಕೈಪಾಳ' ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅದರ ಆಕಾರ ನೋಡಿದರ ಹಿಂದಿನವರು ಅಷ್ಟು ಉಂಡು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಬರುವಾಗ ಎಳ್ಳು, ಕಾರಳ್ಳು, ಅಗಸಿ, ಹೆಸರು ಮುಂತಾದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಚೀಲಗಳು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸಿದುವು. ಅವೆಲ್ಲ ಕೌದಿಯ ಚೀಲಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಕೈ ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿದರು. ಹಳೇ ಹರಿದ ಅರಿವೆಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಹೊಲಿಗೆಯಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಕೌದಿಯೂ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹದ ಯೋಗ್ಯವಸ್ತುವೆಂದು ಕಂಡಿತೇನೋ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದನ್ನು ಬೇಡಿ ಕಸಿದುಕೊಂಡರು. ಈ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಈ ಕೈಪಾಳ, ಕೌದಿಯ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಅವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ನೋಡಿದಾಗ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಾಗಿ, ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವವರೆಗಾದರೂ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರಿರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಮರುದಿನ ಪೂ. ಸಂಗಮನಾಥ ಹಂಡಿಯವರ ಊರಾದ ಸವನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅವರ ಮನೆಯ ಆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟ ಕೂರಿಗೆ, ಕುಂಟಿ, ಮಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಉಟ್ಟ ಪೈರಾಮ, ತೊಟ್ಟಿ, ನೆಹರು ಶರ್ಟು ಹೊಲಸಾಗುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಹಿರಿದುಕೊಂಡರು, ದಿಂಡು, ತಾಳ, ಮೇಳಿ, ಈಸು, ನೊಗ, ಕುಡ, ಹೊಂಬಲ, ಕುಂಟಿಬಳ್ಳಿ, ಮಂಡಿ, ಬುಕ್ಕದಕೋಲು, ಹೂಡುವ ಹಗ್ಗ, ಜತ್ತಿಗೆ ರಾಗೋಲು, ಗ್ವಾರಿಮೇಟಿ, (gwarimeti) ಸಡ್ಡು, ಬಾರಕೋಲು, ಹಣೆಗ್ಗ, ಸರಗ್ಗ, ಗುದ್ದಿ ಹಗ್ಗ, ಕವಣಿ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಿ ಕಳಿಸುವಂತೆ ಹಳ್ಳಿ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಿಂದಲೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ರವಾನಿಸಿದರು.

ತಿರುಗಿ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನಾದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ, ತಿಂಡಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಯೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ವಿಜಾಪುರದ ಉಪ್ಪಲಿ ಬುರುಜಿನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಹಿತಚಿಂತಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಹೋದವು. ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಡಾ. ಫ. ಗು ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಮನಸಿಕರಾಯ ಮಗ ಗುರುರಾಯ (ಗುರು ಪುತ್ರಪ್ಪ) ಇದ್ದ, ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಬಂದ ಉದ್ದೇಶ ಹೇಳಿದ. ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಕೈಗೊಂಡ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಾತಾಡಿದ. ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಆತನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದ ನನಗೆ, ಬಂದ ಸಮಯ ಸುಮುಹೂರ್ತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಡಾ. ಫಕೀರಪ್ಪನವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮಗ ಒಪ್ಪಿದನಾದರೂ ತಕ್ಷಣ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರು, ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವುದಾಗಿ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದು ಕೊಡಲು ಬೇಡಿದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮನಕರಗಿತು. ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಜಾಣತನ, ಜನರ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಅವರ ಮನ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ, ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದೆ, ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೇ, ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಬಂಧನಾಳ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ೧೧೦ ಅಮರಗಣಂಗಳ ಪೂಜಾ ಸಮಾರಂಭದ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಲಿಂಗ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದವು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದೆ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ದೇವಾಲಯ ೨೨೦ ಸ್ಮಾರಕ ಲಿಂಗಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಸಮಾಧಿ ಲಿಂಗವೇ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿತು. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಲಿಂಗದೇವಾಲಯದೊಳಹೊಕ್ಕು ಸುತ್ತ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿದ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗವನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಲಿಂಗಗುಡಿ ಬೇರೆಕಡೆ ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂತು. ಅರ್ಧದಿನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಅದರ ಚಿತ್ರ ಬರೆದರು. ಅದರ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವಾದ್ದರಿಂದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಾವೇ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದು ಆ ಚಿತ್ರಸಮೇತ ಯಾವುದೋ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು.

ನನ್ನ ನಾತಾಳ ಸೂಟಿಯೂ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾನು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದರು. ಆದರೂ ಅಂದು ಅಂಕುರಗೊಂಡ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ವಿಜಾಪುರದ ಯಾರೇ ಭೇಟಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಶುಸಾಹಿತಿ 'ಸಿಸು' ಸಂಗಮೇಶ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆ

ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹುದ್ದೆ ಬರುತ್ತದೆ ; ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ದ್ವಾಗಲೂ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗದು. ಇದು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ.

ಮೈಸೂರಿನ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯಾದ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಸಿದ್ದಗಂಗಾದ ಶ್ರೀಗಳವರು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಆದರದೊಂದಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡುದರ ಫಲವಾಗಿ ಆ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರೂ ಇದೇ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಮರು ಭೂಮಿ-ಸೀಮಿ ಗಳಿಸದ ಬಂಧುಬಳಗ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಈ ವೀರ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬಂಧುಗಳು ಇದ್ದಾರೆ; ನಾಡಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬಳಗವಿದೆ. ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟು ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ಆದರ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನೆ ಶಾಶ್ವತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕ ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಇವರಿಗೆ ಕೀರುತಿ ತರುವ ಮಕ್ಕಳಾಗಿವೆ. ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವ ಮರಗಳಂತೆ, ಹಾಲನೀಡುವ ಹಸುಗಳಂತೆ, ನೀರ ಹನಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಬಹುರಸದ ಮೊಲೆ ಹಾಲನುಣ್ಣಿಸುವ ಭೂಮಿತಾಯಿಯಂತೆ 'ಪರೋಪಕಾರ್ಮಿದಂ ಶರೀರಂ' ಎಂದು ಬಾಳಿದ ಪರುತಿಯವರು ಇದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲರ ಪಿರೂತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾದರು. ಅವರ ಹೆಸರು ನೂರುಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ ಹಾಡುವೆ.

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಡಾ|| ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಅಮೃತರ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸುವಾಗ ಜಾನಪದ ಇತಿಹಾಸ ಒದಗಿಸುವ ದೇಸಿ x ವಿದೇಸಿ; ಸಂಗ್ರಾಹ x ವೈಜ್ಞಾನಿಕ; ಕೊಡುಗೆ/ಸೇವೆ ಈ ಬಗೆಯ ಮಾಪನಗಳಿಂದ ಅಮೃತರ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಚೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಇರಲಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೇ ಆಗಲಿ ಆ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬ ಬರಹಗಾರ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಪುನರ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆತನ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿಂದಿನ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳೇನು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬರಹದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತಿನ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತರಾಗಿರುವ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ತಮ್ಮ ಬರಹದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಮಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು. ತುಳುನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕ, ಕವಿ, ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ಅನುವಾದಕ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕ ಅಮೃತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಎದುರು ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಎಂದೇ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಟ ಇರುವುದಾದರೂ ಅಮೃತರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಸೃಜನಶೀಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಜಾನಪದ ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದನ್ನೊಂದು ರೂಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳಿವೆ.

ಅಮೃತರ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವು ಕೇವಲ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಆನ್ವಯಕಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕಡೆಗೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಶೀಲ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಮೃತರ ನಾಟಕಗಳು, ರೂಪಕಗಳು, ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳು, ಕಾದಂಬರಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಅನುವಾದಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜಾನಪದದ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಅಮೃತರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಆಶಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವವು. ಸೃಜನಶೀಲ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಮೃತ ಪಠ್ಯಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಅಮೃತರ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹುತೇಕ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮೋಯ ಹಾಗೂ ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಚಾತಿ-ಜನಾಂಗ, ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಇವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಮೃತರಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಈ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಆನ್ವಯಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅಮೃತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ, ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಂಕಲನವಾಗಿ, ಕೋಶವಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಯಂತಹ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾದ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ, ಅನ್ವಯಿಕವಾಗಿ ಪುನರ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅವರದೇ ಜನಾಂಗವಾದ ಮೋಯ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಕೋಶ, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮೋಯ ಜನಾಂಗದವರೇ ಆರಾಧಿಸುವ ಭಗವತಿ ಆರಾಧನೆ ಕುರಿತ ಗ್ರಂಥ ಹಾಗೂ ಮೋಯ ಜನಾಂಗದ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಹೆಣೆದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಬಹುಷಃ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಹುದು. ತುಳು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳು, ಬಾಸುಲಿ ರೂಪಕಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಹದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಮೃತರ ನಿಲುವು ಹಾಗೂ ಆಶಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತುಳು ಪಾಠ್ಯಗಳ ಕತೆಗಳು (೧೯೬೨)

ಅಮೃತರ ಮೊದಲ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ತುಳು ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದುವ ಮತ್ತು ಬೋಧಿಸುವ ಅಮೃತರು ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಷರದ ಮೂಲಕ ಬ್ಲಾನ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ

ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿದರೆ ಕೇವಲ ಅಡುನುಡಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರದೆ ಮೌಖಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವ ತುಳುವಿನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಮೃತರು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಮೃತರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಲ್ಲೇ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಜಾನಪದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನವಭಾರತ ಹಾಗೂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಸ್ತೂರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಮೃತರ ಮೊದಲ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ಅಮೃತರು ತುಳು ಪಾಡ್ಡನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಕಥಾರೂಪವನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ 'ನವ ಅಕ್ಷರಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ' ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಬರವಣಿಗೆ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ 'ತುಳು ಪಾಡ್ಡನದ ಕಥೆಗಳು' ಎಂದು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ತುಳುವರ ನಂಬಿಕೆಯ ದೈವಗಳಾದ ಕಲ್ಯಾಡ, ಕಲ್ಯುಟಿ, ಕೊಡಿರೆಕೆ, ಗುರುಗುಂಜಿ ಬುಣ್ಣಾಳು, ಲಬೀನೆ ಬಂಗರ, ಜಕಮೆ-ಪದ್ಮಣಿ, ಪರಿವಿತಿ ಮಂಗಣೆ, ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವಪುಂಜೆ, ಜೋಗಂದ ಈಶ್ವರ-ದೇವಂದ ಪಾರ್ವತಿ, ಅಂಗಯಿ ಮದುಮಗ, ಬಳಜೇಯಿ ಮಣೆಗೆ ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ದೈವಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ, ತುಳುವರ ಬದುಕನ್ನೂ ಈ ಸ್ತಂಭಲನ ಮರುನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಮೃತರ ಮೊದಲ ಬರವಣಿಗೆ ತುಳುವಿನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಮರುನಿರೂಪಿತವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ತುಳು ಪಾಡ್ಡನಗಳು ಕಥೆಗಳ ಕಥನವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಉಗಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು, ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೂ ಅಮೃತರು ಪಾಡ್ಡನಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಸೃಜನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಮರುನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ತಾರ್ಕಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಕ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಜಾನಪದದಂತಹ ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತನ್ನ ಮೌಖಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡು ಅದು ಅಕ್ಷರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿತಗೊಂಡು ಅಕ್ಷರದ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಷರಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಓದುವ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಓದುಗರಿಗೆ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರ ಸಮಾಜದ ಗೃಹೀತಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಾನಪದ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಅಕ್ಷರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾಯಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಮರುನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕವಾಗಿರುವ ಪಾಡ್ಡನಗಳು ಕತೆಯ ಅಕ್ಷರಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಅಕ್ಷರಿಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ.

ಹಾಗಾಗಿ ತುಳುವದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮೌಖಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಅಕ್ಷರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಅಮೃತರ ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪಾಡ್ಲನ ಸಂಕಲನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ತುಳು ಪಾಡ್ಲನ ಸಂಗ್ರಹದ ಇತಿಹಾಸದ ದಾಖಲಾತಿಯಂತೆ, ಈ ಮೊದಲು ರೆವರೆಂಡ್ ಎ. ಮ್ಯಾನರ್ ೨೧ ಪಾಡ್ಲನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾಡ್ಲನೊಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಆ ಬಳಿಕ ಎ.ಸಿ.ಬರ್ನೆಲ್‌ನ The devil worship of Tuluvas ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ೨೬ ಪಾಡ್ಲನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಮೃತರ ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ವಿದೇಸೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗಿಂತ ಅನಂತರದ ದೇಸೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೆಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ಈ ಇತಿಹಾಸ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರಹದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಿಡಿ ಘಟನೆಯಾಗಿ, ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಡ್ಲನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಆಶಯಗಳಿವೆ. ಮಿಶನರಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಅಮೃತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಅಮೃತರು ಪಾಡ್ಲನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕಾಳಜಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಲನಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯೀಕೃತ ಕತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತಲೋಕಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಪ್ರಚಾರಕನಾದ ಎ.ಸಿ. ಬರ್ನೆಲ್ ತನ್ನ The devil worship of Tuluva ಸಂಕಲನದ ಮೂಲಕ ತುಳುವರ ನಂಬಿಕೆಯ ದೈವವನ್ನು ಡೆವಿಲ್ ಆಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಅನಾಗರಿಕ ತುಳುವದ ಪಠ್ಯೀಕೃತ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇಸೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಾಚರಣೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಬದ್ಧ ಗೊಳಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಈ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸಂಗತಿ ಈಗ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಟ್ಟುವ ಅನಾಗರಿಕ ಪೂರ್ವವನ್ನು ನಾಗರಿಕಗೊಳಿಸುವ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವಂತು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

“ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ತುಳುನಾಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನದಿದು ಒಂದು ಕಿರಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಅರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಕೇವಲ ಜನಪದ ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯೀಕವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ರಾಜ್ಯದ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ತುಳುವಿನ ಇರವನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಶಯವನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಮೌಖಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಡುನುಡಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವ ತುಳುವಿನ ಈ

ಬಗೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕಾಯಕ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲೂ ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಡುನಡಿಯ ಆಧುನಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾದ ತುಳುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಳು ಐಡೆಂಟಿಟಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ರಾಜ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀಪನಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಪಣಿಯಾಡಿ ನೇತೃತ್ವದ ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅಮೃತರ ಜಾನಪದೀ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಏಕರೂಪೀ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಚಹರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಹುರೂಪೀ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇರವನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಅವಿಲು (೧೯೭೪)

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಒಲವು, ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲೀ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಮೃತರ ಅವಿಲು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಲೇಖನಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಳು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಅಮೃತರು ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತುಳುಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಪಾಡ್ಲನದಂತಹ ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವ ದೈವಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರರಾಣ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಮೂಲದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜನಪದ ಕಥನಗಳ ಮೂಲಕ ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು (ಸೀತಾ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗಣಪತಿ, ಶಿವ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮುಂದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಲಿ, ತುಳು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಛಂದೋಲಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಲಿ ಶಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಎನಿಸಿರುವ ಜನಪದಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತುಳುವಿನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಆಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಥನವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಕಥನವಾಗಿ ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮಹಾನ್ ಕಥನಕ್ಕೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮಹಾನ್ ಕಥನ ಇತಿಹಾಸದ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಅಕ್ಷರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೇ ಅಧಿಕೃತ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೆ ಮೌಖಿಕತೆಯನ್ನು ಅನುಷಂಗಿಕ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಕಥನಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಪರಿಕರಗಳಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಧಿಕೃತತೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಭಾಮಕುಮಾರ ಸಂಧಿ (೧೯೭೪) ಭಾಮಕುಮಾರ ಸಂಧಿ ತುಳು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಮೃತರ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ. ಗಣಪತಿ ಕುರಿತಿರುವ ಪಾಡ್ಲನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಧಿಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೊರಗರು (೧೯೮೨) ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಕೊರಗರ ಕುರಿತು 'ಕೊರಗರು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೊರಗರು ತುಳು ಅಲ್ಲದ ಅವರದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೊರಗರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊರಗರ ಗುಂಡಿ, ಕೊರಗರ ಪಾದೆ, ಕೊರಗರ ಕೇರಿ ಮೊದಲಾದ ತುಳುನಾಡಿನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ತುಳುನಾಡಿನ ಜೊತೆಗಿನ ಕೊರಗರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಇತರ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾಗಿರುವ ಕೊರಗರ ಬದುಕು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತುಳು ಬದುಕು-ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು (೧೯೮೪) ಇದು ಅಮೃತರ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಪದ ಸಂಕಲನ. 'ತುಳು ಜಾನಪದ-ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭೂತಾರಾಧನೆ, ತುಳುಕಬಿತ, ಉರಲ್, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಇವುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲದೆ ತೌಳವ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಿಳೆ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು, ನಂಬಿಕೆ, ವೈದ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಗಂತುಕರಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಭೂತಾರಾಧನೆಯಂತಹ ಅವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಡನೆ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭೂತಗಳ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿದು. ತುಳುನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ಜೈನ ಬಲ್ಲಾಳರು ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಉಳಿದವರೂ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದಂತೆ ಭೂತಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಕೇವಲ ಅದರ ಉದಾತ್ತ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡದೆ ಅದರೊಳಗಿರುವ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಶೋಷಣೆಯ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ಅಚೋಟಗಳು, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಗೊಮ್ಮಟಸ್ವಾಮಿ, ತುಳು ಪಾಡ್ಡನಗಳಲ್ಲಿ ದುರಂತ ಪ್ರಣಯ, ತುಳು ಗಣಪತಿ ಬಾಮಕುಮಾರ, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಂಜುರ್ಲಿದೈವದ ಒಂದು ನೇಮ, ತುಳುವಿಗೊಂದು ಶಿಷ್ಯ ಭಾಷೆ, ತುಳು ಬೈಗಳು-ಕೆಲವು ಮಾದರಿ ಈ ಮುಂತಾದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳಿವೆ.

ಯಕ್ಷಾಂದೋಳ (೧೯೯೫) ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಂಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಈ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ

ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಭಾವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಗ ತಾಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತುಳು ಪಾಡ್ಡನ ಸಂಪುಟ (೧೯೯೭) ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಪಂಚೆಜುಮಾದಿ, ಕೊರಗತನಿಯ, ಕೋಟೆದ ಬಟ್ಟು, ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ, ಬಬ್ಬಯ್ಯೆ, ಸತ್ಯನಾಪುರತ್ತ ಸಿರಿ ಮೊದಲಾದ ತುಳುನಾಡಿನ ದೈವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ಪಾಡ್ಡನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಡ್ಡನ ಪದದ ಶಬ್ದನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಪಾಡ್ಡನಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳಲ್ಲದೆ, ಪಾಡ್ಡನ ಒದಗಿಸಿದವರ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರೆವರೆಂಡ್ ಎ. ಮ್ಯಾನರ್ ಹಾಗೂ ರೆವರೆಂಡ್ ಎ.ಸಿ.ಬರ್ನಲ್ ಇವರ ಪಾಡ್ಡನ ಸಂಪುಟಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ನೂರು ವರುಷಗಳ ಬಳಿಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಪಾಡ್ಡನ ಸಂಪುಟವೆಂಬ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಭಗವತಿ ಆರಾಧನೆ (೧೯೯೮) ಭಗವತಿಯ ಆರಾಧನೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೇರಳ ಹಾಗೂ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೈವದ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೋಯರ್ (ಮಲೆಯಾಳಿ ಬೋವಿ) ಸಮಾಜದ ಆರಾಧನಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಭಗವತಿ ಕುರಿತು ಇರುವ ಜನಾಂಗೀಯ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ, ಸಂಕಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲದೆ, ಭಗವತಿಯ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸರಣದ ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಗವತಿಯೊಂದಿರುವ ಇತರ ದೈವಗಳ ಕುರಿತಿರುವ ಕಥನಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಆರಾಧನ ಸ್ಥಾನಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ಆಚರಣೆ ವಿಧಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಮೃತರ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯವಾಗಿರುವ ಮೋಯ ಜನಾಂಗದ ಆರಾಧನಾ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಕಥನಗಳ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯವೊಂದು ಭಗವತಿ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭಗವತಿ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೋಯ ಅಥವಾ ಬೋವಿ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆರಾಧನೆ ಆ ಜನಾಂಗದ ಅನನ್ಯತೆಯ ಗುರುತು. ಆ ಜನಾಂಗದ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವ, ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಶಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕ.

ಮೋಯ ಮಲೆಯಾಳ-ಕನ್ನಡ ಪದಕೋಶ (೨೦೦೧) ಅಮೃತರ ತಾಯ್ನುಡಿಯಾದ ಮೋಯ ಭಾಷೆ ಮಲೆಯಾಳದ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭೇದ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಲೆಯಾಳ ಬೋವಿ ಜನವರ್ಗದವರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರೂಪ. ಸಂಚಾರಿ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದ ಈ ಜನವರ್ಗವು ಉತ್ತರ ಕೇರಳದ ಬಡಗರೆಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಮಂಗಳೂರಿನವರೆಗಿನ ಕರೆನಾಡಿನ

ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಸಮೂಹವಾಗಿ ನೆಲಸಿದೆ. ಮೋಯ ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆ ಆ ಜನಾಂಗದ ಅನನ್ಯತೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಗುರುತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರೌ. ರೈಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಭಾಷಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಹೊರಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಕೊಡವ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಅರಬಿಕ್, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದ ಸ್ವೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯೂ ಅಮೃತರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾಳಜಿ. ಜಾನಪದದ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯಲ್ಲೂ ಆಧುನಿಕ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಅಂಶಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಇಂಗಿತಗಳು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕುರಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಎಚ್ಚರ, ಏಡ್ಸ್ ಅಂತಹ ಮಾರಕ ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ರಂಗಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಮೃತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದದ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಅನ್ವಯಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದೇಸಿ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲೇ ಉದ್ವಿಘನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಭುತ್ವಪರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಚ್ಯಯದ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಧೀನ ಭಾಷಾಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಹೀನ ಭಾಷೆಗಳಾದ ತುಳು ಅಥವಾ ಮೋಯದಂತಹ ಆಡುನುಡಿಗಳು ಕೋಶದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅವು ಅಕ್ಷರಿಕ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಅವು ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಏಕರೂಪಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಮೃತರು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೋಯ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆದ ತುಳು ಭಾಷೆಗಳ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಬಗೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತರ ಎರವಣಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ ಆಧುನಿಕ ಗೃಹೀತ ಹಾಗೂ ರೂಪಗಳಲ್ಲೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬರಹಗಾರ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತೆ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ.

ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ

ಹೆಚ್.ಎಸ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲ

'ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಕೋಶ,' 'ಕನ್ನಡ ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಕೋಶ,' ಮತ್ತು 'ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ - ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖನ ಸೂಚಿ' ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ಕನ್ನಡ ಬಾನಪದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಗಾಧ ಪರಿಶ್ರಮ, ತಾಳ್ಮೆ, ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಕಲಕತ್ತೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದು ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಗಳಿಸಿದ ಅನುಭವ ಅಪಾರ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಕೇಶವನ್ ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿತು. ಶ್ರೀಯುತರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನುಡಿರತ್ನ ಕೋಶ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ, ಕನ್ನಡ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ ಲೇಖನ ಸೂಚಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ವಾಚ್ಯ ಸೂಚಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಕೋಶ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು 1963ರಲ್ಲಿ. ಧಾರವಾಡ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಇದನ್ನೇ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, 1969ರಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾದೆಗಳನ್ನು, 568 ವಿವಿಧ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮವೂ ಅಕಾರಾದಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ 26 ಪುಟಗಳ 'ಅರಿಕೆ' ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀಯುತರು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. 1980ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅವರ 'ಗಾದೆಗಳು' ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ 1997ರಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಗಾದೆಗಳು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಕಾರರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕನ್ನಡ ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಕೋಶ ಪ್ರಥಮ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು 1968ರಲ್ಲಿ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಿರುವ ಮಹತ್ವ ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಷಿಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 'ಶ್ರೀ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂ. ಅವರು ಕಂನುಡಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ಶಬ್ದ - ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ, ಜ್ಞಾನ ಜಿಜ್ಞಾಸು ಕುತೂಹಲಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ'.

ಈ ಗ್ರಂಥ ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯೂ ಆ ಜನಾಂಗದ್ದೇ ಆದ ಒಂದು ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಆ ಜನಸಮಷ್ಟಿಯ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಒಡಮೂಡಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಿಸ್ತೃತ ಆವೃತ್ತಿ 1990ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ. ಪಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು 15 ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನ. ಈ ಪಟ್ಟಿ ಹೀಗಿದೆ.

1. ಪಂಚ ಭೂತಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು.
2. ದೇಹದ ಅವಯವಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
3. ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
4. ಗ್ರಹಗಳು , ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
5. ರಾಮಾಯಣದಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
6. ಮಹಾಭಾರತದಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
7. ದೇವ ದೇವತೆಗಳು, ವೇದಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ಪೂಜಾವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
8. ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
9. ಇತಿಹಾಸದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು/ ಘಟನೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
10. ಕೆಲವು ಕೋಮಿನವರ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
11. ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
12. ಅಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ತಾಂಬೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
13. ವಾಹನಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು
14. ಆಂಗ್ಲ ಪದ ಪುಂಜಗಳಿಂದ ಆದ ಕೆಲವು ಪಡೆನುಡಿಗಳು
15. ಸಂಕೀರ್ಣ ಪಡೆನುಡಿಗಳು

494 ಪುಟಗಳ ಈ ಬೃಹತ್ ಕೋಶದಲ್ಲಿ, ಪಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕಾರಾದಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಪಡೆನುಡಿಗೂ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿ ವಿವರಣೆ ಇದೆ. ಪಡೆನುಡಿಯ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬೃಹತ್ ಕೋಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಭಾಷಣಕಾರರಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖನಸೂಚಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು 1973ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ಉದ್ಗ್ರಂಥದ ಬಗ್ಗೆ ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರವರು ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ “ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಯಾವುದೇ ಅಂಶ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಮೊದಲು ಈ ಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ದಿನಬಿಟ್ಟು ದಿನ ನನಗೆ ಬಂದೇ ಬರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಚಿರಸಂಗಾತಿ”. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ‘ಜಾನಪದ ಲೇಖನಸೂಚಿ’ (ಪುಟ 139 ರಿಂದ 158) ಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ, ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು-ಈ ರೀತಿ ಲೇಖನಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ನಡೆದಿದೆ.

ಒಂದು ಗ್ರಂಥ ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಒಂದು ಲೇಖನ ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನಗಳು ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದುವು. ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವವರಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದಿ|| ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರ ‘ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ’ ಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿ, ಅದು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಹೊರ ಬರಲು ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಮಹದುಪಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ತೊಂಬತ್ತು ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೂಕ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚಿ ‘ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರ’ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿರತ್ನ ಕೋಶದಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳು ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಡಾ|| ಜಿ.ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

೧೯೩೭ ಜನವರಿ ೩ ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗೋಡಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ಕವಿಯಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ, ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ವಂಶದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದವರು. ಇವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡೆದದ್ದು ಗೋಕಾಕ್, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದು ೧೯೬೮-೬೯ ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಚಿಕಾಗೊ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ 'ದಿ ಆರಿಜನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದರು. ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದರು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಕಿ ಬೈಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೯೭೦ ರಿಂದ ೧೯೯೦ರವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕಂಬಾರರು ೧೯೯೨-೯೮ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಥಮ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಜರ್ಮನಿ, ಬರ್ಲಿನ್, ಮಾಸ್ಕೋ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಚಿಕಾಗೊ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಜಾನಪದದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಂಬಾರರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಗುಳು, ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ, ತಕರಾರಿನವರು, ಸಾವಿರದ ನೆರಳು, ಬೆಳ್ಳಿಮೀನು, ಅಕ್ಕಕ್ಕು ಹಾಡುಗಳು, ಚೆಕೋರಿ, ಮೊದಲಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, ಬೆಂಬತ್ತಿದ ಕಣ್ಣು, ನಾರ್ಸಿಸಸ್, ಋಷ್ಯಶೃಂಗ, ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಚಾಳೇಶ, ಕಿಟ್ಟಿಯ ಕಥೆ, ಜೈಸಿದನಾಯ್ಕ, ಕಾಡುಕುದುರೆ, ನಾಯಕತೆ, ಖಿರೋಕರ, ಮತಾಂತರ, ಆಲಿಬಾಬ ಳಂ ಮಂದಿ ಕಳ್ಳರು, ಹರಕೆಯ ಕುರಿ, ಸಾಂಬತಿವ

ಪ್ರಹಸನ, ತುಕ್ರನ ಕನಸು, ಪ್ರಷ್ಟರಾನೆ, ಹಲಿಯ ನೆರಳು, ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ, ಬೆಪ್ಪೆತಕ್ಕಡಿ ಬೋಳೇಶಂಕರ, ಮಹಾಮಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಅಣ್ಣತಂಗಿ, ಕರಿಮಾಯಿ, ಸಿಂಗಾರವ್ವಾ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ, ಬೀಕೆ ಮಾಸ್ತರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಕಂಬಾರರ ತಕರಾರಿನವರು, ಜೈಸಿದನಾಯ್ಕ, ಸಿಂಗಾರವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ, ಬೇಡರ ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಗಿಳಿ, ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಜೋಕುವಾರಸ್ವಾಮಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಜೈಸಿದ ನಾಯ್ಕ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿದೊರೆತಿದೆ. ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಕಂಬಾರರ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊರಬಂದಿರುವ ಇವರ ಚಿಕೋರಿ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕಂಬಾರರು ತಮ್ಮ ಸಾವಿರದ ನೆರಳು ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ೧೯೮೨ರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕನ್ನಡ ಕವನ ಸಂಕಲನವೆಂದು ಕೇರಳದ ಕುಮಾರನ್ ಆಶಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಇವರ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ತನ್ನ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕ.ಸಾ.ಪ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾದ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಉತ್ತಮ ನಟರಾಗಿ, ಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ಗಾಯಕರಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಕಂಬಾರರು ಹಲವಾರು ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯೂ, ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ (೧೯೯೮ರವರೆಗೆ) ಹಂಪೆಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಕುಲಪತಿಯಾದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೧೯೮೦-೮೩ ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ರಂಗಾಯಣದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೧೯೮೭-೯೧. ದೆಹಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೧೯೮೮-೯೧, ನವ ದೆಹಲಿಯ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯೂ ಕಂಬಾರರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ೧೯೮೩-೮೬ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಗಂಧಗಾಳಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಂಗಚಳವಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವತ್ತ ಕಂಬಾರರು ಗಮನಹರಿಸಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ. ದೆಹಲಿಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಡ್ರಾಮಾ ಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು ಅಮೆರಿಕನ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಸೊಲೆರ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್. ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಬರ್ಲಿನ್ (G.D.R) ಮಾಸ್ಕೊ (U.S.S. R) IADE ಜಪಾನಿ ಅಕ್ಟೀಕಾ - 1992 ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಸೀಗಲ್ ಪ್ರಕಾಶನದವರು ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಜರುಗಿದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು, ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವತಿಯಿಂದ ಜರುಗಿದ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತಾದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕಂಬಾರರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ನವದೆಹಲಿ, ಭೂಪಾಲ್‌ದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ವಿಶ್ವಕವಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಗೌರವಗಳು ಹಲವಾರು. ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ನಂದಿಕಾರ್ ಸನ್ಮಾನ, ೧೯೮೭ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ), ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಗೌರವಗಳು ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಬಾರರ ಸಾಧನೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಐದು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಎಂಟು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಹಲವಾರು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಶಂಸೆ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರ ಋಷ್ಯಶೃಂಗ, ಕಾಡು ಕುದುರೆ, ನಾಯಿಕತೆ, ಹುಲೆ ಕುರಿ ನಾಟಕಗಳು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿವೆ. ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಕುದುರೆ ಭಾರತೀಯ ಪನ್ನೋರಮಾವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಉತ್ತಮ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿಮಾಯಿ ಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಜೀಕೆ ಮಾಸ್ತರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ ಟೆಲಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಬೆಲೆ

ಕಂಬಾರ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹೆಸರು. ಇಡೀ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಬಾರರದೇ ಆದಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷು ಇದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ Folkore ಮತ್ತು Folk ಎಂಬ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಿ ರೂಪಗಳ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ oral traditionಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದರು. ಆಗ ಕಂಬಾರರು ಅದಕ್ಕೆ ತೋಂಡಿ ಎಂಬ

ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಸೂಕ್ತ ಎಂದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೋಡಿ ಕಲಿಯುವಂಥದ್ದಲ್ಲ, ಕೇಳಿಯೇ ಕಲಿಯುವಂಥದ್ದು. ತೋಂಡಿತನ ಇದರ ಜೀವ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವಾದರೆ ಸಾಕು ಇದರ ಪರಂಪರೆ ಸತ್ತೇ ಹೋಗುವಂಥದ್ದು (ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ, ಪುಟ ೩). ಹೀಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜಾನಪದ ನಶಿಸುತ್ತದೆ. ನಶಿಸುವ ಮುನ್ನ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಬಾರರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಪಠ್ಯಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾರ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಠ್ಯವೂ ಬೇಕು, ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂದರ್ಭದ ದಾಖಲೆಯೂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕಂಬಾರರು ವಾದಿಸಿದರು. : “ಈ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಜನಪದ ಹಾಡು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಹಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದರು” (ಮಾತಾಡು ಲಿಂಗವೆ ಪುಟ x ೧೯೭೩). ಅಂದರೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕಾಳಜಿ. “ಜಾನಪದವು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮುಗಿದು ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ, ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಅವಸ್ಥೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅದರ ಶುದ್ಧತೆಯ ಬಗೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿದವರು. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಶಯವಿದೆ. “ಒಬ್ಬ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತ ಎರಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು, ಹಾಡುತ್ತ ಹಾಡಿನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಕೆಲಸ, ಎರಡು, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನದರ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೆಲಸ”. ಅಂದರೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತಲೇ ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯದು ಎಂಬುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ಕಂಬಾರರ ಆಶಯ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಕಂಬಾರರು ನಮ್ಮ ಇತರ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಇತರರಂತೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಕಂಬಾರ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಒಡಗಿದ ಇಂಥ ಅಪಾಯದಿಂದ ಕಂಬಾರರು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಬಾರರು ಜಾನಪದವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ರೀತಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾದುದು. ಈ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹರಿಯ ಮೂಡಿಸುವುದೂ ಒಂದು ಕಲೆಗಾರಿಕೆ. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕನ್ನು ಕೇವಲ ಸರಕನ್ನಾಗಿ ಕಂಬಾರರು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು

ಪರಂಪರಾಗತ ಜಾನಪದ ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಗಡ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಂಬಾರರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಂಬಂಧದ ನೆಲೆಗಳೇ ಆಕರ್ಷಕ. ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. 1. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ 2 . ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಭಾಷಾಬಳಕೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದದ್ದು. ಇವೆರಡೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ನೆಲೆಗಳು.

ಲಾವಣಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ 'ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ' ಮತ್ತು ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡಿನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ 'ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡು' ಮೊದಲನೆಯ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ. 'ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ' ಲಾವಣಿಯ ಮೂಲಕ ಕಂಬಾರರು ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದರು. ಲಾವಣಿಯ ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಂಬಾರರು ಬರೀ ಒಂದು ಲಾವಣಿ ಬರೆದು ಒಬ್ಬ ಲಾವಣಿಕಾರನಾಗಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಲಾವಣಿ ಛಂದಸ್ಸು ಆಕರ್ಷಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಧುನಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕೂಡ ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಆಗ ಎರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಲಾವಣಿಯ ವೇಷಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದರು ಅಥವಾ ನವ್ಯಲಾವಣಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು (ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ: ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ. ಪುಟ 28, 29).

ಜಾನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಯಾಗಿ ಕಂಡರು. ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಗಂಗಾಮಾಯಿ' (ತಕರಾನವರು ಸಂಕಲನದ್ದು) ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪರಂಪರೆಯ ಕೊಳಕುಗಳನ್ನು ಕೆರೆಯ ಸಂಕೇತದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಕವಿತೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆರೆ ಕಂಬಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಈ ತಕರಾನವರು ಸಂಕಲನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಋಷ್ಯ ಶೃಂಗ' ನಾಟಕದ ಆರು ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಜಾನಪದ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಗೇಯಗುಣ, ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕವಾದ ಅಂಶದಿಂದಾಗಿ ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಲ್ಲವು. ಮಿಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಂಬಾರರು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಬೆಳ್ಳಿಮೀನು' ಸಂಕಲನದ ಕವಿತೆಗಳು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕಂಬಾರರ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವಂತೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. 'ಋಷ್ಯ ಶೃಂಗ' ನಾಟಕವಂತೂ 'ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ' ಕಥನ ಕವನದ ಮುಂದುವರಿದ ಕತೆಯ ನಾಟಕ ರೂಪ. ಕಂಬಾರರು ಇದನ್ನು ಜನಪದ ತಂತ್ರದ ನಾಟಕವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣಾಟ, ದೊಡ್ಡಾಟ, ಪಾರಿಜಾತಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾಟಕಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ 'ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ' ಯಂತೂ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದ ನಾಟಕ. ಬಯಲಾಟದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೊಗಸಾದ ನಾಟಕ ರಚಿಸಬಹುದೆಂಬ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿಮರ್ಶಕರು ಇದರ ರಚನಾ ತಂತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬಯಲಾಟದ ರೀತಿಯ ನಾಟಕವೆಂದೂ ಇಲ್ಲವೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಯಲಾಟವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಉಂಟು "ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಬಯಲಾಟಗಳ ತಂತ್ರ-ಸಂಭಾಷಣೆ-ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂಥದ್ದು. ಬಯಲಾಟದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಾಹ್ಯಾಂಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಯಲಾಟವೂ ಆಗದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಟಕವಿದು. ಕಂಬಾರರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತ್ಮಸಾತ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದ ಪೂಜಾ ದೃಶ್ಯದ ಸೂತ್ರಧಾರ-ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪಾರಿಜಾತದ ಇಂಥದೇ ಸಂದರ್ಭದ ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೋಕುಮಾರ ಪಾರಿಜಾತದ ಭಾಗವತ-ಹಿಮ್ಮೇಳ (ಮರಿಭಾಗವತ) ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಸಂದರ್ಭದ ಎಳೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಸಮಕಾಲೀನವಾದುದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಂದು ಜೋಡಿಸಿ ಹಾಸ್ಯ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು" (ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ; ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಪುಟ-59). ಹೀಗೆ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸೃಷ್ಟಿ ಎನಿಸಿದ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯೇ ಒಪ್ಪಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುದ್ದಾಡಿತು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಜೈಸಿದ ನಾಯಕ' ಬರೆದ ಕಂಬಾರರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಂಥ ನಗರದ ಭಾಷೆಯೂ, ನಗರ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಹರಕೆಯ ಕುರಿ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿನಂತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರ ಚಾನಪದ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಘನತೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಕಥೆಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬದುಕಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಚಾನಪದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ಗ್ರಾಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ತರವಾಯದಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲುಂಟಾದ ತಳಮಳವನ್ನು ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಇದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತಾಜಾತನವಿದೆ. ಪದ್ಯಗಂಧಿಯಾದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಭಾಷೆಯ ಲಯಗಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯಗಳು ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿವೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಕಥೆ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಕಥೆಗಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಒಂದು ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ೧೨ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಂಬಾರರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಸಂಪಾದನೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಬಯಲಾಟವೆಂದರೆ ಸಂಗ್ರಾಬಾಳ್ಯಾ. ಕಂಬಾರರು ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹಲವು ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ. ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಂಬಾರರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆ’ ಜನಪದ ಕತೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥದ್ದು. ಆವರಣಕ್ಕೆ ಕಂಬಾರರು ಬಯಲಾಟದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೂ ತನಗೆ ಹಿಡಿತವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಸಹ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಯನದ ಫಲವಾಗಿ ಹೊರ ಬಂದಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿ ‘ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ’ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ದಾಸರಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಪಾರಿಜಾತ, ದೊಡ್ಡಾಟ, ಗೊಂಬೆಯಾಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಅಧ್ಯಯನ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಂಬಾರರು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುದೇನೂರು ಸಂಗಣ್ಣನವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲಾದ ‘ಲಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ ರಾಜನ ಕಥೆ’ಯ ಕಥೆ ಅಪರೂಪದ್ದೇನಲ್ಲವಾದರೂ ಅದರ ಕಥನ ಮಾತ್ರ ಅಪರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಆರಾಧನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವಂಥದ್ದು. ಮೂರು ಮಂದಿ ಹಿಮ್ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುಮ್ಮೇಳವಾಗಿ ನಿಂತು ಇಡೀ ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಈ ತಂತ್ರ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಜೋಳಿಗೇರರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹದ ‘ಲೇಖಕರ ಮಾತು’ನಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರು ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗೆಗೆ, ನಿರೂಪಕರ ಬಗೆಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕ್ಕತಂಗೇರ ಹಾಳ, ಘೋಡಗೇರಿ, ಗೋಕಾಕ ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ೨೬೯ ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಕಂಬಾರರು ‘ಬಣ್ಣೇನಿ ಹಾಡವ್ವ ನನ ಬಳಗ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಮಾತಾಡು ಲಿಂಗವೇ’ ಎಂಬುದು ಜನಪದ ಬಿಡಿಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರು ನಿರೂಪಕರು ಹಾಡಿರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರು ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ‘ಬಂದೀರ ನನ್ನ ಜಡವೊಳಗೆ’ ಸಂಕಲನವೂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಕಲನವಾಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿದೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಒಳನೋಟಗಳ ವಿವರವಿದೆ.

೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಾತ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ‘ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ’ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು ಮೊದಲ ಭಾಗ. ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎರಡು ಭಾಗದ ಬರಹಗಳು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂತಹವು. ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಸ್ತರಿಸದೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆಯೇ ಅದರ ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯನ್ನು ಹರಡಿ ಅದರ ಒರಿಜಿನಾಲಿಟಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕಂಬಾರರು ಕೈಹಾಕಿದರು. ಅದರ ಫಲವೇ ಈ ‘ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ’.

ಜೋಳಿಗೇರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಲಕ್ಷಾಪತಿರಾಜನ ಕಥೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ ಕಥಾರಚನೆ. ಆ ಮೇಳದ ಅತ್ಯಂತ ವೈಚ್ಛಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಆರಾಧನೆಯ ಕಥೆಗಳ ಲಕ್ಷಣ, ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯ ಕಥೆಗಾರಿಕೆಯ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಪತಿರಾಜನ ಕಥೆಯ ಶಿಷ್ಟರೂಪವನ್ನು ಹರಿಕಥಾ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದ್ದಾರೆ. ಚಂಪೂ ಮತ್ತೆ ತಮಿಳಿನ ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೇ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಎರಡು ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಕಂಬಾರರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ.

ಎಲ್.ಆರ್ ಹೆಗಡೆ

ಡಾ|| ಸೈಯದ್ ಝಮೀರುಲ್ಲಾ ಷರೀಫ್

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಬದುಕಿನ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿ, ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಹಗಲಿರುಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಡಾ. ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರು.

ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಹೆಗಡೆಯವರನ್ನು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಡನೆ ತಿರುವು ಪಡೆವಂತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ಕನ್ನಡದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುಸ್ತಕ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ, ಗುಣಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಆಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕೆಲವು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕಾಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು, ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಸಾವಿರಾರು ಪುಟಗಳ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು.

ಕಾರವಾರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ 65 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಕುಮಟಾ ನಗರದಿಂದ ಕೆಲವೇ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಲನಗಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮ ಡಾ. ಎಲ್.ಆರ್ ಹೆಗಡೆಯವರ ಹುಟ್ಟೂರು. ಕುಮಟಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವ ಗಿಬ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಪುತ್ರರಾದ ಹೆಗಡೆಯವರು 1923 ಜನವರಿ 2 ರಂದು ಜನ್ಮತಾಳಿದರು. ಹೊಲನಗಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಗುಡೆ ಅಂಗಡಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಗಿಬ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿ 1942ರಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದರು. ಅದರ ನಂತರ ಸಾಂಗ್ಲಿಯ ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ

ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. 1946ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬಿ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು. 1949ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಿ.ಟಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು. 1950 ರಲ್ಲಿ ಪೂನಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಅನಂತರ ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿ 1968ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯಲು ಅವರು ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಪರಿಣತರಾಗಿ ಬಡವರ ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆದರು.

ಕಾರವಾರದ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾವರದ ನ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ನಂತರ ಕುಮಟಾದ ಕೆನರಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಅನಂತರದ ತಮ್ಮ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟರು.

ಹೆಗಡೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಅನುವಾದ, ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಅವರು ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಲಾವಣಿಗಳು (1973), ಗುಮಟೆಯ ಪದಗಳು (1978), ಗುಮ್ಮನ ಪದಗಳು (1973), ಗೊಂಡರ ಪದಗಳು (1977), ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪದಗಳು (1969), ಪರಮೇಶ್ವರಿಯ ಪದಗಳು (1972), ಮಧುರ ಗೀತೆಗಳು (1995), ಮಾತೀನರಗೀಣಿಯೆ ನುಡಿದಾವೆ (1997), ಮುಕರಿ ಮತ್ತು ಹೊಲೆಯರ ಪದಗಳು (1979), ಮಂಗಲ ಗೀತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂಜಾ ಗೀತೆಗಳು (1987), ಸುವ್ರೀ ಸುವ್ರೀ ಸುವ್ರಾಲೆ (1971 ಹಾಡುಂಟೇ ನನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ (1971), ಹಾಲಕ್ಕಿ ಹೆಂಗಸರ ಮದುವೆ ಹಾಡುಗಳು (1988), ಹಾಲಿನ ತೆನೆ (1977), ಹೆಂಗಸರ ಗೀತೆಗಳು (1982), ಅಪೂರ್ವ ಮೃದಂಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (1993), ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು (1975), ಒಗಟುಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು (1993), ಕರಾವಳಿಯ ಕಥೆಗಳು 1978), ಕುಮರಿ ಮರಾಠಿಗರ ಕಥೆಗಳು (1981), ಗಾದೆ ಕಥೆಗಳು (1997), ಗೇಣುಗಡ್ಡದ ಕುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (1980), ಜನಪದ ಭಾರತ ಕಥೆಗಳು (1980), ಜನಪದ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು (1990), ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು (1979), ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿನ

ಕಥೆಗಳು (1983), ಸಿಧಿಯರ ಕಥೆಗಳು (1978), ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಮನೆಯ ಕಥೆಗಳು (1997), ಒಗಟು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು (1993), ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳು (1995), ಗಾದೆ ಕಥೆಗಳು (1997), ಗಾದೆಗಳು (1983),

ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ, ಜಾನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಟಿಸುವವರು ಡಾ.ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರನ್ನು ಮರೆಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಸನ್ಮಾನ ಬಹುಮಾನ :

1) ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಹೆಗಡೆಯವರ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಸಾಧನೆಗೆ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 1986ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

2) ಸಿರ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಾವಟ್ಟಣದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯವರು 1986ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ 10ನೆಯ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ “ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಪದಕದೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3) ಡಾ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದವರು ಕುಮಟಾದಲ್ಲಿ 1993ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

4) “ಹಾಲಕ್ಕಿ ಹೆಂಗಸರ ಮದುವೆ ಹಾಡುಗಳು” ಎಂಬ ಕೃತಿಗೆ 1988ನೇ ಸಾಲಿನ, “ಜನಪದ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ 1990ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿದೆ.

5) ಉಡುಪಿಯ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವು ತನ್ನ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ “ಜನಪದ ಕಲಾ ವಿಭೂಷಣ” ಎಂಬ ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದೆ.

6) 2001ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್

ಕನ್ನಡದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರೂ, ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ತೀವ್ರವಾದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ 'ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕರ್ನಾಟಕ'ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರೂ ಆದ ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಿರೇಕೋಗಲೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೦ನೇ ಮೇ ೧೯೩೧ ರಂದು. ಅವರ ತಂದೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಠದ ಜಂಗಮರಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಕೊಟ್ಟೂರಯ್ಯನವರು, ತಾಯಿ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೋಗಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ಹಾಗೂ ಕೋಗಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಪರಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗಿಸಿದರು. ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಪರಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಆನರ್ಸ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಕುವೆಂಪು, ತಿ.ನಂ.ಶ್ರೀ, ತ.ಸು. ಶಾಮರಾವ್, ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್. ಕ.ವೆಂ. ರಾಘವಾಚಾರ್, ಎಸ್.ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದರು.

೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. ತರಗತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ತಿ.ನಂ.ಶ್ರೀ., ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಸಿದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರಂತೆ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆದರ್ಶ ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು

ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಿತು. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ೧೯೬೪ರ ಮೇ ೧೩ ರಂದು ಗೃಹಸ್ಥರಾದರು. ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ರೀಡರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ಬಂದರು.

ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರ ಬಳಗ'ವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೋಕಾಕ್ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ಗೋಕಾಕ್ ಚಳುವಳಿ ಒಂದು ಎಚ್ಚರದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿತು. ಗೋಕಾಕ್ ಚಳುವಳಿಯ ನಂತರ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ಮರೆತಾಗ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಂಚಾಲಕತ್ವದ 'ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರ ಬಳಗ'ದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಚಳುವಳಿಗೆ ಇಳಿದರು.

೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಡಾ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ' ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವಾಗಬಾರದು, ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬಾರದು, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಜೊತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟಿದ 'ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ' ನಿರಂತರವಾಗಿ 'ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದೊಡನೆ ಭಾಷೆ, ನೆಲ, ಜಲ, ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ, ವಲಸೆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕರು, ಅಪ್ಪಟ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು, ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕಾಗಿ ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರು. ಮೇಲಾಗಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂಬುದು ಅವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿದೆ, ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ, ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಆದರ್ಶವಿದೆ, ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜನರ ಕೊರತೆ ಅವರಿಗಿದೆ. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಂಶೋಧಕರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅದರ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸನ, ಶಿಲ್ಪ, ಸಂಗೀತ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ಜಾನಪದ -ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರಕ ಪರಿಕರಗಳು. 'ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ವೆನ್ನುವ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವು ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರೇ 'ಮೊದಲ ಅರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ "ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1150ರವರೆಗಿನ) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುವವರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು

ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ". ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಶಾಸನಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರಮ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದೆ. ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ವಾಸ್ತವ ದೃಷ್ಟಿ, ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಬುದ್ಧಿ, ಸತ್ಯದ ಮುಂದೆ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವ ಧೈರ್ಯ-ಇವು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿವೆ.

ಸಂಶೋಧನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (Resereh Methodology) ಕುರಿತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ 'ಸಂಶೋಧನೆ' (೧೯೬೩). ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸ ಹೊರಡುವವರಿಗೆ ಇದು ಉತ್ತಮ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ವಿಧಾನಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾಷೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಸಂಶೋಧನ ತರಂಗ-1 (೧೯೬೬) ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ತರಂಗ-೨ (೧೯೭೦) ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯುತ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಹಳೆಗನ್ನಡ ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಚಾನಪದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ-ಹೀಗೆ ಹಲವು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. "..... ಲೇಖಕರ ಅನ್ವೇಷಣಾ ದೃಷ್ಟಿ, ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗ್ರಂಥಪರಿಚಯ, ವಿಶದವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣುವುದು, ಕಂಡಮೇಲೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಶೋಧಕ ಮನೋಧರ್ಮ ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ" ಎಂಬ ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಕೃತಿಯ ಮೌಲಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

'ಪೂರ್ಣ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ' (೧೯೮೧) ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಕೃತಿ. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ವಿಷಯವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿ ಶಾಸನ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ, ಚಾನಪದ ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಿರುವರು.

ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಅವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು

ಮಂಡಿಸಿರುವರು, ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿರುವರು. ಅವರ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು (೧೯೬೫) ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಕೃತಿ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ವಾಗ್ಭಟ (೧೯೮೧) ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮೌಲಿಕ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ - ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಅವರ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು (೧೯೬೨) ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕೃತಿ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ (೧೯೭೫) ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ (೧೯೮೫) ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಮೂರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು (೧೯೮೦) ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತಂತೆ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ. ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಎಂಬ ಎರಡು ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗತ ಇತಿಹಾಸದ ಪುನಾರಚನೆಗೆ ಹಾಗೂ ನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳ ಜನರ ವೇಷ ಭೂಷಣ, ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರ, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಹೀಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲೆಕ್ಕೆ ಡಾ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರಿಗೆ ಶಾಸನ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಳೆಯುಳಿಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನವಾದ ಜಾನಪದವೂ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಜಾನಪದ ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಶೋಧವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ೫೪ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಹೊಸತು - ಹೊಸತು (೧೯೯೩) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ಈ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿರುಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ 'ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ' (೧೯೮೭). ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (೧೯೯೧) ಎಂಬುದು ಪದವೀಪೂರ್ವ ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಾಪನಗಳು, ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ -ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಮೂಲ ಮಂತ್ರದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಅವರದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಜೀವನ. ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಾಪಕವೃತ್ತಿ ಇವು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಪೂರ್ವಘಟ್ಟದ್ದು. ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರ ಬಳಗ, ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆ ಹಾಗೂ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಎರಡನೆಯ ಘಟ್ಟ ಹೋರಾಟದ್ದು. ಅವರಿಂದ ವಿರಶೈವ ಧರ್ಮ-ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (೨೦೦೦) ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ ಬಂದಿತು. ಅವರು ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ನೇಪಾಳಕ್ಕೂ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನವಾದ ಕನ್ನಡಾಯಣ ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಪಾಂಡಿತ್ಯರಸ (೨೦೦೧)ದಲ್ಲಿ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ಶಾವು ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಾಗ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವರು. ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವದ ಶೋಧಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಬಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು.

ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಳಗನ್ನಡ -ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಹಿಡಿತವಿದೆ. ಶಾಸನ, ಜಾನಪದ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ಭಂದಸ್ತು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಒಲವು. ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ನಿರಂತರ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಅವರು ಹುಟ್ಟು ಶೋಧಕರು; ಕನ್ನಡದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ವಜ್ರ ಮಹೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೭೭, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೩, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೭೭, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೭, ಭೂಸನೂರಮಠ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೩, ಬೆಂಗಳೂರು ಅರ್ಟ್ಸ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಕಮೀಷನ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೬, ಗೊ ರು ಚ ಗ್ರಾಮವಿಕಾಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸೇವಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೬, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೭, ಅನಕೃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೯, ಸೇಡಿಯಾಪು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೨೦೦೦, ಲಕ್ಕೇಗೌಡ ಸೇವಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೨೦೦೦, ಮಾಸ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೨೦೦೧, ಸಿರಿವಾರ ಚುಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೨೦೦೧, ಶಂಬಾ. ಜೋಶಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೨೦೦೧ - ಹೀಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸರಮಾಲೆಗಳು ಅವರ ಕೊರಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ. ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಬೆಲೆ ಬಂದಿದೆ.

ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ (ದೇಜಗೌ)

ಡಾ|| ಚಕ್ರೇ ಶಿವಶಂಕರ್

ಕನ್ನಡದ ಸೇನಾನಿ, ಸವ್ಯಸಾಚಿ, ಅಧುನಿಕ ಗದ್ಯ ನಿರ್ಮಾಪಕ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಹರಿಕಾರ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಾದ ದೇವೇಗೌಡ ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ದೇಜಗೌ ಎಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತರು. 'ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೈಕ್ಷರಿಯೇ ನನ್ನ ಗಾಯತ್ರಿ' ಎಂದು ಕೊರಳೆತ್ತಿ ಸಾರಿದ ದೇಜಗೌ ಅವರದೂ ಸಹ ಮೂರಕ್ಷರವೇ ಎನ್ನುವುದು ಯೋಗಾಯೋಗ. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೦೬.೦೭.೧೯೧೯ ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಕ್ರೇ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ತಂದೆ ದೇವೇಗೌಡ. ತಾಯಿ ಚನ್ನಮ್ಮ. ದಕ್ಷತೆ, ದಿಟ್ಟತನ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದ ದೇಜಗೌ ಅವರದು ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು. ತಮ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗಳಿಂದ ಏರಿದ್ದು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಗಯನ್ನು.

ಕುವೆಂಪು ಅಂತರಂಗದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಕಟಿಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತ ದೇಜಗೌ ಅವರ ವಾಚ್ಛಯ ಸಂಪತ್ತು ಅವರ. ವಿಮರ್ಶೆ, ಅನುವಾದ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಹೀಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಹತ್ತು ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯೂ (ಸುಮಾರು ೧೫೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು) ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗತ್ತ ಅನನ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳು. ವಾಚ್ಛಯದಾಚೆಗೂ ಮೀರಿದ ಸಾಧನೆ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಭೆ. ಸಂಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸುದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸೂಕ್ತ ಗ್ರಾಹಿಯಾದ ಆಡಳಿತ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಧನೆ-ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಎಂತಹವರಿಗೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾದವುಗಳು. ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮವಾದ ದೇಜಗೌ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕಲಿಯುವಾಗಲೇ ಗಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ರೂಪರಿಯಾದವರು.

ದೇಜಗೌ ಅವರದು 'ವಜ್ರಾದಪಿ ಕಠೋರಾಣಿ; ಮೃದೂನಿ ಕುಸುಮಾದಪಿ' ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ನಿಷ್ಕುರತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆ, ಸದಾ ಉಕ್ಕುವ ಉತ್ಸಾಹ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ

ಹೆಗ್ಗುಣಗಳಾದರೆ ಕುಬ್ಜತೆ, ಕ್ಲೈಬ್ಜತೆ, ಸೋಮಾರಿತನ, ನಿರಾಶೆಗಳಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ. ಇಳಿ ಹರೆಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸದಾ ದುಡಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹಿ ಮನೋಭಾವ. ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೂ ಬುಲೋಜರ್‌ನಂತೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವುದೇ ಸೈ. ಹಿತ ಮಿತ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಾಹಿತ್ಯ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾಪರತೆ, ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರ ಮನ ಗೆದ್ದಿರುವ ದೇಜಗೌ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರು. ಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತೆರೆದವರು.

ದೇಜಗೌ ಅಸಲಿ ಜಾನಪದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬಂದವರು: ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಜೀವಾನುಭವವನ್ನುಳ್ಳವರು. ಜನಪದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಂಡುಂಡವರು. ಫಲವಾಗಿ ದೇಜಗೌ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರನ ಚರಿತ್ರೆ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಅಂತರಂಗ, ಜಾನಪದ ಚಿಂತಕನ ಮನುಷ್ಯತ್ವ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಭಾವಗಳು ಮೇಳೈಸಿವೆ. ವಹಾಹತುಷಾಹಿ ಮತ್ತು ಜನತಂತ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳೆರಡನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ದೇಜಗೌ ದೇಸಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಜಾನಪದ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವರು. ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಜನತಾ ಚಾಗ್ರತಿ, ಶೂದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಕ್ಷೀಮಾಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿದವರು.

ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ದೇಜಗೌ ಬರೆದದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳುಗಳು. ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮವೇ ಜಾನಪದವಾದುದರಿಂದ, ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.

ದೇಜಗೌ ಅವರ ಜಾನಪದೀಯ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲವಾದರೂ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಶೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ, ಜಾನಪದ ಅರಿವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕೃತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಹೊಳಹುಗಳು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾನಪದ ಜ್ಞಾನದ ಆಳ, ಅಗಲ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳನ್ನು ದೇಜಗೌ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನಪದದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವವನ್ನುಳ್ಳ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜಾನಪದವನ್ನು ಪಠ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುವ ಹೊಳಹು ಗೋಚರಿಸಿದ್ದು ಮೊದಲು ದೇಜಗೌಗೆ. ಅವರ 'ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖನವೂ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಿಸ್ಶಿತಮತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. "ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತಗೊಂಡು ಇತಿಹಾಸ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಶಾಖೆಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದವೆಂದರೆ ಬರಿಯ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ; ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಗಳನ್ನು

ಒಳಗೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವದು. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಇಲಾಖೆ ಯಾವೊಂದು ಇಲಾಖೆಯ ಲಾಂಗೂಲವಾಗದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬಹು ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯುವತನಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಸರ್ವ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದಂದೇ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ” ದೇಜಗೌ ಎಂದೋ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಂದು ನಮ್ಮ ತಜ್ಞರುಗಳಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ಅವರೆಂದೂ ಜಾನಪದ ಶಬ್ದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜಾನಪದದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗಿನ ದೇಜಗೌ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಜಾನಪದವೇ ತಾಯಿಬೇರು; ತಲಕಾವೇರಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಾಧನವಲ್ಲದೆ, ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಧೈಯ-ಉದ್ದೇಶ-ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಪರಮ ಗಂತವ್ಯ, ಆತ್ಮ ವಿಕಸನದ ಸಶಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮ. ಪುರಾತನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುನರ್ರಚನೆಗೆ ಜಾನಪದವೇ ಮೂಲ ಆಧಾರ. ಪಂಡಿತರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಜಾನಪದ ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿಗಳ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿ, ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ನಗರೀಕರಣದ ಧಾಳಿಯಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಕಡ್ಡಿ, ಚಿಪ್ಪು, ಬಕ್ಕರೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಅಗತ್ಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಿದೆ.”

ದೇಜಗೌ ಅವರ ಜಾನಪದೀಯತೆಯನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕು ಯಾವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿ, ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಜನ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಜಾನಪದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ದೇಜಗೌ ತಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದವರು. ತಾನಾಡುವ ಭಾಷೆ ದೇಶೀಯವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೇಸಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದೀಯತೆ. ಕನ್ನಡತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಚಿಂತಿಸಿದ ದೇಜಗೌ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಚಿಂತನೆಗಳೆರಡೂ ಜಾನಪದೀಯವಾದುವು.

ಕನ್ನಡವನ್ನು ದೇಜಗೌ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಂಡವರಲ್ಲ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದವರು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಉಸಿರು, ಮಂತ್ರ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಜಾತಿ-ನೀತಿ, ಗೋತ್ರ-ಸೂತ್ರ, ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ, ಮತ ಬಡಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲವೂ ಅಗಿದ್ದಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಎಂಬುದು ಅವರ ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಕನ್ನಡತ್ವದ ದೀಕ್ಷೆ ತೊಟ್ಟ ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸನ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿಂತನೆಯೇ ಸೈ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಜಗೌ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ಪುನರುದ್ಧಾರದ ಉದಾರ ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದೇಜಗೌ ಅವರ ಕನ್ನಡತ್ವದ ಒಟ್ಟು ಧೋರಣೆಯು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದೀಯತೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದ ಚಳುವಳಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರೆಂದು ಕೂಡಾ ಕರೆಯಬಹುದು. ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಭಾಷೆ ದೇಶೀಯವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ದೇಶ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೇಶೀಯವಾದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಜನ ತಮ್ಮ ನಾಡು ನುಡಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದೇ ಆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವುದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ಕಡೆ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಜಾನಪದಗಳೆರಡೂ ದೇಶೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಜನಜೀವನವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿಡುತ್ತವೆ. ಗುರುತಿಸುವಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.” ಕನ್ನಡತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಜಗೌ, ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು.

ಕುವೆಂಪು ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದವನ್ನು ವಿಚಾರವನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದವರು; ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದವರು. ಇಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ ಜಾನಪದೀಯ ಚಿಂತನೆಯು, ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮನ ಮಾಡಿರುವ ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೌಢ್ಯ, ಕ್ಲೆಚ್ಚ, ಶುಷ್ಕ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದೀಯತೆಗೆ ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಿದೆ. ಈ ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಬಹುರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ದೇಜಗೌ ಅವರ ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾನಪದದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ “ಜಾನಪದವೆಂಬುದು ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ತಾತ್ವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸೃಜನಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆರಡೂ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿಯಾರೂಪವಾದ ಜಾನಪದದ ಈ ಅಖಂಡತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆಲೆ-ಬೆಲೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ”.

ದೇಜಗೌ ಇಂತಹ ಅಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕೇವಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ, ವಿಚಾರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿದರು. ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿರೋಧಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ತರಗತಿಗೆ ಬೋಧನಾ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ಪ್ರೇರಣಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರ ತರುಣರು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕನಸು ಕಂಡರು. ಫಲವಾಗಿ ಈವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದವನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ದೇಜಗೌ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜನಪದದ ಸೃಷ್ಟಾತ್ಮಕ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸೋಪಜ್ಞತೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದರ್ಪಣವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೆಳಿದರು. ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಆ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಜನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಂದು ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಚರಿತ್ರೆ ಮೌನವಾಗಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮೂಲಕ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಅಂತರ ಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಜನಪದೀಯ ಮಹತ್ವಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಸ್ಫುಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಇತರ ಶಾಖೆಗಳಂತೆ ಸ್ಥಳನಾಮ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದ ದೇಜಗೌ ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಳನಾಮಕೋಶವನ್ನು ಹೊರತರಬೇಕೆಂದು ಕನಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪರಿಷತ್ತಿನಂತೆಯೇ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ- ಸಂರಕ್ಷಣೆ-ಅಧ್ಯಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಜಾನಪದ ಪ್ರಸಾರ-ಪ್ರಚಾರ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ದೇಜಗೌ ಪಳಯುಳಿಕೆ ಜಾನಪದ ತಜ್ಜರಲ್ಲ; ಪ್ರಕ್ರಮ ಜಾನಪದ ತಜ್ಜರು. ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜಾನಪದದ ಪರವಾಗಿ ಬರದವರು. ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇರದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಬೋಧನಾಂಗ-ಸಂಶೋಧನಾಂಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ದೇಜಗೌ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ 'ಜಾನಪದ ಸೌಂದರ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಭದ್ರವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ೧೯೬೨ರಲ್ಲೇ ಬೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯನವರ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಕೃತಿಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯು ಜಾನಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಿತು. ದೇಜಗೌ ಅವರ 'ಜಾನಪದ ವಾಹಿನಿ' ಕೃತಿಯ ಲೇಖನಗಳು ಜಾನಪದದ ಕ್ಷಿತಿಜವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿದವು.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನವಾದ ಜನಪದರು ಎರಡನ್ನೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿಗಾ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದ ಬರವಣಿಗೆಯು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಉದ್ವೇಗಮುಖಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜಾನಪದದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೇಲಾಗುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ-ಅರ್ವಾಚೀನಗಳೆರಡರ ಸಂಘರ್ಷ, ವರ್ತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾನಪದದ ಮುಂದುವರಿಕೆ, ಬದಲಾದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ರೀತಿ, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮರುಹುಟ್ಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಈವತ್ತಿನ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅನುಕರಣೀಯವಾದುವಾಗಿವೆ. ದೇಜಗೌ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳು ಆಧುನಿಕ ಜನಪದ ವೃಂದಗಳಿಗೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು, ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸುವಂಥವುಗಳಾಗಿವೆ.

ದೇಜಗೌ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅನ್ಯಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಇದ್ದವರು ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಎಳೆತರಬಹುದೆನ್ನುವ ದೇಜಗೌ ನಿಲುವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಅನ್ಯಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಾನಪದದೊಂದಿಗೆ Inter act ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಸಿಟ್ಟಿದೆ. ಈವತ್ತು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಅರಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವು.

ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ದೇಜಗೌ ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆ, ದೊಡ್ಡತನ, ಬದುಕು-ಬರಹಗಳಲ್ಲಿನ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಿಸ್ತಿನ ಜನಪದ

ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾತ್ಮವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ನಿರ್ಮಾತ್ಮವಿನ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈವತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರು ಸೃಜನಶೀಲರು, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರೂ ಆಗಬೇಕು. ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬವಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟುವ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಜಾನಪದ ಎಲ್ಲೋ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ.”

ದೇಜಗೌ ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಶ್ರುತರು. ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೇಜಗೌ ಸ್ಥಾನ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾದುದು. ದೇಜಗೌ ಬದುಕಿನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಾಡಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗೌರವಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ‘ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ‘ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ‘ನಾಡೋಜ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ೧೯೭೦ರಲ್ಲೇ ೪೭ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಶ್ರೀ, ಅಲ್ಲಮಶ್ರೀ, ಕನಕಶ್ರೀ ಹೀಗೆ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದಿವೆ; ದೇಜಗೌ ಮುಡಿಗೇರುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಘನತೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ

ಡಾ|| ಚಕ್ಕರೆ ಶಿವಶಂಕರ್

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು ಒಬ್ಬರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಗೌಡರದು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ. ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ಕವಿಯಾಗಿ, ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ಅನುವಾದಕರಾಗಿ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಾಹಕ-ಸಂಶೋಧಕ-ನಿರ್ಮಾತೃವಾಗಿ ಗೌಡರು ನಾಡಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆರಗನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೧೫ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೧ ರಂದು 'ದೊಡ್ಡ ಮನೆ' ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಗೇಗೌಡರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ದೊಡ್ಡಮನೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲಣ ಕೂಲಿಮರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅಳೀಸಂದ್ರ, ನಾಗತಿಹಳ್ಳಿ, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರನ್ನು ದಾಟಿ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಬಿ ಪದವಿ ಗಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು.

ಎರಡು ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಗೇಗೌಡರ ವೃತ್ತಿಜೀವನವು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್ ಹೆಡ್‌ಮುನ್ಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ಗೆಜೆಟ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಂತರ ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಾಗುವವರೆಗೂ ಅವರೆಂದೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಸ್ತುಗಳ ಎದುರಾದಲ್ಲಿ ಗೌಡರೆಂದೂ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಗೌಡರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಾದಂತೆ ಕಲ್ಪಚ್ಚಿನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದುದಲ್ಲದೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಗೌಡರದಾಗಿದೆ.

ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು ವೃತ್ತಿಪರ ಲೇಖಕರಾಗಲಿ, ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ಲೇಖಕರಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಮೂಲತಃ ಅವರು ಕಲಿತದ್ದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು; ಸೇರಿದ್ದು ಅಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ.

ಇವರ ಲೋಕ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುವು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿರಿಸಿದ ಅವರೂಪದ ಚೇತನ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂವೇದನೆಗಳ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮವಾದ ನಾಗೇಗೌಡರು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಮಹಾನ್ ಮಾನವತಾವಾದಿ ವೆರಿಯರ್ ಎಲ್ವಿನ್ ಮತ್ತು ಸೋಬಾನೆ ಪದಗಳೇ ಜೀವದ ಉಸಿರಾಗಿದ್ದ ಹೆರಗನಹಳ್ಳಿಯ ಸೋಬಾನೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನಾಗೇಗೌಡರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಗೌಡರ ಜೀವನಾನುಭವದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲ, ಅಪರಿಮಿತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಸುಮಾರು 45 ಕೃತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಗೌಡರು ತಮ್ಮ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ನಾನಾಗುವೆ ಗೀಜಗನ ಹಕ್ಕಿ' ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿಯಾದ 'ಮಲೆನಾಡ ವಾಲ್ಮೀಕಿ'ಯವರೆಗೂ, ಕಾಡು ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡಿನಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿ, ಸರಾಗವಾಗಿ, ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮುಗ್ಧತೆ, ಕುತೂಹಲ, ಸರಳತೆ, ಅದಮ್ಯ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಗಳು ಗೌಡರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಜೀವದ್ರವ್ಯ. ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ವಿಸ್ತಾರ ಲೋಕದ ಚಿತ್ತಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾಗೇಗೌಡರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆ.

ನಾಡಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 20ರಷ್ಟಿರುವ ನಗರವಾಸಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಿರುವುದಾದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶೇ. ೮೦ ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಬಾಳಿಗೆ ರಸವುಣಿಸಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಣಿಸುವ ಜನಪದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೇಡವೇ? ಎಂದು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸೊಲ್ಲು ಎತ್ತಿದವರು, 'ಜಾನಪದ ಭೀಷ್ಮ' ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ'ಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದುದಲ್ಲದೆ, ಎರಡು ಅವಧಿಗಳ ಕಾಲ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮುಂದಿನ 25 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬಲವಾದ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು.

ನಾಡಿನ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ನಿಂತ ನಾಗೇಗೌಡರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು, ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ

ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಸೋಬಾನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಪದಗಳು' ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗ್ರಹ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೇನಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧಕರ ಅಸಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಪದವವೆ ನಮ್ಮ ಎದೆಯಲ್ಲಿ' ಗೌಡರ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಂಕಲನ. ಸುಮಾರು ೧೫ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕೃತಿ 'ಹಳವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳು'. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡೇತರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾಗೇಗೌಡರು ವಿಶ್ರಾಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಎಚ್.ಎ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಪುಟಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿ 'ಎಸೆನ್ಷಿಯಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡೇತರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಿಘಂಟುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿಘಂಟು ಎಂಬುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ನಾಗೇಗೌಡರು, ಬಳಕೆ ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ, ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕೋಶವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಸುಮಾರು 1000 ಪುಟಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಗ, ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕೋಶವನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತರು, ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ.

ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ, ಕನ್ನಡದ ಏಕೈಕ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತು' ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕದ್ವಯರು ಪ್ರೊ.ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ಚಿಕ್ಕರೆ ಶಿವಶಂಕರ್. ಪತ್ರಿಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರತಂದಿರುವ 'ಮಡಿಲಕ್ಕಿ', 'ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು', 'ಹೂವು ಹೊಂಬಾಳೆ', 'ಮಾರಮ್ಮ', 'ದೆವ್ವ ಜಾನಪದ', 'ರೋಗ ಜಾನಪದ' ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಾಗೇಗೌಡರಿಗೆ ಅನನ್ಯವಾದ ಪ್ರೀತಿ. ಕಲಾವಿದರ ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯುದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಕಾಳಜಿ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಗೌಡರು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಷ್ಟ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳುಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ-ಮಾರು, ಜಮೀನು ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈವತ್ತಿಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು, ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಜರುಗಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸೋಲಾನೆಯವರು, ಕೋಲಾಟದವರು, ಗೊಂಬೆಯಾಟದವರು, ದೊಂಬಿದಾಸರು, ಹೆಳವರು ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ನಡುವೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದೆಂದರೆ ನಾಗೇಗೌಡರಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಆನಂದ.

ತಮ್ಮ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಏಕೈಕ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದದಿಂದ ಈವತ್ತಿಗೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಿಡಕಲ್ ಡ್ಯಾಂ ಬಳಿ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಾದ ಹೆಳವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಜರುಗಿದ ಈ ಕಹಿ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಾಗೇಗೌಡರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿ ಹೆಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊಣೆಯಾದೆನಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಥೆ ಮತ್ತು ಸಂಕಟಗಳು ನಾಗೇಗೌಡರಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅವರು ದಾಖಲು ಮಾಡದೇ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ 'ಹೆಳವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳು' ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಘಟನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗೇಗೌಡರು ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೀತಿ-ಕಾಳಜಿ-ಗೌರವಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ so called ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈವೃತ್ತಿಗೂ ಇದನ್ನು ಚುಯಿಂಗಮಾನಂತೆ ಆಗಾಗ ಆಗಿಯುವುದುಂಟು.

ಜನಪದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ನಾಗೇಗೌಡರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದ 'ಸಿರಿಗಂಧ' ಎಂಬ ಜಾನಪದ ದಾಖಲಾತಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರವು ನೂರಾರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ದೂರದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿದ್ದು ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಸಂಸ್ಥಾ ಶಿಲ್ಪಿ

ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವಾವಧಿಯು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಾಗ ನಾಗೇಗೌಡರ ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನದ ಅವಿಶ್ರಾಂತತೆಯ ಬದುಕು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜಾನಪದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಂವರ್ಧನೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯಗಳನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಟ್ರಸ್ಟ್, ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಜಾನಪದ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೇಳಬಹುದಾದಷ್ಟು ದ್ವನಿಮುದ್ರಣ. ೮೦೦ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೋಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ, ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣಪಾರದರ್ಶಕಗಳು ನಾಗೇಗೌಡರ ಜಾನಪದ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಪುಸ್ತಕ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮೂಲ ಗಾಯಕರು ಹಾಡಿರುವ ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮೂಲ ಧಾಟಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಆಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗೇಗೌಡರು ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ನಾಗೇಗೌಡರು ರೂಪಿಸಿದ ಜಾನಪದ ಲೋಕ. ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರು ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಗರದ ಬಳಿ ಸುಮಾರು ೧೫ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಜಾನಪದ ಲೋಕವು ನಾಗೇಗೌಡರು ಕಂಡ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕನಸಿನ ಕೂಸು. ಈ ಕನಸು ಅವರ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ, ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ೧೯೯೪ರ ಮಾರ್ಚ್ ೧೨ರಂದು ನನಸಾಯಿತು. ಕಳೆದ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಜಾನಪದ ಲೋಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದೆ. ಗೌಡರು ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಬೃಹತ್ ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಮಹತ್ವದ ಆಕರ್ಷಣೆಯೇ ಅದರ ಮಹಾದ್ವಾರ. ಹರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಿಶಾಲ ಮಹಾದ್ವಾರ. ಇಕ್ಕಿಲಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ನಂದೀದ್ವಜಗಳು, ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆರಡರ ಸಮ್ಮಿಲನ ಈ ಮಹಾದ್ವಾರದ ರಚನೆಯಲ್ಲಡಗಿದೆ. ಒಳಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾದ ಲಾಂಛನ, ಕೋಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೃಹತ್ತಾದ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು, ಗಿರಿಜನರ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಾದ ಲೋಕಮಾತಾ ಮಂದಿರ, ನಾಗೇಗೌಡರ ಜಾನಪದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಚಿತ್ರಕುಟೀರ, ಕಲಾವಿದರು ತಂಗಲೆಂದೇ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ತೊಟ್ಟಿ, ಕಂಬಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ, ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸುಮಾರು ೫೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿರುವ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಕಟ್ಟಡವಾದ ಲೋಕಮಹಲ್, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಶಿಲ್ಪಮಾಳ, ಆಯಗಾರರ ಮಾಳ, ಜಾನಪದ ಲೋಕವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಬರುವವರನ್ನು ಹರಸಲೆಂದೇ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಮಹಾಗಣಪತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಸುಮಾರು ೮೦೦ ರಿಂದ ೧೦೦೦ ಮಂದಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಗ್ರೀಕ್ ಮಾದರಿಯ ಬೃಹತ್ತಾದ ಬಯಲು ರಂಗಮಂದಿರ, ಮಕ್ಕಳ ಮನರಂಜನೆಗೆ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಸವಾರಿ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ, ದೋಣಿ ವಿಹಾರ, ಆಟವಾಡಲು ವಿಶಾಲವಾದ ಆಟದ ಮಾಳ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿವೆ.

ಕರಕುಶಲ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ, ಸುಗ್ಗಿ ಕುಣಿತ, ಕೋಲಾಟ, ಗೊರವರ ಕುಣಿತ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದರ್ಶಕ

ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಜಾನಪದ ಲೋಕದೇ ಆದ ಕಲಾತಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಜಾನಪದ ಲೋಕವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ., ಪದವಿಗಾಗಿ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೯೯ ರಿಂದ ಜಾನಪದ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಂಯೋಜನಾ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ, ಈ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಅಭಿರುಚಿ ಶಿಬಿರ, ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಮ್ಮಟ, ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳನ್ನು ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಒಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಲೋಕೋತ್ಸವ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಉತ್ಸವ, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಪಟ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಲೋಕವು ವಿದ್ಯಾಂಸರು, ಅಸಕ್ತರು, ಸಂಶೋಧಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಕರ ಜಗತ್ತು. ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸ್ತುಗಳು, ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಗಳು, ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮಾಹಿತಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಲುವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಮಹೋತ್ಸವಗಳು, ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಮೂಡಿಸುವ ಶಿಬಿರಗಳು, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳು ಹೀಗೆ ನಿರಂತರ ಜಾನಪದೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಗರವಾಗಿರುವ ಜಾನಪದ ಲೋಕವು ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಾನಪದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸು ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರದು.

ನಾಗೇಗೌಡರು ಆಡಳಿತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅಮೋಘವಾದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಹತ್ತು ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ನಾಡಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ನಾಗೇಗೌಡರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಘನತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫೆಲೋಷಿಪ್ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿವೆ. ೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮುಧೋಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೭೫ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾವ ಪಠಪ್ರತಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೌಡರ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಜಾನಪದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ.

ಬಿ. ನಾರಾಯಣ

ಡಾ|| ಚಕ್ಕೇರ ಶಿವಶಂಕರ್

ನಮ್ಮ ನಡುವಣ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ಜೀವವಾದ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ಚೇತನ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಮದ್ದೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ದೇಶಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಧುಮುಕಿ, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ನಾಡಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮೇಯರ್ ಆಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕಾ ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ-ಕಲೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಜಾನಪದದ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತೂಕದ ನಡೆ-ನುಡಿ, ಗಂಭೀರ ಶಿಸ್ತು, ಸರಳತೆ, ಪಕ್ಕಗೊಂಡ ವಿಚಾರಧಾರೆ, ಸಂಯಮಪೂರ್ಣ ಮಾತು ಕಥೆ, ಸರ್ವರ ಮನಗೆಲ್ಲುವ ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಾರಾಯಣ ಅವರದು. ಅರಮನೆ ಗುರುಮನೆಗಳೆಡೆರಲ್ಲೂ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವರಿಗೆ ಅಗ್ರಪಟ್ಟಿ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ನಾರಾಯಣ ಈವತ್ತಿಗೂ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿ. ನಾರಾಯಣರ ಕಾಲ. ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಪರಿಷತ್ತು ಅಸಾಹಿತಿಗಳ ವಶದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೂಗೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳು. ಈ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಅಸಾಹಿತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದ ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿನೋದ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ಸಂಘಟನೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ, ವೈಚಾರಿಕ

ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಷತ್ತಿಗೊಂದು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಕ್ರಿಯಾಹೀನರ, ಬಾಲಬಡುಕರ, ಅಗ್ರಹಾರದ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಜನಪದರ ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಸ್ವತಃ ಜನಪದವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರೂ ಜಾನಪದದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದರು. ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ, ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪನವರ ಒತ್ತಾಸೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಜಿಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಕಲಾಮೇಳಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ಅದುವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಗರಿಕರ ಅನಾದರವನ್ನೇ ಕಂಡಿದ್ದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪರಿಷತ್ತು ಭರವಸೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ವೇದಿಕೆ ಹತ್ತಿದರು; ಹಾಡಿದರು; ಕುಣಿದರು.

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು; ಬೆಳೆಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಚಿಂತನೆಗೆ ನಾರಾಯಣ ನೀರೆರೆದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಉತ್ಸಾಹೀ ಯುವಕರ ದಂಡನ್ನೇ ಈ ಉಜ್ಜುಗಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಇಂತಹ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ, ಗೊ.ರು. ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪನವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು' ಪುಸ್ತಕ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಜತೆಗೆ ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲೂ ಕಾರಣರಾದರು.

ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು ಸರ್ಕಾರೀ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ನಿಧಿ ಅರ್ಪಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಸೇವೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ armed chair Folklorist ಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು. ಜಾನಪದದ ಪ್ರವರ್ಧನೆಗೆ, ಜಾನಪದದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಂಡ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರವರ್ಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ನಾರಾಯಣರ ನಿಷ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಗೆ ಸಂದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿವರಿಲ್ಲ. ೧೯೭೨ರಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ವತ್ಸಿಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳಗುಂದದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಾಲನೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು.

ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರು ತೋರಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸು ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಜೋಕಾಲಿ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಸುಂಕಾಪುರ, ಜೀವನ ಜೋಕಾಲಿ ಗೀತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಧಾರವಾಡ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಗದಗ್, ಅಂಕೋಲಾ, ಇಳಕಲ್ ಈ ಐದೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿದುದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, 'ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ' ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 5 ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಸ್ವತಃ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟದ ಕಲಾವಿದರಾದ ಸುಂಕಾಪುರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೊಡುಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಬಯಲಾಟ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣಸಂಧಾನ (ಯಕ್ಷಗಾನ) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪಾರಿಜಾತ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ತಿರುನೀಲಕಂಠ (ಸಣ್ಣಾಟ) ಪ್ರಮೀಳೆ, ಬಭ್ರುವಾಹನ ವಿಜಯ (ದೊಡ್ಡಾಟ) ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಟದ ಹುಟ್ಟು-ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸರಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರ ಬಳಗ ದೊಡ್ಡದು. ಅಪಾರ ಶಿಷ್ಯ ವೃಂದ. ಸರ್ವಜನ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರಿಗೆ 'ಜಾನಪದ ಸಂಪದ' ಎಂಬ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಸನ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅನನ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ೧೯೮೮ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ನಂ. ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್

ಡಾ|| ಎಸ್. ಶಶಿಕಲಾ

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ತುರುವೇಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮುತ್ತುಗದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬಂದ ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಓದಿ, 'ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಬಾಳಗೀತೆ ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಸಹಜ ಒಲವಾದ, ಜೀವ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಾನಪದದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಕೊಂಡರು. ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ದೊಂಬಿದಾಸರ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಗೋಪಿಯರ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಪದ ಗೀತೆಯೊಂದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತೆರಪಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (೧೯೭೦), ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ (೧೯೭೨), ಕನ್ನಡ ಒಗಟುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ (೧೯೭೯), ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ (೧೯೮೦), ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ (೧೯೮೧) ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ (೧೯೮೨) ಇವು ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮತ್ತೆರಡು

ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯೂ ತ್ರೀಯುತರ ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಆಳವಾದ ಓದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದರ, ತಪ್ಪೀಕುಮಾರ್ ಅವರದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಆಳವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಸರಳವಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ತಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿವರಣಕಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವರದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ, ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ ಕೃತಿಯೂ ಕೂಡಾ ಇದೇ ಮಾದರಿಯದಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಜಾನಪದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬಯಸುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲಿದೆ.

ತಪ್ಪೀಕುಮಾರ್ ಅವರದು ಆವೇಶದ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲ. ಸಮತೂಕದ; ಸಮಚಿತ್ತದ ಬರವಣಿಗೆ. ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ. ಗಾದೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಗಾದೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗೆಗೂ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುವ ತಪ್ಪೀಕುಮಾರ್ ಉತ್ತಮ ಹಾಡುಗಾರರೂ ಹೌದು. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಯಲಾಟದ ಪದಗಳನ್ನು ಮೂಲಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲವರು. ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತ್ರೀಯುತರ ಜಾನಪದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪೀಕು ಮಾರ್ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕ

ಡಾ.ಸ.ಚಿ. ರಮೇಶ್

ಹಾಮಾನಾ ಎಂಬ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಹಾರೋಗಡ್ಡೆ ಮಾನಪ್ಪ ನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಹಾಮಾನಾ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರೆಬ್ರವರಿ ೫, ೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ. ಸರಕಾರದ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೨, ೧೯೩೧. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು “ನಾನು ದ್ವಿಜ ! ಎರಡು ಸಲ ಹುಟ್ಟಿದವನು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ ಹಾರೋಗಡ್ಡೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ ತಾಯಿ ಎನ್. ಡಿ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯಮ್ಮ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾರೋಗಡ್ಡೆ ಹಾಮಾನಾ ಅವರ ಮೂಲಮನೆ. ಅದೇ ಅವರ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು. ಹಾರೋಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಒಂದೇ ಮನೆ. ಅದೇ ಹಾಮಾನಾ ಊರು ಹೊಸಮನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಚೊಟಿ, ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಮಾನಾ ಲೋಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ (1947) ಹಾಗೂ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. (1950) ಗಳನ್ನು ಮೇಗರವಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ (1952) ಮುಗಿಸಿದರು. ಹಾಮಾನಾ ಅವರಿಗೆ (10 ಮೇ 1955) ಬಿ.ಎಸ್. ಯಶೋಧಮ್ಮನವರೊಡನೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಅದೇ ವರ್ಷ (ಜುಲೈ 8) ತುಮಕೂರಿನ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಲಭಿಸಿತು.

ಕನ್ನಡದ ನಾಯಕರೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಅವರು ನಾಡು, ನುಡಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರತವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅದರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದುಡಿದ ಗಣ್ಯರು.

ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತರು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ, ಮುನ್ನಡೆಸುವ, ಕನ್ನಡ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯೊದಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದರೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಲ್ಲಿ, ಮಾನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾಯಕರು ಪ್ರಥಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮರು. ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿ ಬದುಕಿ ತೋರಿಸಿದವರು. ಅವರೊಬ್ಬ 'ಶ್ರೇಷ್ಠ' ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಪುಟ್ಟಪುಸ್ತಕ ಜಾನಪದ ಸ್ಮರೂಪವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅದು ಹತ್ತಾರು ಮರು ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಾದರೂ ಉಪಯೋಗವನ್ನು, ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. Folklore ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಂತರ ಪದ ಸಿಗದೆ ಜನಪದ ಜಗತ್ತು ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಾಮಾನಾ 'ಜಾನಪದ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಟಂಕಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ Folktales ಗೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, Folk songs ಗೆ ಜನನಪದ ಗೀತೆಗಳು, Folkarts ಗೆ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. 'ಜಾನಪದ' ಮತ್ತು 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ'ಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಸೂಚಿಸಿದರು. ವಾಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, 'ಆಶಯ' (Motif) ಮತ್ತು 'ವರ್ಗ' (ಮಾದರಿ) (Type) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಜನಪದ, ಜಾನಪದ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಖಚಿತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಸುಧೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಲಸಗಾರರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. "ಕನ್ನಡ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪ್ರೀತಿ. ಎರಡನೆಯ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಅದೇ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನಾಯಕರು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹೇಶ್ವರ ನಿಷ್ಠೆ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿಯೂ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳು ಆದರು.

ಹಾಮಾನಾ ಅವರಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವಗಳು-ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ೧೯೫೮ ಕಲ್ಕತ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನ .
- ೧೯೬೨ ಅಮೆರಿಕಾದ ಗ್ರಹ ಇಲಾಖೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ; ಫುಲ್ಬ್ರೈಟ್ ಪ್ರಯಾಣ ವೇತನ
- ೧೯೭೦ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೨ ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೨ ಶ್ರೀ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ 'ಹೊಂಗನ್ನಡಿಗ' ಬಿರುದು ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಪದಕ
- ೧೯೭೩ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೪ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ೪೮ನೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ (ಮಂಡ್ಯ) ಜಾನಪದ ಗೋಷ್ಠಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೮ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಗತಿಪಂಥದ ಮೂರನೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ (ಮಹಾಲಿಂಗಪುರ) ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೯ ಹಿರಿಯೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೭೯-೮೪ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೮೦ ೧೯೭೫ರ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸುವರ್ಣಮಹೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ('ಸಲ್ಲಾಪ' ಕೃತಿಗೆ)
- ೧೯೮೨ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೮೫ ೫೨ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ (ಬೀದರ್) ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ; ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- ೧೯೮೭ ೧೪ನೆಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ (ದಾವಣಗೆರೆ)
- ೧೯೮೯ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ('ಸಂಪ್ರತಿ' ಕೃತಿಗೆ) ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಎಜುಕೇಷನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ('ಪ್ರಣಯ ಪದಾವಳಿ' ಕೃತಿಗೆ)
- ೧೯೮೯-೯೦ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ
- ೧೯೯೦ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಮೂರನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ
- ೧೯೯೨ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ

ಸರೋಜಿಹಳ್ಳಿ ಶಿಶಿರಾ

ಸದ್ಗುಣದ್ದಲ್ಲವಿಲ್ಲದ ಜಾನಪದ ಶಿಖರವನ್ನು ಹಬ್ಬಿನಂತೆ ಬಳ್ಳಿಪ್ಪೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು. ನಾಗರಿ, ತಮಟೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಂಟಲುಗಳ ನಡುವೆ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಬ್ಬದ ದುಡಿವುಗೈದು, ಬಹುತೇಕ ತೆರಮಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದುಹೋದ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅವರು. ಹೆಚ್ಚು ಇಟ್ಟ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಾಗಿ, ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಾಗಿ ಅವರು ಮೂಡಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತುಗಳು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಆಕರಗಳಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪೀಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಅಚ್ಚ ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಜನಿಸಿದ ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಪದ ಹಾಡು, ಕತೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಂಡಂಥವರು. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಕತೆ, ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಂಥದೊಂದು ಕುತೂಹಲವೇ ಅವರನ್ನು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು.

ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರೂರಿನ 'ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ' ಮಾದವ್ಯು ನಿಂದ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅವೆಲ್ಲ ಬಹುತೇಕ ತ್ರಿಪದಿಗಳು. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಪಿ. ಯು. ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಒತ್ತಡ, ಕೈದೀವಿಗೆಯ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈ ಅದ್ದಿದರು. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಕ್ಷಣ ಗೋಚರಿಸದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಗೇ ಜೋಪಾನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪೀಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ಕೊಂತಿಪೂಜೆ. ಕುಂತಿ ಜನಪದರ

ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೊಂತಿ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕೊಂತಿಪೂಜೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಹಾಡುಗಳು ಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಗಮನವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸೆಳೆದವು. 'ನಾವು ಹಾಡುವ ಪದವನ್ನು ನೀವು ಬರೆಯಿರಿ, ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪದವೇ ಬರೋದಿಲ್ಲಂತೆ ಎಂದು ಅಜ್ಞಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀ ವಕ್ತೃಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊನೆಗೂ ಕೊಂತಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ನಂತರ ಅದರ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕೊಂತಿಪೂಜೆಯ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ, ಸುಟ್ಟವಾಗಿ ಬರೆದು ಅದನ್ನು ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನೇ ಕಾಣದ ಆ ಲೇಖನ ತದನಂತರ ಯಾರದೋ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು! ಒಂದು ವರ್ಷದ ಬಳಿಕ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ತಿಳಿದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ೧೯೬೬ ಜುಲೈ ೨೦ರಂದು ಎಂ.ಎ., ತರಗತಿಯ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ತೀನಂತ್ರೀ, ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪನವರು, ಡಾ|| ಜಿ. ವರದರಾಜರಾವ್ ಅವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂತದೊಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಲಿಂಗಯ್ಯನವರಿಂದ ಆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರೇ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ 'ಪ್ರಸಾದ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ, ತಮಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೊಂತಿ ಪೂಜೆ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಜಾನಪದದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಭಾಜನರಾದರು. ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅವರು ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ನಾಡಿನ ಗಮನವನ್ನೇ ಸೆಳೆದರು. ಈ ಕೃತಿ ಕೊಂತಿಪೂಜೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ವಾತ್ರವಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಜೀಶಂಪ ಅವರು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (೨೫-೫-೧೯೬೨) "ಇಂಥದೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ದೊರಕಿಸಿದ ಅವರು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು" ಎಂಬ ದಾಖಲೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಟಿ. ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೬೨ರ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ: "ಜಾನಪದವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿದೆ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಇದಾದ ನಂತರ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ 'ಮಣ್ಣಿನ ಮಿಡಿತ' ಎಂಬ ಜನಪದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಕತೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹ ಬತ್ತಳಿಕೆಯ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಹಾಕಿದೆ. ತೌಲನಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿದೆ” ಎಂದು ‘ನನ್ನ ನುಡಿ’ಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕತೆಗಳೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ನಿರೂಪಕರು ಹೇಳಿರುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುವುದು ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ನಿರೂಪಕರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂಥದ್ದು. ಇಂತಹ ವಿಧಾನ ಆಯಾ ಕತೆಯ, ಆಯಾ ನಿರೂಪಕನಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಗೌರವ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂತಹ ಕ್ರಮ ಬಹಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದಾಗಿದೆ. ನಿರೂಪಕ ನಿರೂಪಕಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಕೋಶ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಆಶಯಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಂಗ್ರಹಕಾರರ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ನಿದರ್ಶನ.

೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ‘ಪಡಿನೆರಳು’ ಎಂಬ ಜನಪದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ, ನಿರೂಪಕರ ಪರಿಚಯ, ಶಬ್ದಕೋಶ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ‘೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ‘ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು’, ೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳು’ ಎಂಬ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಎರಡೂ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಕಲನಗಳು ‘ಉತ್ತಮ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಜನಪದರ ದೈವಭಕ್ತಿ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳು, ಅಣ್ಣ ಮತ್ತು ತಂಗಿ, ಅತ್ತಿಗೆ-ನಾದಿನಿ, ಒಸಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ, ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಪಂಚ, ಜನಪದ ಮಕ್ಕಳು, ಶೀಲ, ತ್ಯಾಗಜೀವನ, ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗೀತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಉತ್ತರದೇವಿಯಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥನಗೀತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿವೆ.

೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ‘ಬೋರೆದೇವರು’ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಯೊಂದರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟ್ಟಗಳಿವೆ ಅ) ಬೋರೆದೇವರ ಹುಟ್ಟು, ಆ) ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುವ ಕ್ರಮ, ಬ) ಗೀತೆಗಳಿಂದ ಈ ದೇವರ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಅಂಶಗಳು. ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯೊಂದರ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬೋರೆದೇವರ ಪದಗಳು, ಅರ್ಥಕೋಶ, ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದವರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ’ ಎಂಬ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪುಟ್ಟ ಕೃತಿಯನ್ನು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ‘ಜನಪದ ಕಥಾ ಸಂಗಮ’ ಎಂಬ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳು ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕೃತಿ ವಿವರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಹದ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕತೆಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಕಲನಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೂಪಕರು ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಕೋಶಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ 'ಒರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣ ಜಗಳ' ಎಂಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಖಂಡಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೀಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಹರಿಜನ ಮಹಿಳೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೀರ, ರೌದ್ರ, ಕರುಣ ರಸಗಳು ಮಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವ ಈ ಖಂಡಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ವಿವರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನ ಸಮಸ್ಯೆ, ನಿರೂಪಕಿಯ ಪರಿಚಯ, ಕಾವ್ಯದ ಛಂದಸ್ಸು ಮತ್ತು ಹಾಡುವ ಕ್ರಮ, ಈ ಪಾಠದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಪಾಠದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಕಥೆ, ಪಾತ್ರಗಳ ವಿವರಣೆ, ಜಗಳದ ಆರಂಭ, ಹೀಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಾದ' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೯೭೦ರಿಂದ ೧೯೭೯ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಎಂಟು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ." ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರಳವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಶೋಧಿಸುವ ಕ್ರಮ ತುಂಬಾ ಆತ್ಮೀಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ಈ ಲೇಖನ ಮಾಲೆ ಕೈದೀವಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ."

೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ 'ಕೋಲಾಟಗಳು' ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಾರೆ. ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟದ ವಿವರಣೆ, ಕೋಲಾಟದ ಸಮಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಕೋಲಾಟದ ಕ್ರಮ, ವೈವಿಧ್ಯ, ಕೋಲಾಟದ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಕಲೆಯಾಗಿ ಕೋಲಾಟದ ಪ್ರಯೋಜನ, ಕೋಲಾಟದ ಪದಗಳು, ಹೀಗೆ ಕೋಲಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿ ಎನಿಸಿದೆ. ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ 'ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಡಾ| ಕೆ. ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ ಅವರೊಡನೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ 'ಜಾನಪದ ಶೋಧನೆ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳು ಕರಾರುವಕ್ಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಳಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು

ತೆರೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪನಾಮಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯಂತೂ ಆ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧಿಸುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲ ದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರ ಸಿರಿಮುಡಿಗೇರಿದವು. 'ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು' ಕೃತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳು' ಕೃತಿಗೆ ದೇವರಾಜ ಬಹದ್ದೂರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧ್ಯವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಬಹುಮಾನ, 'ಜಾನಪದ ಶೋಧನೆ' ಕೃತಿಗೆ ಡಾ. ಸಿಂಪಿ. ಲಿಂಗಣ್ಣ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಪುರಸ್ಕಾರ ಹೀಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಅವರ ಶ್ರಮದ ದುಡಿಮೆಗೆ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದವು. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಇವರಿಗೆ ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಂಥವರಲ್ಲಿ ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಈ ನೆಲದ ಜಾನಪದ ಇಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕೇ ವಿನಃ ವಿದೇಶಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅವರು, ಇಲ್ಲಿಯ ಸೊಗಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು, ಅದೇ ತೆರನಾದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತನದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹಲವಾರು ನಾಟಕಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳು, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೃತಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿವೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಈ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

ಪ್ರೀತಿ ಶುಭಚಂದ್ರ

ಮಂಡ್ಯದ ಎಂ.ಡಿ. ಆದಿರಾಜಯ್ಯ ಮತ್ತು ಜಯಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮೊದಲ ಮಗನಾಗಿ ೩೦.೦೧.೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರು ಜನ್ಮವೆತ್ತರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದಾಗ, ಜಯಚಂದ್ರರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡರು. ಪ್ರೊ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪನವರ ಪಾಠಗಳು ಅಂತರವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು. ಮೈಸೂರಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಒಡನಾಟಗಳು ಜಯಚಂದ್ರರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯೊದಗಿಸಿದವು. ಸುಜನಾ, ಜಿ. ವರದರಾಜರಾವ್, ಚನ್ನಯ್ಯ, ಪಂಚಲಿಂಗೇಗೌಡ, ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಪ್ರಭಾವ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರೆರೆಯಿತು.

ಇವರು ಕನ್ನಡ ಎಂ. ಎ. ಗೆ ಸೇರಿದ ವರ್ಷ, ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಹೊಸ ವಿಷಯವನ್ನು ಓದುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೇ ಜಯಚಂದ್ರರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಗುರು ಡಾ. ಜಿ. ವರದರಾಜರಾವ್ ಎಂದು ಜಯಚಂದ್ರರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಹೊಸ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವರದರಾಜರಾವ್ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು.

ಜಯಚಂದ್ರರ ತಾಯಿಯ ತವರು ಮನೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆ ಗ್ರಾಮ. ಅವರ ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಮ್ಮನವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳು ಜಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದವು. ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವರದರಾಜರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ಜಯಚಂದ್ರರು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಅವು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಕನ್ನಡ

ಜಾನಪದ ಕಥಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಜಯಚಂದ್ರರು ಅನುಕೂಲ, ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಂತೆ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗಂಭೀರ ಹಾಗೂ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು ಸಹೃದಯ ಸ್ಪಂದನಶೀಲತೆಯನ್ನೂ ಸಂಶೋಧನ ಶಿಸ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಜಯಚಂದ್ರರ ಕೃತಿಗಳು ವಹಿದಿವೆ.

ಧವಳಶ್ರೀ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಲ್ಲಿ ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಥಾಮೃತ (ಸಂಪುಟ-೧) ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡು, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ೧೫ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳ ವಕ್ತೃ ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆಯ ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ರೀಮತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡನಾಗಪ್ಪನವರು. ಇವರ ಇನ್ನೂ ೫೬ ಕಥೆಗಳು ಉಳಿದ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿವೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ೪೬ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಏಕೈಕ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇವರದು. ವಕ್ತೃವಿನ ಭಾವಚಿತ್ರದೊಂದಿಗಿನ ಏವರಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಿದು. ಪ್ರಕಟಿತ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. Folklore ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಜಾನಪದ ವಾಜ್ಮಯ' ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನಪದ ಕಥಾಮೃತ (ಸಂಪುಟ - ೨.) ಈ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಯು ನಾಲ್ಕು ಜನ ವಕ್ತೃಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ೨೧ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಕ್ತೃಗಳ ಯಥೋಚಿತ ಪರಿಚಯವು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಜಾನಪದ ಶಬ್ದಕೋಶವಿದೆ. "ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿ, ಗುಪ್ತ ಭಕ್ತರಂತೆ, ಗುಪ್ತನಿಧಿಯಂತೆ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಜಾನಪದ ಕತೆಗಾರರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ, ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದೊಂದು ಹಿರಿಯಾಸೆ" ಯನ್ನು ಕೃತಿಕಾರರು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ರಾದ ಪ್ರೊ. ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರು ಡಾ. ಜಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೪, ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ, "ನಾನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಈಗ ಕೆಲವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಇದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವನ್ನು ತಮ್ಮಂಥ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರ ಸಂಕಲನಗಳಿಂದಲೂ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯ ಕಲಿತು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ನಿಮಗೆ ಋಣಿ. ತಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಕಥಾಮೃತ -೨ (೧೯೬೮)ರಿಂದ "ಹೂವಿನ ಗಿಡದ ಕತೆ" ಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರೆನಿಸಿದ ಹಾಗೂ ತಮಗೆ ಆಶ್ರೀಯರಾದ ಡಾ. ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರಿಗೆ ಪೋಸ್ಟ್-ಲೋರ್-ಪೋಸ್ಟ್‌ಲೋರ್ ಈ ಕೃತಿ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ಲೋರ್ ಪದ ಬಳಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸ್ವರೂಪ, ಔಚಿತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ವಿವರಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇದೆ. ಎಂಟು ಲೇಖನಗಳು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

‘ಜೈನಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂಬುದು ಧವಳಶ್ರೀ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖನ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಜೀವಂತ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈನರಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊದಲಭಾರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಜೈನರಲ್ಲಿ ರಬಹುದಾದ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಜೈನ ಜಾನಪದ ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಗಾದೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಫುಹಾಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಲು ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರೇರಕವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ‘ಒಂದು ಜಾನಪದ ಕಥೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ’ ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಥೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಹೇಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

೧೧ನೇ ಜಾನಪದ ಕಿರುಕತೆಗಳು ೫೬೮ ಪುಟಗಳ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಡೆಯಿಂದ ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ೧೧ನೇ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಈ ಬೃಹತ್ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿವೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿವೆಂದೆಂದೆ ಸರಗಮನವನ್ನಾಗಲಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ೩೮ ಜನಕತೆಗಾರರ ೧೧ನೇ ಕಥೆಗಳು ಫಲಕ ಪುಟಗಳನ್ನಾ ವರಿಸಿವೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ೧೩ ಅನುಬಂಧಗಳುಳ್ಳ ೩೩ ಪುಟಗಳನ್ನು, ದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯುಳ್ಳ ೨೩ ಪುಟಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಅವರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಕಥೆಗಳಿಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಆಶಯ ಸೂಚಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಜಾನಪದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಮೌಲಿಕ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಬಹುಮಾನ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಜಾನಪದಾಧಿಗಮ ತಜ್ಞ ಸ್ವಿತ್ ಥಾಮ್ಸನ್‌ರ Motif -

Index of Folk Literature ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮಾದರಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸದಿರುವುದನ್ನು ಸಂಪಾದಕರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಆಶಯಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಸಂಭವವುಳ್ಳ ಅತಿ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಚಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಅನುಬಂಧ, ಕಥಾ ವಿಭಜನೆ, ಕಥೆಗಾರರ ಮಾಹಿತಿ ಪಟ್ಟಿ, ಜಾನಪದ ತಬ್ಬಕೋಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಕೃತಿ ಸಂಪಾದಕರ ಶ್ರಮಪೂರ್ಣ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ 'ಬೆಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಳ್ಳಿ' ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿ ಹೆಚ್ಚೋ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೆಚ್ಚೋ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೨೮ ಜನ ಕುಶಲಿ ಹಾಗೂ ಕುಶಲಿಗಳಲ್ಲದ ಕಥೆಗಾರರು ಹೇಳಿರುವ ೪೫ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಈ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ.

'ಬೆಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಳ್ಳಿ' ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಈ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ, "ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೆನಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವವರಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆಯ ಭಾಗ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾನಪದ ಕಥೆಯ ಮೂಲರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ, ಪುರಾತನ ಮಾನವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿವೇದಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ ನೆರವೀಯುತ್ತದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಲಭಿಸಿದೆ.

ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗುವ ಜಾನಪದ ಆಶಯದ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ - ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಕಥೆಗಳು ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಇದು, ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರು ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಮುದ್ರಿತ ಕೃತಿ. ಶ್ರೀಯುತರು ೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಶ್ರೀವಿಜಯನಿಂದ, ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿ ಚಂದಯ್ಯನವರೆಗೂ, ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜೈನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿತ ಹಾಗೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರಿಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಕಥೆಗಳು ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಕಥೆ, ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೦ ಜಾನಪದ

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨ / ೧೦೦

ಕಥೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ ೫೦ರಷ್ಟು ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳಿರುವುದನ್ನು ಜಯಚಂದ್ರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವು ಜೈನೇತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

೧೯೬೬ರಿಂದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ೨೦೦೦ ಸಾಲಿನ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ ಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ವತಿಯಿಂದ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಂ. ಟಿ. ಧೂಪದ್

ಡಾ|| ಚಕ್ಕರೆ ಶಿವಶಂಕರ್

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹುನಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೂಳೇಬಾವಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ೧೯೩೭ರ ಜನವರಿ ೪ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಎಂ. ಟಿ. ಧೂಪದ್ ಅವರ ತಂದೆ ಟಾಕಪ್ಪ ಧೂಪದ್, ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಧೂಪದ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಆರಂಭಿಸಿ ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬರಹಗಾರರಾದ ಶ್ರೀಯುತರು ಸುಮಾರು ೨೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಜನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ೮ ಕೃತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ "Folk Plays of Karnataka : A Socio economic analysis" ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಳಿವು - ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಆದ್ಯರಲ್ಲಿ ಧೂಪದ್ ಪ್ರಮುಖರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿರುವ ಧೂಪದ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆರಿತಿದ್ದಾರೆ : ನಿವಾರಣೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮನೋವಿಜಯ ಧೂಪದ್ ಅವರ ಮೊದಲ ಸಂಪಾದಿತ ದೊಡ್ಡಾಟ. 'ಮನೋ ವಿಜಯ'ವು ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಪೂರ್ವ ಕಲಾಕೃತಿ. ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದೇ 'ಮನೋವಿಜಯ'ದ ಕಥಾವಸ್ತು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನೀತಿಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಬಯಲಾಟ 'ಭಕ್ತ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ' ಧೂಪದ್ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಬಯಲಾಟ ಕೃತಿ. ೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಧೂಪದ್ ಅವರ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ' ಕೃತಿಯು, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨ / ೧೦೨

ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಫಲಿತಗಳು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಧೂಪದ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನವು ಶಿಸ್ತು-ಪರಿಶ್ರಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ: ಜಾನಪದ ಶೈಲಿ, ಭಾಮಾ ಕಲಾಪಮು: ಕೂಚಿಪುಡಿ ಶೈಲಿ' ಕೃತಿಯು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿನಯ - ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಕಥಾ ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವಣ ಸಾಮ್ಯ - ವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ ಧೂಪದ್, ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೦೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಜಾನಪದ ಸೌರಭ' ಕೃತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ ಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಅನುದಾನ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು. ಹೊರನಾಡಿನ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಕೃತಿ. ಶ್ರೀಯುತರು ೨೦೦೩ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತಪ್ಪದೆ ತಮ್ಮ ಅತೀವವಾದ ಜಾನಪದ ಪ್ರೀತಿ-ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದಲ್ಲಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದು, ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಛಾಯೆ ಆ ಜನಾಂಗಗಳ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ ಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಎಂ. ಟಿ. ಧೂಪದ್ ಅವರಿಗೆ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ 'ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ'ವು 'ಜಾನಪದ ಜಾಣ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಸನ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಾಡಿಕ ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂತಹ ಶ್ರದ್ಧಾಶೀಲ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ್ (ಸಿಪಿಕೆ)

ಡಾ|| ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾಗಿರುವ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೧೯೩೯ ಏಪ್ರಿಲ್ ೮ರಂದು. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಇವರ ಸ್ವಂತ ಊರು. ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಜರುಗಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬಿ.ಎ. ಆನರ್ಸ್ ಪದವಿಯನ್ನು, ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಆನರ್ಸ್, ಎಂ. ಎ. ಎರಡರಲ್ಲೂ ಅವರದು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿ.

ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರು ೧೯೬೧ರಿಂದ ೧೯೬೪ ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರಾಗಿಯೂ, ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಅದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ ತಮ್ಮ 'ನಾಗವರ್ಮನ ಕರ್ಣಾಟ ಕಾದಂಬರಿ : ಒಂದು ತೌಲನಿಕ ಮತ್ತು ವಿವರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ಯಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರು ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಈ ನಡುವೆ ಅವರು ಎರಡು ವರ್ಷ (೧೯೮೯-೯೧) ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಕಾವ್ಯ -ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಚಾರ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಭಾಷಾಂತರ, ಜಾನಪದ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ, ಹಾಸ್ಯ ವಿಡಂಬನೆ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ೨೨೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಸುಮಾರು ೬೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿ, ಸ್ನೇಹಮಯಿಯಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವಗಳು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು. ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ತನ್ನ ವಜ್ರ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿತು. ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸನ್ಮಾನಿತರಾದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ, ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರ ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಗೌರವಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ಪರ್ವ, ಕಾವ್ಯವಿವೇಕ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯಚಿಂತನ, ಪ್ರೇಮತತ್ವ - ಈ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿದೆ. ಐವರು ವಚನಕಾರರು ಕೃತಿಗೆ ಇಲಕಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ತರಗಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠದ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥ ಬಹುಮಾನ: 'ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು' ಕೃತಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬಹುಮಾನ, 'ತಾರಾಸಖಿ' ಕೃತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಬಹುಮಾನ, 'ವಚನ ವಿಲೋಚನ'ಕ್ಕೆ ಬಸವ ವೇದಿಕೆಯ ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಪುರಸ್ಕಾರ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬೃಹನ್ನರದ 'ವಿದ್ವತ್ ಶಿರೋಮಣಿ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ, ಮುಕ್ತಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ 'ಪನಿಗವನದ ಪರಿಕಾರ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆ ಬೆಲೆ

ಜಾನಪದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆರಂಭದ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಿಷ್ಟದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಅದರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರ

ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯವೂ ಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಆದು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಂಥವು ಎಂಬುದರ ಸಮರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ನಡೆಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಜಾನಪದದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಹಿರಿದು. ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸ್ತ್ರಿಯ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಿಪಿಕೆ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬಂದ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರ 'ಜಾನಪದ ಪ್ರತಿಭೆ' ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಒಗಟುಗಳು, ಜನಪದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ, ಒಂದು ಭಾವಗೀತೆ, ಮಳೆಯ ಹಾಡು, ಜನಪದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಕೆಲವು ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಕಲನಗಳು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಗಡಿಕಲ್ಲು ಇವೇ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಎಂಟು ಲೇಖನಗಳು. ಸಿಪಿಕೆ ಅವರ 'ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಕೃತಿ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ಕೆಲವು ಭಾಷಣ ಲೇಖನ ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಜಾನಪದ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ, ಅಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಇದರಲ್ಲೂ ಆನ್ವಯಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು' ಸಾಗಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತೃತೀಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವ, ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅದರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ, ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಅಗತ್ಯ, ಅದರ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ, ಸಂಕೀರ್ತ ನಿಷ್ಕೃತೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಸಿಪಿಕೆ ಅವರು ಕಾವ್ಯದ ಮಾಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಕವಿತೆಯ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೃತಿ 'ಜನಪದ ಗೀತೆ'. ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಹುಟ್ಟು, ಅದರ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪ, ವರ್ಗೀಕರಣ, ತ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆ ಅದರ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಂತಿರುವ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಧಾಂಸರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨ / ೧೦೬

೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಿಪಿಕ್ ಅವರ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಗೀತೆ, ಕಥನಗೀತೆ, ಲಾವಣಿ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದಂತೆ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಹೊಸಬರ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪಿ.ಕೆ. ರಾಜಶೇಖರ ಅವರು 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂದ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಧದ ಕೋಟೆ ಗಮಗಮ' (೧೯೮೨) 'ಚೆಲುವಯ್ಯ ವರನಂದಿ (೧೯೮೨)- ಈ ಎರಡೂ ಗದ್ಯಾನುವಾದ ಕೃತಿಗಳು. ಮೊದಲ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾಕೃ ಅವರ 'ಜೇನಹನಿಗಳು' ಮತ್ತು 'ಜಾನಪದ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳು' ಸಂಕಲನಗಳ ಕೆಲವು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅವುಗಳ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆಯೊಂದರ ಗದ್ಯಾನುವಾದವಿದೆ. ಚೆಲುವಯ್ಯ ವರನಂದಿಯರ ಆದರ್ಶ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಜನಪದ ಕವಿಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಇದೆ. ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಜಾನಪದ ಜಾಗರ'ದಲ್ಲಿ ೧೫ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಮೂಲಿ ಬರಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿದ್ದ 'ವೃತ್ತಿ ಜಾನಪದ', 'ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ. ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರ, ಮಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೌಲಿಕ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕ್ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಜಾನಪದ ವಿಮರ್ಶೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಟ್ಟು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಗಂಭೀರವಾದುದಾಗಿಯೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. "ಈ ಬಗೆಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬೃಹದ್ದೆ ದೊರೆಯುವು" (ರಾಗೌ) ಎಂಬ ಮಾತು ನಿಜವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಚುಂಚನಗಿರಿ, ಹಬ್ಬಲಿ ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ತುಂಬೇವು ಕಣಜಾಕೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಸಿಪಿಕ್ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಹಾಡುಗಳು (ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ವೆರಿಯರ್ ಎಲಿನ್, ಶ್ಯಾಮರಾವ್ ಹೋವ್) ಸ್ವಿತ್ ಥಾಂಸನ್ ಜನಪದ ಕಥೆ (ರಾಗೌ ಅವರೊಡನೆ) ಕಾಡಿನ ಎಲೆಗಳು (ವೆರಿಯರ್ ಎಲ್ಲಿನ್ನರ ದಿನಚರಿ) ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿಪಿಕ್ ಅವರ ಈ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಚದುರಂಗರ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಾಗದಿರದು. "ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾರಿಗೂ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ". ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ

ನಡೆಯದಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಆಗಿನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನುಡಿ - ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕೃತಿಕಾರರ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ಇಡೀ ಜಾನಪದವನ್ನು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಗಂಭೀರ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಂಡರು. ಜಾನಪದದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿಪಿಕೆ ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿ, ಬೆನ್ನುಡಿಗಳು ಅನೇಕರಿಗೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದವು. ಜೀಶಂಪ, ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ, ಅವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಸಿಪಿಕೆ ಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನು, ಬೆನ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವಂತಾಯಿತು. ಸಿಪಿಕೆ ಅವರ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯೂ ಸಹ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಿತು ಎಂಬುದೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ.

ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ

ಡಾ| ಸಿ.ಕೆ.ನಾವಲಗಿ

ಪ್ರೊ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರು ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೈದವರಾದರೂ ಇವರ ವಿಶೇಷ ಪರಿಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ-ಸಂಪಾದನೆ- ಸಂಶೋಧನೆ- ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ, ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಎಂ.ಎಸ್. ಸಂಕಾಪುರರಂಥವರ ಪ್ರಭಾವವಲಯವು ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರನ್ನು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಹೊಸೂರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ - ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡುದು ಗಮನೀಯ.

ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಜನಪದ ಹಾಡು (ತ್ರಿಪದಿ) ಒಡವು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನವೂ ಇವರಿಂದ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆದುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಮೂಲ ಜಾನಪದ ಸತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಒಬ್ಬರು. ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ದೊರೆತಷ್ಟನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಜನಪದ ಮೂಲ ಸತ್ವವನ್ನು ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುವಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಾನುಸಾರ ಶ್ರಮಿಸಿದವರಿವರು. ಜಾನಪದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರಾದುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆಳಲಗಲಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕವೂ ಅದರ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲವರಾದುದರಿಂದ ಹೊಸೂರವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ

ಸಂಪಾದಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣರಾದ ಇವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಜೋತಪ್ಪ ಶಿವಪ್ಪ ಹೊಸೂರ. ತಂದೆ ಶಿವಪ್ಪ, ತಾಯಿ ಸತ್ಯವ್ವ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯಭಾಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಗಳಖೋಡ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೯-೯-೧೯೩೭ರಂದು ಜೋತಪ್ಪನವರ ಜನನ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ-ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟೂರು ರಾಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದ ಜೋತಪ್ಪ, ಧಾರವಾಡ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಹಾರೂಗೆರಿಯಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಕ ರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ೧೯೭೨ ರಿಂದ ೭೪ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯಭಾಗ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಸಮರ್ಥಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಮುಂದೆ ೧೯೭೪ರಿಂದ ೧೯೯೩ರವರೆಗೆ ರಾಯಭಾಗ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸೇವೆಗೈದು ೧-೧-೧೯೯೪ರಂದು ಸ್ವ ಇಚ್ಛಾಸೇವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ಈ ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು, ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜೋತಪ್ಪ ಬರೆದರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ 'ಜಾನಪದ ಮಂಟಪ', ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ 'ಕಾಲಗತಿ' ಎರಡು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ತಾವು ಬರೆದ ಮತ್ತು ಇತರರು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಲ / ಕಾಲಗತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಎರಡು ವರುಷ ನಡೆಸಿದರು. ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.

ಚಿರಸಿ ಇಟ್ಟೀನ ಬೆಲ್ಲನೆನಗಡಲಿ ಇವರ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಗ್ರಹ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಭರದಿಂದ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭ (೧೯೬೬ರಿಂದೀಚೆಗೆ) ದಲ್ಲಿಯೇ, ಹೊಸೂರ ಅವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಧನೆ-ಸಂಪಾದನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು (೧೯೬೯). ಈ ತ್ರಿಪದಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆನೆವಾಲಿನಂತಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಂಕಲನವಿದು. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗುಣ, ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಹಾಡುಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರು "ಗರಶಿ ಹಾಡುಗಳ ನಂತರ ಮೂವತ್ತೆಂಟು

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨ / ೧೧೦

ವರುಷಗಳ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಮಾದರಿಯ, ಇನ್ನೊಂದು ಅಷ್ಟೇ ಎತ್ತರದ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಗ್ರಹ ಬೆರಸಿ ಇಟ್ಟೀನಿ ಬೆಲ್ಲ ನೆನಗಡಲಿ' ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. 'ಬೆರಸಿ ಇಟ್ಟೀನಿ ಬೆಲ್ಲ ನೆನಗಡಲಿ' ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಕಲನದ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ 'ಹೆಸರ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಒಡಪ ಕಟ್ಟಿ' ಎಂಬ ಒಡಪುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಡು ಹೊಸೂರ ಅವರ ಜನಪದ ಮೌಲಿಕ ಸಂಪಾದನೆಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಗ್ರಹ ಒಡಪುಗಳ ಪರಿಚಯ ಗ್ರಂಥವೂ ಹೌದು. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಒಡಪಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರ ನೀಡಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಒಡಪುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದು.

'ಶ್ರೀ ಹೊಸೂರ ಅವರು ಮೊದಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಕರಾಗಿ ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಈ ಕಾರ್ಯ ಬೇರೆ ತರುಣ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧನೆ - ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆಳೆಯುವುದೆಂದು' ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ನಂಬಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದುದು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ನಂತರದ ಕೆಲವರು ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಈ ಕೃತಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಯೇ ತಮ್ಮ ಒಡಪುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದುದುಂಟು.

ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯ ನಂತರದ ಒಂದು ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದದ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ / ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ

೩-

« ~ ಜಾನಪದ ಉಪಾಸನೆ' ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ

ತಮ್ಮ 'ಕಾಲಗತಿ' ಪ್ರಕಾಶನದಡಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲ ಲೇಖನ 'ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃಷಿ', ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೃಷಿ ಸಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ

೧. ಆರಂಭಕಾಲ

(೧೯೨೦-೧೯೫೦) ೨. ನಡುಗಾಲ (೧೯೫೧-೧೯೬೫) ಮತ್ತು ಹೊಸಕಾಲ (೧೯೬೬-೧೯೭೩)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಪ್ರಶಂಸೆ, ಚಿಕ್ಕತ್ತಕತೆ - ಇವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಹಂತದ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರ ಜಾನಪದದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರುವ 'ಜಾನಪದ ಉಪಾಸನೆ' ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತರು, ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾದ ಅಷ್ಟೇ ವಿಕೆ, ಉಪಾಸಿಸಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥ.

ಜಾತಿಗಾರರ ಚಾತಕವು 'ಕಾಲಗತಿ' ಪ್ರಕಾಶನದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಉತ್ತರ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ವೃತ್ತಿ ಕಲಾವಿದ ಜಾತಿಯೊಂದನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಜಾತಿಗಾರರ ಕುರಿತು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯ - ವಿವರ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಮೊದಲಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿರುವುದು ಗಮನೀಯ. ಜಾತಿಗಾರರ ಹಿಂದು-ಮುಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಾನುಭವ - ಸಂದರ್ಶನ-ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ-ಮಾಹಿತಿ-ಸಂಗ್ರಹ-ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ 'ಜಾತಿಗಾರರ ಜಾತಕ' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾತಿಗಾರರ ಜೀವನಗತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಾತಿಗಾರರು ಗ್ರಾಮೀಣ ವೃತ್ತಿ ಕಲಾವಿದರು. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಡಂಬಕ ಸೋಗು ಹಾಕುವುದು, ಲಾಗ ಕಸರತ್ತುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯ ಕಾಯಕಗಳು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳು ಇವರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಮತದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೂಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಈಗ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತಸ್ಥರು ಇವೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಇವರ ಇಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಬಗೆ, ಬಾಳ ಬಟ್ಟೆಯ ಚಿತ್ರಣವೇ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯ. ಜಾತಿಗಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದಿಕ್ಕೂಚಿ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರವರು ತಮ್ಮ 'ಜಾನಪದ ಮಂಟಪ'ದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ 'ಜಾನಪದ ಕುರಿತು' ಆರು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಕಲೆ ಆಟ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥವಿದು,

ತಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದವರು ಪ್ರೊ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರು. ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕರು ಮಾಡಿದ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ೧೯೭೧ ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರವರು 'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಮುಖ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳು' ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ -

೧. ಜಾನಪದ ವಾಚ್ಯಯ (ನುಡಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಒಡವು, ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ)
೨. ಜನಪದ ಕ್ರಿಯೆ (ಸನ್ನೆ, ಅಭಿನಯ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಆಟನೋಟ, ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ)
೩. ಜನಪದ ಧರ್ಮ (ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ನೀತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಜನರ ಕಲ್ಪನೆ, ಭಾವನೆ, ಉಪಾಸನೆ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು)

೪. ಜನಪದ ವಿಜ್ಞಾನ (ವೈದ್ಯ, ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ, ಭವಿಷ್ಯ, ಮಳೆ, ಬೆಳೆ, ದನಕರುಗಳ ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳ ವಿಚಾರ, ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣಸೂಚಿ, ನಂಬುಗೆ)
೫. ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯ (ರೂಢಿ, ಆಚಾರ, ಮೂಢನಂಬುಗೆ) ಹೀಗೆ ಐದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಜಾನಪದದ ಸಮಸ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವರ್ಗೀಕರಣವೆಂದೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗಡಿನಾಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಸ್ವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಸಾಹಸಿ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರು 'ಕಾಲಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ' ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಸ್ವಂತದ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲದೆ, ಇತರರ ಇಪ್ಪತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರದು. ಹಾಗೆಯೇ 'ಜಾನಪದ ಮಂಟಪ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಐದು ಗ್ರಂಥ ಮತ್ತು ಇತರರ ನಾಲ್ಕು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಸೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಜಾನಪದದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಾನಪದ ಮಂಟಪ'ದ ವತಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಜಾನಪದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ವಿರ್ವಾಡು, ಜಾನಪದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರಸಂಕರಣಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಾಗೂ ತರುಣರಿಗಾಗಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ತರಬೇತಿ - ಶಿಬಿರಗಳ ಆಯೋಜನೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದವರು ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರರು.

ಹಾರೂಗೇರಿ ಮತ್ತು ರಾಯಭಾಗದಂತಹ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಗಡಿನಾಡಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಆದರ್ಶ ಬೋಧಕರಾಗಿ ನಿರಂತರ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವರು, ಸಮರ್ಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದವರು. ಅಂತೆಯೇ ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳೆಯನ್ನೂ ಬೆಳೆದವರು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಇವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಿಸಿ ಬರೆದುದು ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ. ಇವರ ಜಾನಪದದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಸತ್ವ-ಸಾರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯವು. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಜಾನಪದದ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತ ವಿಚಾರ

ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರುಹಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬದಲಾಗುವ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅದರ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಅರಿಯಲು ಹೊಸೂರರಂಥವರ ಬರೆಹಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಲಿಗರು ಅಥವಾ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಮೊದಲಿಗರು ಆನಂದಕಂದರಾದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿನ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ'ರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು ಶ್ರೀ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರರವರು.

ಶ್ರೀಯುತರ ನಾಡು - ನುಡಿಯ ಈ ಬಗೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವರಿಗೆ ದಿನಾಂಕ ೧-೧೧-೨೦೦೨ರಂದು 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ೧೯೮೯ನೆಯ ಸಾಲಿನ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಸೂರವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಗೌರವ ಸದಸ್ಯತ್ವ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿವೆ. ದಿವಾಂಕ ೧೩-೪-೨೦೦೧ರಂದು ಹಾರೂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ರಾಯಭಾಗ ಶಾಲ್ಯೂಕು ಎರಡನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೧೯೯೨ರಿಂದ ೧೯೯೫ರವರೆಗೆ ಜಾನಪದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಇದರ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯ; ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪುಸ್ತಕ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯ, ಕನಕದಾಸರ ಕಾಗಿನೆಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಸದಸ್ಯ, ಕ.ವಿ.ವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿರುವ 'ಕನಕ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ'ದ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರೋ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ ಅವರ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಗೆ, ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವ - ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು.

ಮುದೇನೂರ ಸಂಗಣ್ಣ

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ

ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಮನಸೋತು ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ, ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನವೋದಯದ ಕಾಲದ ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತರದು ಒಂದು ವರ್ಗ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಡನೆ ತುಲನೆ ಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರದು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗ. ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಅವರನ್ನು ಇಂದು 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' 'ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನರಂತೆ ಅವರು ಜಾನಪದವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದವರು. ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸುವ, ಶಿಷ್ಟವಲಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದವರು.

ಜನಪದ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಸಂಗಣ್ಣನವರಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಎಲ್ಲ ಸೃಜನ ಸೃಜನೇತರ ಬರಹಗಳ ಕೇಂದ್ರ, ಭಾವ ಜಾನಪದವೇ ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಜಾನಪದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ.

ಮುದೇನೂರ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ (ಮೊದಲು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ) ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಗಟೇರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ (೧೯೨೭). ಅವರದು ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಮನೆತನ. ಅವರ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಸವ್ವ

ದೊಡ್ಡ ರೈತರು, ಜನಾನುರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ. ತಂದೆಯ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಸಂಗಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಂದವು. ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಸರಕಾರಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ. ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮದನಪಲ್ಲಿಯ ಥಿಯಾಸಫಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ. ತಲುಗು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ತಂದೆ ಸಂಗಣ್ಣನವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು, ಕೂಡಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಮನೆತನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೋಗ ಹೊರಿಸಿದರು. ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆಯದೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಇಡೀ ಬದುಕಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಸಿವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗಡ ಮನೆಗೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಮನೆತನದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ತಂಜಾಕಿನ ದಲ್ಲಾಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಅವರಿಗೆ ನಿಪುಣನೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಆ ಮೂಲಕ ಮರಾಠಿಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆಸಕ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರು ಲಭ್ಯವಾದರು. ಆ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಂಗಣ್ಣನವರಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟಕಗಳ ರುಚಿ ಹಚ್ಚಿದರು. 'ಫಾತಿರಾಮ ಕೊತ್ವಾಲ' ಮುಂತಾದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು.

ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಘಟ್ಟದವರೆಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರದು ಉತ್ಸಾಹದ ಪಾತ್ರ. ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕಂಡು ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಭಯಗೊಂಡ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಾಳಿದರು. ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿರುವ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುಪಿಯ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗ ಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ'ಕ್ಕೆ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೮೩ ರಿಂದ ೧೯೮೯ ವರೆಗೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ ಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ'ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಜನಪರ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಚಾರ ಗದ್ದಲ ಲಾಬಿಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡದ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರವಣಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವಂಥವರು. ಹಲವಾರು ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ ಹಡಗಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ೨೧ನೇ ಅವಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಫೆಲೋಶಿಪ್ (೧೯೮೯), ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೯೧), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪುರಸ್ಕಾರ (೧೯೯೬) ಮುಂತಾದವು ಸಂಗಣ್ಣನವರಿಗೆ

ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅವರ 'ಗೊಂದಲಿಗರ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪನ ಆಟಗಳು' ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಸಿರವಾರ ಉಮಾಪತಿ ಚುಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೯೪) 'ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವ' ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೨೦೦೧) ಬಂದಿವೆ.

ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಜೀವಾವಧಿಯ ಬಹುಭಾಗ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಅಧ್ಯಯನ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಚಾರಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ವಿದ್ಯಾವಂತರಂತೆ ಅವರು ನಗರ ವಾಸಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಗರ ಜೀವನದ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಒಂದು ತರದ ಮೇಲರಿಮೆಯ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಅಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗರಾದರು. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಅಭಿನ್ನರಾದರು. ಜನಪದದ ಅಂತರಂಗ ದರ್ಶನ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಳುಮಕ್ಕಳು ಕುಟ್ಟುವಾಗ ಬೀಸುವಾಗ ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆಯುವಾಗ ಹಂತಿ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತೆರೆದ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡರು. ೧೯೪೭ರ ವರೆಗೆ ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಜನಪದ ಹಾಡಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಪ್ತಧಯನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿತ್ತು '೪೭ರಲ್ಲಿ ಅವರು' ಗರತಿ ಹಾಡು' ಓದಿದರು. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯದ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿ ವೈಭವಗಳು ಸಂಗಣ್ಣನವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹುಚ್ಚು ತಲೆಗೆರಿತು. ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಓಣಿಯಲ್ಲಿ, ಊರಲ್ಲಿ, ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಕಲಿಸಿ 'ನವಲ ಕುಣಿದಾವ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರು ಕೆ. ವಿರೂಪಪಾಕ್ಷ ಗೌಡರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು' ಒಂದು ಉತ್ಸಾಹದ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿತ್ತು. 'ನವಲು ಕುಣಿದಾವ'ದ ಶಿಸ್ತು ಅದಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ.

'ನವಲು ಕುಣಿದಾವ' ಸುಮಾರು ನೂರು ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. 'ಗರತಿಯಹಾಡು' ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೂರೂವರೆ ದಶಕದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮವಾದ ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. 'ನವಲ ಕುಣಿದಾವ' ಸಂಕಲನವು' ಗರತಿ ಹಾಡಿನ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವೆನ್ನಬಹುದು. ಅದೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ತ್ರಿಪದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥವು. ಹಳ್ಳಿಯ ಗರತಿ ತನ್ನ ಜೀವನಾನುಭವವನ್ನು

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೌರು, ಆರಾಧ್ಯದೈವ - ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ - ತಂಗಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಅತ್ತೆ-ಮಾವ, ಗೆಳತಿ, ಗುರು, ಸಂತ, ಗಂಡ, ಜಾತಿ, ಆಚರಣೆ ಈ ಎಲ್ಲವು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ವಸ್ತು. ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ವಿಷಯವಾರು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದ ಮುಕ್ತಕಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 'ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ' ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿ. 'ಚಿತ್ರಪಟ ರಾಮಾಯಣ' (೧೯೯೫) ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಬಯಲಾಟ (ದೊಡ್ಡಾಟ). ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಊರಿನ (ಮೈದೂರು) ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಎಂಬ ಬಯಲಾಟ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಬಯಲಾಟದ ಕತೆಗಳು ನೂರಾರು : ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ಸಾವಿರಾರು. ಆದರೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವವು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಂಗ್ರಾಹಕರು, ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಗಮನವನ್ನು ಬಯಲಾಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಜನಪದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಗಣ್ಣನವರು 'ಚಿತ್ರಪಟ ರಾಮಾಯಣ'ವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆ ಮಾಮೂಲಿ ರಾಮಾಯಣದಂತಿರದೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಇದರತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ರಾಮಾಯಣದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿರುವ ಪರಿ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಸೀತೆ ರಾವಣನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೋಹಿಸುವಳು. ಇದು ಜಾನಪದೀಯವಾದ ಹಾಗೇ ಮಾನವೀಯವಾದ ಕಲ್ಪನೆ.

'ಲಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ ರಾಜನ ಕತೆ' (೧೯೭೩)ಯನ್ನು ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕನ್ನಡಿಬೋಗಿಯರು ಹೇಳುವ ಆಡುವ ಕಥೆ. ಕನ್ನಡಿಬಾದ್ಯ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಬಿಡಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹಗಲು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತ ರಾತ್ರಿ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತ ಆಡುತ್ತ ಜೀವಿಸುವ ಕಠೋಪಜೀವಿಗಳ ಪಂಗಡವಿದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಕೇಳಿ ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಈ ಕಲಾಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅದ್ಭುತ ನಾಟ್ಯಗುಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಜನಪದ ಪಂಡಿತರು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಶ್ರೀಮಂತ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅನುಭವ ನೀಡುವಂಥದು. ನಾಲ್ಕು ಜನರ ತಂಡವು ಒಣಿಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತ ಆಸಕ್ತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆದುರು ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಕಲಾಪ್ರಕಾರವನ್ನು 'ಕತೆ ಹೇಳುವುದು' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುವ ಕತೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಈ

ಜನಪದ ರಂಗಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ರಂಗಗುಣವನ್ನು ಅವರು ಸಾರಸ್ವತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾಟಕಕಾರರು ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಟರು, ಸಂಗೀತಗಾರರು, ಇತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಜನಪದದ ಸತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ 'ಲಕ್ಷ್ಮಾ ಪತಿರಾಜನ ಕಥೆ' ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು.

'ಗೊಂದಲಿಗರ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪನವರ ಆಟಗಳು' (೧೯೯೩) ಸಂಪಾದನ ಕೃತಿ ಕೂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಾ ಪತಿರಾಜನ ಕಥೆಯ ಮಾದರಿಯದು. ಕಿನ್ನರಿ ಜೋಗಿಗಳಂತೆ ಗೊಂದಲಿಗರೂ ವೃತ್ತಿ ಕಥಾನಿರೂಪಕರು. ಗೊಂದಲಿಗರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಒಳ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವೃತ್ತಿ. ಗೊಂದಲ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತ ಕಥೆ ಹೇಳುವ - ಆಡುವ ಒಂದು ಪಂಗಡದ ಗೊಂದಲಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗೊಂದಲಿಗರನ್ನು ಜನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೇವಲ ಒಂದು ಜನಾಂಗವೆಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಕತೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕತೆಗಳ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆಗ ನಿರ್ಮಿತಗೊಳ್ಳುವ ರಂಗಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಅತ್ತ ಗಮನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರದು ಕೇವಲ ಕತೆಹೇಳುವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲ, ಅವರು ಕತೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಆ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು 'ಆಟ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಆಟ' ಎಂದರೆ ಬಯಲಾಟ, ಸ್ವೇಜಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗ ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದು ರಂಗಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ (ಆಟಕ್ಕೆ) ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಗೊಂದಲಿಗರ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಇರುವುದನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಾಪಟ್ಟಣದ (ಹಗರಿ ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ) ಗೊಂದಲಿಗರ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದ. ಅವರ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಎಂಟು ಕತೆಗಳ ಪಠ್ಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ.

ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಪೀಠಿಕೆ ಹಲವು ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಲಾ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆಟಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಕಥಾನಿರೂಪಕನ ಪ್ರತಿಭೆ, ವಾಕ್ ಚಾತುರ್ಯ, ಔಚಿತ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಅಭಿನಯ ಚತುರತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಪಾದನಾ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ರಂಗಪರಂಪರೆಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರ ಆಟದ ಕಥೆಗಳಾದ 'ಶೀಲಾವತಿ' ಮತ್ತು 'ಬಾಳ ಭಿಕ್ಷು ಕ'ಗಳನ್ನು ನಾಟಕಕ್ಕೆ

ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಮೂಲದ ನಾಟ್ಯಗುಣವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದರೆ ಅವು ಅದೆಂಥ ಆಕರ್ಷಕ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಸಂಗಣ್ಣನವರ 'ಅವ್ವಣ್ಣವ್ವ' ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಪ್ರಯತ್ನ. ಒಂದು ಸಣ್ಣಲಾವಣಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಈ ನಾಟಕ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ನಂಬಿಗೆ ಮೌಢ್ಯ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಲಗ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಚಿಗಟೇರಿ ಪದಕೋಶ' (೧೯೯೨) ಸಂಗಣ್ಣನವರ ಅರ್ಥಶತಕದ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲ. ಜನಪದ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಗಣ್ಣನವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಜನಪದರ ಶಬ್ದಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹೋಯಿತು. ಶಿಷ್ಟ - ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆಯೆಂದರೆ ಇದೇ ಆಡು ಮಾತು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬದುಕು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಿರುವ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಪದಗಳು ಸ್ಮರಿಸುವ ಅರ್ಥ ಛಾಯೆಗಳು ಸಂಗಣ್ಣನವರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದವು.

'ಚಿಗಟೇರಿ' ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೂರಾರು ವಿಶಿಷ್ಟಪದಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಭಿನ್ನವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಚಿಗಟೇರಿ ಪದಕೋಶ' ನಮ್ಮ ಕೋಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾದ ವಿಶೇಷಕೃತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಗಣ್ಣನವರು ಜನಪದ ಭಾಷಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ

ರಾಮು ಮೂಲಗಿ

ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ಡಾ. ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿಯವರು. ಹಕಾರಿಯವರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನವಾಬ್ ಸಲಾರಜಂಗ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಅವರ ಜಹಗೀರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕೇನಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ೧೯೩೦ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೪ರಂದು ಜನ್ಮತಾಳಿದರು. ತಂದೆ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ತಾಯಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹಕಾರಿಯವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು ಪರಿಚಿತವಾದವು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಹಾಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತೆನ್ನ ಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರ ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ (ಅಜ್ಜಿ) ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆ ಹಾಡುಗಾರ್ತಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಹಕಾರಿಯವರ ಅಜ್ಜಿ ಚೆನ್ನಬಸಮ್ಮ, ತಾಯಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮನವರು ಉತ್ತಮ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರರೊಂದಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಅಜ್ಜಿಯವರಿಂದ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಈ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿತೆನ್ನ ಬಹುದು.

ಹುಟ್ಟೂರಿನ ಗಾಂವಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ (ಹಕಾರಿಯವರು) ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಇವರು ಕೊಪ್ಪಳ, ಗುಲಬರ್ಗಾ - ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲೇ ಪಡೆದ ಹಕಾರಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸನ್ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಉಸ್ತಾನಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದರು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲೇ ೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಶ್ರೀಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ೧೯೫೭ರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡ

ಹಕಾರಿಯವರು ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜ್, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ|| ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪು ಒತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೯೧ರ ವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರೂ ಸಹಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಹಕಾರಿಯವರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಇದರ ಆಳ ಹರವಿನ ಸಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ "ಜಾನಪದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖಾಂತ ನಿರೂಪಣೆ" ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದರು.

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಕಾರಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಕಟ್ಟಾ ಜಾನಪದರಾದ ಇವರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಕಲಾವಿದ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮುಖಗಳಿಂದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ಪಿಹೆಚ್. ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ಹಕಾರಿಯವರು, ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. (೧) ಜಾನಪದೀಯ ೨) ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ ೩) ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ (೪) ಜಾನಪದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು (೫) ಜಾನಪದ ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು (೬) ಜಾನಪದ ಭಂಡಾರ ಕೃತಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗಳಾಗಿವೆ.

೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿಯವರು ಬರೆದ "ಜಾನಪದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು" ಕೃತಿಗೆ ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಟ್ರಸ್ಟಿನಿಂದ ಬಹುಮಾನ ಕೂಡಾ ಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯಲಾಟ ಕಮಿಟಿ ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಹಕಾರಿಯವರು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಯಲಾಟ ಕಮಿಟಿವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೧೯೮೬ರಿಂದ ೧೯೮೯ರ ವರೆಗೆ ೩ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲೇ ಹಾಡಿ ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುವ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಅಕಾಶವಾಣಿ ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹಕಾರಿಯವರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನವಲಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗುಡಿಪಾಗರ ಗ್ರಾಮದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಫಕೀರವ್ವ ಗುಡಿಪಾಗರವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಧನರಾಗಿದ್ದು ಫಕೀರಮ್ಮನವರಿಗೆ "ಜಾನಪದಶ್ರೀ" ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬರುವಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹಕಾರಿಯವರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಜಾನಪದ

ಕಲಾವಿದರು ಹಕಾರಿಯವರನ್ನು ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಹಕಾರಿಯವರು ಕೇರಳದ ತಿರುವನಂತಪುರದಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಭಾಷೆಗಳ ಜಾನಪದ ಸಂಘ (ಫಾಸಿಲ್ಸ್)ದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ (ಪೋಕಲೋರ್) ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ ಇವರು ವಿವಿಧ ಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಯಮತ್ತೂರು, ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್, ತಿರುಪತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು "ಕರ್ನಾಟಕ ವೀರಭದ್ರ" ಮೈಲಾರ ಕಲ್ಪ 'ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಕಲ್ಪ' ಇತ್ಯಾದಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಹೊರನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮರ್ಥ ಸಂಶೋಧಕರು, ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು, ಪ್ರಸಂಗಾವಕಾಶಕ್ಕೆ ನುಸಾರವಾಗಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗಂಡುಮೆಟ್ಟಿನ ನಾಡಾದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ - ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತ ಡಾ. ಹಕಾರಿಯವರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಪರೂಪದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರೂ ಹೌದು.

ಸುಧಾಕರ

ಡಾ. ಎ. ಹಿರಿಯಣ್ಣ

ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆಗಾರರೂ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೂ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಆಗಿರುವ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಣ್ಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಇವರು ಜಾನಪದದ ಗೀಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆ ತೋರಿದವರು. ಇವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಭೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಶುದ್ಧ ಜನಪದ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಜಾನಪದದ ಹಿರಿಮೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗೆ ಮನಸೋತಪರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದವರು. ಒಗಟು, ಗಾಡೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿದ್ವದ್ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಧೋರಣೆಯೊಡನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಗಾಧ ಜನಪದ ಜೀವನಾನುಭವ, ಫಿಶ್ಲೇಷನ್ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದು ಯುಕ್ತ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ನೆಲೆಬೆಲೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪೈಕಿ ಸುಧಾಕರ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರೆಂಬುದು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ

ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಾನುಭವ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಡೆ, ಒಗಟು ಮತ್ತು ಕತೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಬಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿದ್ವತ್ತು ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಈ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಲೇಖಕರ ಒಲವು ಸಹಜವಾಗಿ ಜಾನಪದದ ಕಡೆ ಹರಿದಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಪನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಇವರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಒಗಟು, ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಇವರ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಒಗಟು ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವದರ ಪದರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ಯಶಸ್ವೀ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರನಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಅವರ ತಾಳ್ಮೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸಕ್ತಿ-ಇವು ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥವು. ವಿಷಯದ ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯುವ, ಅದರ ಆಳ ಅಗಲಗಳನ್ನು ಪಾತಾಳಗರಡಿ ಹಾಕಿ ಶೋಧಿಸುವ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮವೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳ ಗುಟ್ಟು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಾರ್ಥಕವಾದುದು. ಗಾಡೆ, ಒಗಟು ಮತ್ತು ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಲಸವೆಂತೂ ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ನಿಕಟವಾದುದು. ಅವರ ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ ಐದು. ಆದರೆ ಸಂಕಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರದ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ಬೆಡಗಿನವಚನಗಳು (೧೯೭೦) ಸುಧಾಕರ ಅವರ ಮೊದಲ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ. ಈ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎಣ್ಣೆಗೆರೆ, ಅರಕಲಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರುದ್ರಪಟ್ಟಣ, ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೇಗೂರು ಮತ್ತು ಯಳಂದೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಗಟುಗಳ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹ. ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿಳುನೂರು ಒಗಟುಗಳ ಪೈಕಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆಗದಿರಲೆಂದು ಐದು ನೂರಾ ಮೂವತ್ತೈದು ಒಗಟುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಸಂಕಲಿಸಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿ ದೋಷ ತಪ್ಪಿದ್ದರೂ, ಪಾಠಾಂತರ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಿಗಿ ಇದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹೊರ ನೋಟಕ್ಕೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಎನ್ನಿಸುವ ಆದರೂ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲವಲ್ಲದ ಲೈಂಗಿಕ

ಧಾಯೆಯುಳ್ಳ ಒಗಟುಗಳು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹ. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಗೂ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವಿವೇಚನೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರಳ ಆಕರ್ಷಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ 'ಒಗಟುಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು (೧೯೮೯) ಸುಧಾಕರ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಧಾಕರ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವದ ಜಾನಪದ ಸಂಕಲನವೆಂದರೆ ಗಾದೆಗಳ ಸಕಲ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ 'ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಿನ ಗಾದೆಗಳು' (೧೯೭೩). ಇದು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತರ, ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ.

ಕನ್ನಡ ಜನರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಆಕರವೆಂದರೆ ಗಾದೆಗಳು. ಅವನ್ನು ವಕ್ರ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದರೆ ದೊರಕುವ ಫಲಿತಾಂಶ ದೊಡ್ಡದು. ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಅವು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿತ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ತಿಳಿವಳಕೆಯಿಂದ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಗಾದೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳ ಬಗೆಗೆ, ಗಾದೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಬಗೆಗೆ, ಗಾದೆಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಬಗೆಗೆ, ಗಾದೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮಾಲ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಗಾದೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವಂತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, ಪುಸ್ತಕದ ಅನುಬಂಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರ್ಥಕೋಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದು ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತ ಎನಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಧಾಕರ ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಾಗಿದ್ದು ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಕಲನ ಆ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸದು ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸುಧಾಕರ ಅವರ ಗಾದೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟ 'ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಕಲಬೆರಕತನ' (೧೯೮೪) ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗಾದೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಬದ್ಧವಾದ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಆಳ ಅಗಲಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಎತ್ತರ ಬಿತ್ತರಗಳನ್ನೂ ತೆರೆದು ತೋರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.

ಗಾದೆಗಳು ಸಮಷ್ಟಿ ಜೀವನಾನುಭವದ ವಿವೇಕಜನ್ಯಗಳಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆ, ಧ್ವನಿ ಪ್ರಚುರತೆ, ಭಾವ ಬಂಧಗಳ ಬಂಧುರತೆ ಕೆನೆಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ (ಸುಧಾಕರ: ೧೯೮೪: ೨೪). ಆದರೆ ಕಲಬೆರಕತನದ ಆರೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆ, ಧ್ವನಿ ಪ್ರಚುರತೆ, ಭಾವ ಬಂಧಗಳ ಬಂಧುರತೆ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅದರಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ 'ಹುಳುಕು'ನ್ನು ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಪಠ್ಯಾಧಾರದಿಂದಲೇ 'ಬಯಲು' ಮಾಡಿರುವುದು ಅದ್ಭುತ ಶೋಧವಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದವನ್ನು ಅದರ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದರ ನೈಜ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ದಾಖಲೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸುಧಾಕರ ಅವರ ಧೋರಣೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮೆರುಗು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಗಾದೆಗಳ 'ಕಲಬೆರಕತನ'ದ ಅವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ರಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಇದೇ ಪ್ರಥಮ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಕಲಬೆರಕತನವನ್ನು ಸಾಬೀತುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲು ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಡಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿವೆ: ಖೋಟಾ ಎನಿಸಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಒಗಟು ಗಾದೆಗಳ ಆಳವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವುದು ಕುತೂಹಲಕರ. ಶಿವಗಂಗೆ ಸುತ್ತಿನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು (೧೯೮೨) ಸುಧಾಕರ ಅವರು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಒಂದು ಜನಪದ ಕಥಾಸಂಕಲನ. ಹುಟ್ಟು ಕಥೆಗಾರರೊಬ್ಬರು ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ಜೀವನ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಕತೆಗಳ ಒಂದು ಸಂಚಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲು ಈ ಸಂಕಲನ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳ ಪೈಕಿ 'ಶಿವಗಂಗೆ ಸುತ್ತಿನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು' ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ: ಬೇರೆಲ್ಲೂ ದಾಖಲಾಗಿರದ ಬಹು ವಿರಳವಾದ ಒಗಟು ರೂಪದ ಕತೆಗಳು (ಪರಾದನಿ ಸೊಸೆ, ಕರ ಕಾಯೊ ಹುಡುಗ, ಟಕ್ಕಿನೋರು) ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಹೇಳುವ ಕಥಾಗೊಂಚಲೇ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುವ 'ದೊರೆಗಿಣಿ' ಮತ್ತು 'ಹೊಸ ಬಂಟ್' ಎಂಬ ಸಂಚಿತ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಆ ಮಹತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಶಿವಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟ'ದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿನ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿನ ಮೂರನೆಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ 'ಶಿವಗಂಗೆ ಸುತ್ತಿನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಇಲ್ಲಿನ ಈ ಕಥೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನ್ವೇಷಕರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಂತೂ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ

ಡಾ|| ಟಿ.ಕೆ. ಕೆಂಪೇಗೌಡ

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುರುವೇಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದಂಡಿನ ಶಿವರದಲ್ಲಿ ೧೩-೪-೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಕೆಂಪಲಿಂಗೇಗೌಡ ತಾಯಿ ಗೌರಮ್ಮ ಅವರ ಮಗನಾಗಿ ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಜನಿಸಿದರು. 'ದಂಡಿನಶಿವರ ಕೆಂಪಲಿಂಗೇಗೌಡ ರಾಜೇಂದ್ರ' ಅವರದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಟೇಲರ ಮನೆತನವಾಗಿತ್ತು.

ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ, ಅರಕಲಗೂಡು ಮತ್ತು ಶಿರಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಹಾಸನದ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಕಾಲೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ನಂತರ, ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕು, ದುದ್ದದ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿ. ಅನಂತರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪಯಣ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಗೆ ಸೇರಿ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ಶ್ರೀಯುತರು - ಅದೇ ವರ್ಷವೇ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಒಂದೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಏರುತ್ತಾ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದರು.

ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಅವರು ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಮುಖಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಛಾಪನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ಸಂದ ಬಹುಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ "ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಮಂಡ್ಯದ

ಜನದನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ 'ಡಾ. ಜೇಶಂಪ ಜಾನಪದ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಎರಡು ಬಾರಿ) ಕುವೆಂಪು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಎರಡು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿ, ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಹೆಸರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಊರಿನ ಹೊನ್ನಾದೇವಿಯ ಜಾತ್ರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಯಲಾಟ, ಇವು ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಕಲೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದುಂಟು. ಎಂ.ಎ. ಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಡಾ. ದೇಜಗೌ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಜೇ. ಶಂ. ಪ. ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಜಾನಪದವನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಉತ್ತಮ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಪರಾಮರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಜೇಂದ್ರರು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ನೆಲದ ಸೊಗಡನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ರೀತಿ ಬಹಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುದು. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ನೋಟ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರು ಸಮರ್ಥ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

'ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಜನಪದ ವರ್ಗವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಆಂತರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು, ಅದರ ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ "ಜಾನಪದ" ಎನ್ನುವುದೇ ಒಂದು ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮೂಹದ ಅಂತರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಳನೇಯ್ಗೆಯಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ನಿರ್ಮಿಸುವಂಥದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಶದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಯಲಾಟದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಂಶಗಳು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಡಹಬ್ಬ ನವರಾತ್ರಿ, ಪಾರ್ತಿಪುನ ಯಕ್ಷಿ ಗಾನ ಹಾಗೂ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು,

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಲೇಖನಗಳು ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅವರ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿ, ಅದರ ಹಿನ್ನೋಟ ಮುನ್ನೋಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ತ್ರೇದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಸಸ್ಯ ಜಾನಪದ, ಗೋಡೆ ಜಾನಪದ, ಆಕಾಶ ಜಾನಪದ, ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ, ಪರಿಸರ ಜಾನಪದ, ಲಿಖಿತ ಹಾಗೂ ಮೌಖಿಕ ಜನಪದಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಕರಪಾಲಮೇಳ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಾನಪದ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಕರಪಾಲಮೇಳ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ೩೬ ಪುಟಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕರಪಾಲ ಮೇಳ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ೧. ಕಾಡ ಸಿದ್ಧಮ್ಮನ ಕಥೆ, ೨. ನೀಲಕಂಠ ರೂಪಾವತಿ. ೩. ಬಸವಕುಮಾರ ಲೋಹಿತ ಕುಮಾರ. ಕಾಡ ಸಿದ್ಧಮ್ಮನ ಕಥೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀಲಕಂಠ ರೂಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಬಸವ ಕುಮಾರ ಲೋಹಿತ ಕುಮಾರ ಕಥೆಗಳು ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ "ಕರಪಾಲಮೇಳ" ಎಂಬ ಕೃತಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಯಾಗಿ ಜಾನಪದ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಇವರ "ಮುರಾವು" ಕೃತಿಯು ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೆಯ್ದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳಾಗಿದ್ದು ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. "ಬೆದರು ಗೊಂಬೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು" ಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಅಂಶಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಏಕೈಕ ಜನಪದ ಸಂಕಲನವಿದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೫೯ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ೧೯೭೧-೭೨ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಗೆ ೩೨ ಪುಟಗಳ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಸಂಪಾದಕರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಜಾನಪದ ಸಮಾಲೋಕ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ, ಬಯಲಾಟಗಳ ಜೀವಾಳ, ಕಥೆಗಾರ ಮೇಳ, ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯನಾಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಬೊಂಬೆಯಾಟಗಳು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ದೇವಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸವಿವರವಾಗಿ,

ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಜನಪದ ಸಂಶೋಧನಕಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ ಎಂದರೆ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ' ಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಅವರು ಮೂಡಲಪಾಯ ಬಯಲಾಟಗಳ ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತ್ರೇವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಇತರ ಜನಪದ ರಂಗ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾದ, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ತಲಸ್ಪರ್ಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಸಮತೂಕ ನಿರ್ಣಯ, ಮತ್ತು ಜನಮುಖಿ ಕಾಳಜಿಗಳಿಂದ ಈ ಕೃತಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮೂಡಲಪಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಗಳ ವಸ್ತು, ರಂಗ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳು, ವೇಷ ಭೂಷಣ, ಆಟ ಕಲಿಸುವ ವಿಧಾನ ಮುಂತಾದ ಮೂಡಲಪಾಯ ಬಯಲಾಟಗಳ ಒಟ್ಟು ಪರಿಚಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಯಾಟಗಳ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಹಾರವಿದೆ.

ಹೀಗೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಗು ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಮರ್ಶೆ, ಜಾನಪದ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇವರಿಗೆ, 'ಹೊನ್ನ ಹೊಂಬಾಳೆ' ಎಂಬ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ನಾಡಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವ ರೀತಿಯೂ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿವೆ.

ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ

ಡಾ|| ಎಂ. ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶ್

೨೭-೭-೧೯೪೭ರಂದು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತೀರ್ಥಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಮೂಲಕ ಬಿ.ಎ.ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಎಂ. ಎ. ಪದವೀಧರರಾದರು. ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರ ತಂದೆಯವರು ತೀರ್ಥಪುರದ ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರು, ತಾಯಿ ಸತ್ಯಭಾಮಮ್ಮ ಮುಂದೆ ದೇಜಗೌ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಮೂಲಕ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದು ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಮಗಳು ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರನ್ನು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಯ ದಿಗ್ಗಜರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ದಿ|| ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನೇರ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸದವಕಾಶ ಇವರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅಂತಹ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿಯೇ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರ ಒಲವು ಸಾಹಿತ್ಯದತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿತು.

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಮತ್ತು ಪಿ. ಯು. ಸಿ. ಗಳಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದ ಇವರು ಬಹುಸುಲಭವಾಗಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು ಆದರೆ ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಧಾನ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣವರು ತಂದೆಯವರು ತೀರ್ಥಪುರದ ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರು, ತಾಯಿ ಸತ್ಯಭಾಮಮ್ಮ ಆ ಮುಂದೆ ದೇಜಗೌ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಮಾಂಗಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದು. ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ

ಮಗಳು ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರನ್ನು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಯ ದಿಗ್ಗಜರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ದಿ||ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯ ಸೇಹೆತಿಗಳ ನೇರ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ

ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ತನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಇವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನದ ಕೃತಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರು ಪ್ರಥಮ ಮೈಲುಗಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಸದ್ಯ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರು ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದದ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಬಿ. ಆರ್. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ - ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾಪಕ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ 'ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ'ಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಮೈಲಿಕಲ್ಲುಗಳು, ಜಾನಪದ ವಿಚಾರ, ಕೊಂಡ ಹಾಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ The epic of Junjappa : Text and performance, ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳು. ಸಂಕೀರ್ಣ ಜನಪದ ಕತೆಗಳು, ದ್ರಾವಿಡ ಜಾನಪದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಇವರ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು. ತೀನಂ. ಶ್ರೀ ಸಂಭಾವನಾ ಗ್ರಂಥ 'ಶ್ರೀಕಂಠತೀರ್ಥ'ದ ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು, ಜಾನಪದ ಕೈಪಿಡಿಯ ಸಹಲೇಖಕರು. ಇವರ ಇದುವರೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷೆ : ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಇವರು ವಿವಿಧ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ೨೭ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳ ಏಳು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾನಪದ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಕಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಫಿನ್ಲೆಂಡ್, ಸ್ವೀಡನ್ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು' ಎಂಬುದು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಇವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದ ವೈಲಿಖಿಲಗಲು : ಇವರ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯ ಕೃತಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾಗಲೇ ಬರೆದ ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟುತನ ಕಾಣಬಹುದು. ಫಿನ್ ಲೆಂಡ್‌ನ ಕಾಲವಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಅದರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಫ್ರೇಸರ್ ಅವರ 'ಗೋಲ್ಡನ್ ಬೋ' ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಕೃತಿ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅನನ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆ. ಇಂತಹ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯ ನೀಡಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷತೆ ಆಗಿದೆ.

'ಸಂಕೀರ್ಣ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು' ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಮೂಡಲಪ್ಪ ಎಂಬ ಕಥೆಗಾರನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಎಂಟು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನ. ಈ ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುವ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಮುನ್ನುಡಿ ವಿದ್ವತ್ತೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ವತ್ ಸನ್ನಿಗಮನದಲ್ಲಿ ರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಿತ್ ಥಾಮ್ಸ್ ಅವರ Type of Folktale Motif Index ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳು ಯಾವ Typeಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ 'ಆಶಯ'ಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಜಾನಪದ ವಿಚಾರ : ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆ ಗ್ರಾಮದ 'ಕಂಪಮ್ಮ ನ ಜಾತ್ರೆ' ಯ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಲೇಖನವೂ ಇದೆ.

'ಮಸಳಿಕಮ್ಮ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಯ್ಸಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ರೇಯ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅರವತ್ತು ಮನೆ ದಾಯಾದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅನುಸರಿಸುವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಹೆಮ್ಮು ಮಕ್ಕಳ ಫುದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೊಂಡ್ ಹಾಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ : ಇದು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕೃತಿ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಯಾವ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಪರಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅತಿ ವಿರಳ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳು: ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ.

The Epic of Junjappa: Text and Performance ಈ ಕೃತಿ ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗ ಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜುಂಜಪ್ಪನ ಕಾವ್ಯದ ವಿಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ " ಜುಂಜಪ್ಪ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಈಗಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ದ್ರಾವಿಡ ಜಾನಪದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಬಿ.ಆರ್. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ. ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಾನಪದದ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇದು ಉಪಯುಕ್ತ ಕೊಡುಗೆ.

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವಿದು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃತಿ ಎನಿಸಿದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಇದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಒಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣರು ಒಬ್ಬ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿಯಾದುದಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಸಮಾಜವನ್ನೆಂತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ನಿಬಂಧ ನಿರ್ದೇಶನವಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲವನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ತ್ರೈಕೈ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನಿಬಂಧಕಾರರ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆಗೊಂಡಿವೆ. ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನೊಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ, ವೀಕ್ಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶೈಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಶವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತು ಬಳಸಿಲ್ಲ, ಜಟಿಲತೆಯಿಲ್ಲ, ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲ (ದೇಜಗೌ).

'ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷೆ: ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಕೃತಿ ಇವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೃತಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇವರ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆ, ಆಲೋಚನಾ ಸರಣಿ,

ಜಾನಪದ ತಲೆಮಾರು-೨ / ೧೩೬

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಇರುವಷ್ಟು ಚಿಂತನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ದೇಸೀ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವರಿಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಲೇಖನಗಳು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ಲೇಖನಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಲೇಖನಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟೇ ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು :

೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರು ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ Folklore Fellows Sumer Schoolನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲೆಂದು ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ತೆರಳಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಹಲವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆಯಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿತು.

ಅವರು ಈ ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ಸರಿಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆಂದು 'ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು' ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಫಿನ್‌ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಾದ ಎಲಿಯಾಸ್ ಲೆನ್ರೂಟ್, ಜೂಲಿಯುಸ್ ಕ್ರಾನ್, ಕಾರ್ಲ್ ಕ್ರಾನ್, ಆಂಟಿ ಆರ್ಮೆ, ಸಾಲ್ಮನಿನ್, ಉನೇ ಹಾರ್ವ್ ಯಾರ್ನೊಮರ್ತಿ ಹಾರ್ವಿ, ಲೌರಿ ಹೊಂಕೋ ಹಾಗೂ ಇತರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ದೊರೆಯಲು ಈ ಕೃತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆಡಿಯೋ ದಾಖಲಾತಿ : ಉಡುಪಿಯ ಆರ್.ಆರ್.ಸಿ.ಯ ಅನುದಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜುಂಜಪ್ಪನ ಪದ : ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರು ಈ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ನೂರಾರು ಗಾಯಕರ, ವಕ್ತೃಗಳ ನೇರ ಸಂದರ್ಶನ ನಡೆಸಿ ಅವರ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ 'ಧ್ವನಿ ದಾಖಲಾತಿ' ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಸಮೀಪದ ಎಳಗಟ್ಟಿ ಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿಯ ಸಿರಿಯಜ್ಜಿಯಂತಹ 'ಜಾನಪದ ಸಿರಿ,' ಹೊಸದುರ್ಗದ ಮತ್ತೊಂದು ಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿಯ ಪೂಜಾರಿ ಈರಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕ ನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಚೇಳೂರು ಸಮೀಪದ ಮೆಣಸಿನ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಿವಣ್ಣ ರಂತಹ 'ಜಾನಪದ ನಿಧಿ'ಗಳ ಕಂಠಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ 'ಜುಂಜಪ್ಪನ ಪದ' ಆಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಆರ್. ಆರ್. ಸಿ.ಯ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಕಾಡೆಮಿ ಇವರ ಸಾಧನೆಗೆ 'ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. Folklore Society of South Indian Languages ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ, ವಲಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಶಕ ಕಾಲ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಇವರು Fossils ಇಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಕರ್ತರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. Fossils ನ ಶಿಬಿರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜ್ಞಾನ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ.

ಆರ್.ಸಿ.ಸಿಯೊಂದಿಗಿನ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಜಾನಪದದ ಕುರಿತು, ಸದಾ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನದ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಡಾ. ತೀ. ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶ

೧. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ - ವಿಶ್ವಮಾನವ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ನಾವು ಅದನ್ನು “ಅಲ್ಪಮಾನವ” ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ‘ವಿಶ್ವಮಾನವ’ ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು.

೨. ಮನುಜಮತ, ವಿಶ್ವಪಥ, ಸರ್ವೋದಯ, ಸಮನ್ವಯ, ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ ಈ ಪಂಚಮಂತ್ರ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಬೇಕಾದುದು ಆ ಮತ ಈ ಮತ ಅಲ್ಲ; ಮನುಜಮತ. ಆ ಪಥ ಈ ಪಥ ಅಲ್ಲ; ವಿಶ್ವಪಥ. ಆ ಒಬ್ಬರ ಈ ಒಬ್ಬರ ಉದಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಸಮನ್ವಯಗೊಳ್ಳುವುದು. ಮಿತಮತದ ಆಂತರಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲ; ಭೌತಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಎಂಬ ಭಿನ್ನದೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವನ್ನು ಭಗವದ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ.

೩. ವಿಶ್ವಮಾನವರಾಗಲು ನಾವು ಸಾಧಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವರೂಪದ ತತ್ವಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಸಪ್ತ ಸೂತ್ರ

೧. “ಮನುಷ್ಯಚಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ” ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

೨. ವರ್ಣಾಶ್ರಮವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಲಗಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ಅಂತ್ಯಜ, ಹಿಯಾ ಸುನ್ನಿ, ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಂಟ್, ಸಿಕ್ ನಿರಂಕಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಬೇಕು.

೩. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೪. 'ಮತ' ತೊಲಗಿ 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮ' ಮಾತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ವವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಬೇಕು.
೫. ಮತ 'ಮನುಜಮತ' ವಾಗಬೇಕು ; ಪಥ 'ವಿಶ್ವಪಥ' ವಾಗಬೇಕು ; ಮನುಷ್ಯ 'ವಿಶ್ವ ಮಾನವ' ನಾಗಬೇಕು.
೬. ಮತ ಗುಂಪುಕಟ್ಟುವ ವಿಷಯವಾಗಬಾರದು. ಯಾರೂ ಯಾವ ಒಂದು ಮತಕ್ಕೂ ಸೇರದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಾನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ 'ತನ್ನ' ಮತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮತಗಳಿರುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ ಜಗಳ ಹಚ್ಚುವಂತಾಗಬಾರದು.
೭. ಯಾವ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವೂ 'ಏಕೈಕ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ' ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾಗಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿ ತಿಳಿದು ತನ್ನ 'ದರ್ಶನ'ವನ್ನು ತಾನೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ದರ್ಶನ ಸೂಕ್ತಿ

೧. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಂತೆಕಲಹದಗ್ನಿ ತಾಂ
ಸುಟ್ಟುರುಹದಿಹುದೆ ನಾಡನನಿತುಮಂ.

- ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ

೨. ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನೆ ಭಗವನ್ ಮಾನ್ಯಂ
ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನೆ ಭಗವನ್ ಧನ್ಯಂ !

-(ಇಕ್ಷ್ವು ಗಂಗೋತ್ರಿ)

ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ದೀಕ್ಷಾಗೀತೆ

೩. ಯಾವಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು?
ಎದೆಯ ದನಿಗೂ ಮಿಗಿಲು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹುದೇನು?

.....

ನೊಂದವರ ಕಂಬನಿಯನೊರಸಿ ಸಂತ್ಯೆಸುವೊಡೆ
ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವದಕಿರಲೆ ಬೇಕೇನು?

- ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರ

೪. ಕತ್ತಿ ಪರದೇಶಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೋವೆ?
ನಮ್ಮವರೆ ಹದಹಾಕಿ ತಿವಿದರದು ಹೂವೆ?

- ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಸೂಕ್ತಿಗಳು

೧. ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ
ಆಗು ನೀ ಅನಿಕೇತನ
೨. ಎಲ್ಲಾದರು ಇರು ಎಂತಾದರು ಇರು
ಎಂದೆಂದಿಗು ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು
೩. ಸಾಯುತ್ತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ
ಹೊರನುಡಿಯ ಹೊರೆಯಿಂದ ಕುಸಿದು ಕುಗ್ಗಿ
೪. ನೂರುದೇವರನಲ್ಲ ನೂಕಾಚಿ ದೂರ
ಭಾರತಾಂಜೆಯ ದೇವಿ ನಮಗಿಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಬಾರ
೫. ಕರಿಯರದೊ ಬಿಳಿಯರದೊ ಯಾರದಾದರೆ ಏನು?
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾವಗಂ ಸುಲಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ
೬. ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು?
ಎದೆಯ ದನಿಗೂ ಮಿಗಿಲು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹುದೇನು?
ಎಂದೊ ಮನು ಬರೆದಿಟ್ಟುದಿಂದಮಗೆ ಕಚ್ಚೇನು?
ನಿನ್ನೆದೆಯ ದನಿಯೆ ಋಷಿ ಮನು ನಿನಗೆ ನೀನು
೭. ಗುಡಿ ಚರ್ಚು ಮಸಜೀದಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ
ಬಡತನವ ಬುಡುಮಟ್ಟಿ ಕೀಳ ಬನ್ನಿ
ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಮಾರಿಯನು ಹೊರದೊಡಲೈ ತನ್ನಿ,
ವಿಜ್ಞಾನ ದೀವಿಗೆಯ ಹಿಡಿಯ ಬನ್ನಿ

೮. ಆ ಮತದ ಈ ಮತದ ಹಳೆ ಮತದ ಸಹವಾಸ
ಸಾಕಿನ್ನು ಸೇರಿಯೆ ಮನುಜ ಮತಕೆ
ಓ ಬನ್ನಿ ಸೋದರರೆ ವಿಶ್ವ ಪಥಕೆ
೯. ಸರ್ವೋದಯ ಸರ್ವೋದಯ ಸರ್ವೋದಯ ಯುಗ ಮಂತ್ರ
ಸರ್ವೋದಯವೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಶ್ರೀ ತಂತ್ರ!
೧೦. ದೀಕ್ಷೆಯ ತೊಡು ಇಂದೇ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದೇ
ಕನ್ನಡನಾಡೊಂದೇ ಇನ್ನೆಂದೂ ತಾನೊಂದೇ
೧೧. ಕಟ್ಟಿ ಕಡೆಯಲಿ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲಿ
ಪೂಜಾರಿಯೆ ದಿಟದ ನಿವಾಸಿ
ದೇವರ ಪರದೇಶಿ!
೧೨. ಕಲ್ಲು ರೊಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಪವಾಡವೇನು?
ಕಲ್ಲು ಕಲ್ಲಾಗಿರುವುದೇ ಮಹತ್ತರ ಪವಾಡವಲ್ಲವೇನು?
೧೩. ಮನೆಮನೆಯಲಿ ನೀನಾಗಿಹೆ ಗೃಹಶ್ರೀ
ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ಗೃಹಸ್ತ್ರೀ
೧೪. ಪೂಜಿಸುವರೆಲ್ಲ ರೂ ಪೂಜ್ಯರೆನಗೆ
ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೂ ಪೂಜೆ ನಿನಗೆ
೧೫. ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದಿರು ಮನೆಯನೆಂದೂ ಕಟ್ಟಿದಿರು
ಕೊನೆಯನೆಂದೂ ಮುಟ್ಟಿದಿರು ಓ ಅನಂತವಾಗಿರು
೧೬. ಶಿವನ ಕಾಣಲು ನೀನು ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವೆಯೇನು
ನಿನ್ನ ನೇಗಿಲಗೆರೆಯ ದಿವ್ಯ ದೇವಾಲಯದಿ
ಶಿವನ ಕಾಣೆಯ ನೀನು?

ತಲೆಮಾರು - ೨ ಲೇಖಕರ ವಿಳಾಸ

೧. ಡಾ. ಎಂ. ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶ
ಜಿಐಬಿ ೨ಡಿ ನ್ಯೂಟೌನ್
ಭದ್ರಾವತಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
೨. ಶಂ.ಗು. ಬಿರಾದಾರ
'ಕಮಲ ಕುಂಬ', ಶಾಸ್ತ್ರೀನಗರ
ವಿಜಾಪುರ - ೫೮೬೧೦೧.
೩. ಡಾ. ತೀ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ
ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಶಂಕರಘಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
೪. ಡಾ. ಕೆ. ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ
'ಸಮಯಾ' ನಂ. ೧೦೪೪
೪ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ೮ನೇ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ,
ಶ್ರೀನಿವಾಸನಗರ, ಬನಶಂಕರಿ ೧ನೇ ಹಂತ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೦.
೫. ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ನಂ. ೪೮ 'ವಂದನ'
ಮಾರುತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ರಸ್ತೆ
ಸರಸ್ವತಿಪುರ, ಮೈಸೂರು-೫೭೦ ೦೦೯.

೬. ಡಾ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಕೆಟ್ಟಿ
ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಕೊಣಾಜಿ, ಮಂಗಳೂರು.
೭. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲ
ನಂ. ೨೧, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಬಡಾವಣೆ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೯೭.
೮. ಡಾ. ಜಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
ರೀಡರ್, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು-೫೯೦ ೦೦೬.
೯. ಡಾ. ಸೈಯದ್ ಝು ಮೀರುಲ್ಲಾ ಪರೀಫ್
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಅಂಜುಮನ್ ಕಾಲೇಜು
ಭಟ್ಕಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.
೧೦. ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್
ನಂ. ೧೩೮, ೭ನೇ 'ಸಿ' ಮೇನ್
ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು -೪೦.
೧೧. ಡಾ. ಚಿಕ್ಕರೆ ಶಿವಶಂಕರ್
ನಂ. ೨೧, 'ಪುಷ್ಪ' ಕವಿ ಕೇಶಿರಾಜ ರಸ್ತೆ,
೧೦ನೇ 'ಎ' ಕ್ರಾಸ್. ಶ್ರೀನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೦.
೧೨. ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ನಾಡಗೌಡ
ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ, ದಾಲತ್‌ಕೋಟಿ ರಸ್ತೆ,
ಗೋಳಗುಮ್ಮಟ, ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಪಕ್ಕ
ಬಿಜಾಪುರ.

೧೩. ಡಾ. ಸ.ಚಿ. ರಮೇಶ್
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು
ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
೧೪. ಸರೋಜಿಹಳ್ಳಿ ಶಿಶಿರಾ
S/o ಹೆಚ್.ಎನ್. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ
ಹೆಬ್ಬರಳು, ಮದ್ದೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.
೧೫. ಡಾ. ಪ್ರೀತಿ ಶುಭಚಂದ್ರ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಕಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು - ೫೭೦ ೦೦೬.
೧೬. ಡಾ. ಎಸ್. ಶಶಿಕಲಾ
ಪ್ರವಾಚಕರು, ಭಗವಾಸ್ ಬುದ್ಧ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ಅನುಭವ ನಗರ, ನಾಗರಬಾವಿ ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೭೨.
೧೭. ಡಾ. ಸಿ.ಕೆ. ನಾವಲಗಿ
ಕನ್ನಡ ಪ್ರವಾಚಕರು
ಜಿ.ಎಸ್. ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಚಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗೋಕಾಕ್, ಬೆಳಗಾವಿ.
೧೮. ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲೇಜು
ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
೧೯. ರಾಮು ಮೂಲಗಿ
ರಣದಮ್ಮ ಕಾಲೋನಿ
ನೇಕಾರ ನಗರ, ಹಳೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

೨೦. ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ
ರೀಡರ್, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು-೫೭೦ ೦೦೬.

೨೧. ಡಾ. ಟಿ.ಕೆ. ಕೆಂಪೇಗೌಡ
ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಭಾರತಮಾತ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮.
